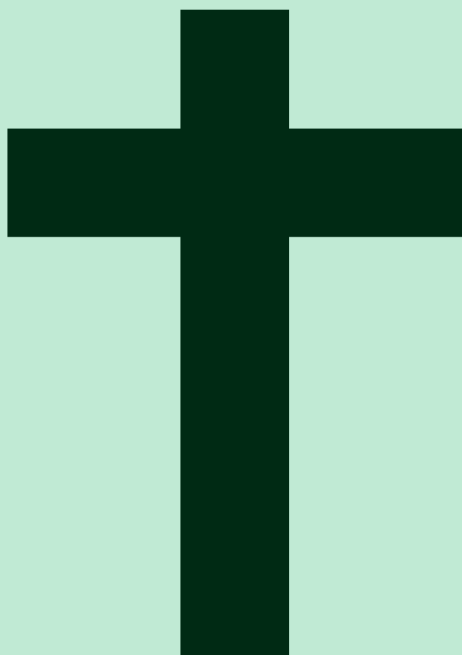

Luka

The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the
Romanian Language, as spoken in Croatia

Luka
The Gospel According to Luke in the Ludari Dialect of the Romanian Language, as spoken in Croatia

copyright © 2019 Pioneer

Language: Ludari (Romanian)

Dialect: Ludari

DRAFT VERSION

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-06-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Aug 2023 from source files dated 16 Aug 2023

ba2a14ee-adf9-5a2c-ac9a-b6a29a579b63

Contents

Luka	1
----------------	---

Bună vorba alu Luke

Asta Bună vorbă askris omu karje s kima Luka, karje afost doktor, učeniku karje putuja ku apostolu Pavle (vjez Kol 4,14; Flm 24; 2 Tim 4,11), a na fost židov. Asta knjigă rubjaštje d aja känd sa fukut Isusu, känd atriit, känd änvaca, känd fiča čudurj, känd amurit p kruče, känd auskrisnit dala morc š känd apljikat p čerj. Una dala glavna temă d asta Bună vorbă jaštje k Isusu aispunit obečala karje Dimizov adat alu Izraelcilor än zavjetu alu Bătärn ali š Bună vorba nuje samo d židovj već š d älja karje nuje židovj. Än asta Bună vorbă Isusu änvaca d multje temje, karje uključa š rugala, Sufljetu alu Svänt, radostu, zahvala š banji. Asta knjigă isto aratä kum Isusu likuja š oprostja alu multä lumje, karje uključuja š p älja karje afost mult bulnavj ili karje avja än jej sufljet alu rov, säračj, grešnikurj, propalic š multje mujerj. Luka asta askris, vjerovatno njeđe šajžáč š činč 65 aj maj änklo d Kristu.

Luka rubjaštje dăče skrije knjigasta

¹⁻³ Poštovani Teofile, kašä kum šti, mulc lumje adat tot dala jej s skrije izvješće d stvarurj karje Dimizov afukut än vrijamja anuasträ, baš kašä kum skrije än Sväntä pismä. Askris aja če nuavä azäs älja karje avizut stvarurlja d äncipjalä š karje rubja Bună vorbä. Š jo pažljivo amproučit aštja tuatje događajurlje. Jo agändit k arfi binje tot s skriuv p ränd, ⁴ aša osä fi siguran k aja če jej ta änväcat istina.

Anđelu Gabrijel rubjaštje d aja k osä s fakä Ivan karje bătjază

⁵ Känd caru Herod avladit p Judeja,* afost neki pop karje s kjamä Zaharija. Jel pripadnja alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije.† Mujarja alu Zaharije afost isto dän familija alu popilor. Ja s kima Elizabeta. ⁶ Amiždoj irja pravedni la Dimizov š uvijek askulta tot aja če Domnu azapovidit än zakonu alu Mojsije. ⁷ Ali na vut kupil daja če Elizabeta afost štjarpä, a amiždoj irja mult bättnj.

⁸ Udatä, Zaharija š popilje än skupina aluj služastje än Hram. ⁹ Običaju alu popilor afost s arunče kocka tuatä zuva kum akuljiđja činje osä utrije än Svetišće alu Domnuluj än Hram š činje osä apringä tāmāja.‡ Una zuvä akuljes p Zaharija s apringä tāmāja. ¹⁰ D vrijamjaja mult lumje s ruga än dvorištja alu Hramuluj.

¹¹ Atunča alu Zaharija sa ukazät anđelu alu Domnuluj. Astat p partja alu dăraptej la žrtveniku d tāmāja. ¹² Känd Zaharija avizut p anđelu, jel mult sa spirjat. ¹³ A anđelu ja zäs: “Na vja frikä, Zaharija! Dimizov auzät rugala ata: Elizabeta, mujarja ata, osä c fakä bijat. Š osä l kjem Ivan. ¹⁴ Osä c fije drag š t veselješt š mulcă osä s radujaskä känd s fičja jel. ¹⁵ Kupilu alu vostru osä fije marje la intja alu Domnuluj. Jel nusä bja nič vin nič altje bjarje ljutje. Osä fije pljin d Sufljetu alu Sväntuluj još känd fi än burtä. ¹⁶ Jel osä okrinjaskä p multje Izraelcurj la Domnu, Dimizov alor. ¹⁷ Isti sufljet karje ja dat snagä alu Ilije osä fije än bijatu alu tov s pripimaskä p narodu d vinjala alu Domnuluj. Osä okrinjaskä inimilje alu tatilje kătri kupi š nagovorjaskä p älja karje nu skultä p Dimizov s primjaskä mudrost alu älja karje askultä.”

¹⁸ Zaharija azäs alu anđeluj: “Kum s štiov k s dogodjaštje aja? Š jo š mujarja amja ištjem već bătärnj.”

¹⁹ P aja anđelu ja zäs: “Jo sänt Gabrijel. Amvinjit dala prijestolje alu Dimizov. P minje atrimjes la tinje s c aduk asta bunä vorbä. ²⁰ Jakä, da akuma osä rāmäj mut š nusä poc s

* **1:5** caru Herod avladit p Judeja – Također s kima Herod Marje, š avladit dala trježáč š šaptje (37). pänla patru (4). aj majdatä d Krist. Judeja aiča rubjaštje d tot pāmāntu undje atriit židovi. † **1:5** alu skupinej d popje karje s kima skupina alu Abije – Afost duaväžáč š patru (24) skupinā d popje. Toc afost d sāmānca alu Aron, fratilje alu Mojsije. Abija afost pra tata alu opt (8) skupinā d popje (vjez 1 Dnev 24,10). ‡ **1:9** Popurlje atribut s apringä tāmāja kašä prinosu alu Dimizov tuatä dāmīnjaca š sara p posebni oltar ānontru än Hram.

rubještj tot pānla zuvaja pānd s nu dogodja aja, daja če naj krizut ān vorbilje alji mjalje, karje osā ispunjaskā d vřijamje alor.”

²¹ Ān vřijamjaja narodu aštiptat p Zaharija š na razumit dāče atāta sa zabuvit ān Svetište. ²² Kānd jel napokon aišāt, na putut nimik s lji zākā š s lja udā. Kānd lumja avizut aja, š znakurlje karje lja dat ku mānilje, ashvatit k jel avut vizije ān Svetište.

²³ Kānd azavršāt zuvilje alu Zaharija s lukrjazā kašā popa ān Hram, sa tors akas. ²⁴ Dāpā duavā trje zālje, mujarja aluj Elizabeta arāmas grja, š činč (5) lunj na išāt dān kasā. Ja azās: ²⁵ “Aša Domnu sa pobrinit d minje š askinit rušunja dāpā minje la intja alu lumje daja če na putut s am kupi.”

Anđelu Gabrijel rubjaštje d aja k osā s fakā Isusu

²⁶ Kānd Elizabeta irja grja šasā (6) lunj, Dimizov atrimjes p anđelu Gabrijel ān sat Nazaret ān regija Galileja, ²⁷ la djevičā karje zaručitā dāpā om karje s kjamā Josip. Jel irja d sāmāncā alu caru David, a djevica s kima Marija. ²⁸ Gabrijel avinjit š azās alu je: “Zdravo! Domnu ku tinje. Dimizov ta kuljes!”

²⁹ P aja Marija sa uznemirit š na razumit če anđelu avrut s zākā ku pozdravula. ³⁰ Anđelu azās: “Na vja frikā, Marija. Tu ješt aja p karje Dimizov akuljes! ³¹ Jakā osā fi grja š osā fač fičor p karje osā l kjem Isusu. ³² Jel osā fije marje š osā s kjamje Bijatu alu Maj marje Dimizov. Domnu Dimizov osā idja autoritet s fije car kum Dimizov aobečit alu David, sāmāncā aluj. ³³ Osā vladjaskā p sāmāncā alu Jakovš zauvjek š cara aluj nikad nusā prestanjaskā.” ³⁴ Marija āntrijabā p anđelu: “Ali kum? Jo još nam fost ku omu.”

³⁵ Anđelu Gabrijel ja zās: “Sufļjetu alu Svāntuluj osā s slubuadje p tinje š sāla alu Maj marje Dimizov osā t ānviljaskā. Š daja kupilu karje l fiča osā fije svānt š osā s kjamje Bijatu alu Dimizov. ³⁶ Jakā, Elizabeta, rođakinja ata, aša bātārnā isto duče fičor. Aja ista mujarje, d karje arubit k nu puatje s ajbje kupi, a grja je d šasā (6) lunj. ³⁷ K alu Dimizov nimika nuje nemoguće!”

³⁸ Marija azās alu Gabrijel: “Jakā, argata sānt alu Domnuluj. S fije kum tu zāč!” Š Gabrijel apljikat dāla ja.

Marija positjaštje p Elizabeta

³⁹ Duavā trje zālje dāpā aja, Marija majdatā apljikat ān sat ān djalurj alu Judeje. ⁴⁰ Kānd ja ažuns, auntrat ān kasa alu Zaharija š apozdravit p Elizabeta. ⁴¹ Kānd Elizabeta auzāt pozdravu alu Marije, kupilu ān burtā alu Elizabetāj dāturdatā mult sa miškat š Elizabeta sa napunit ku Sufļjetu alu Svāntuluj. ⁴² Elizabeta d radost marje āntarje astrigat: “Maj mult ješt blagoslovitā d tuatje mujerj š blagoslovit je kupilu ān burta ata! ⁴³ Ku čaja amzaslužāt častula s m positjaskā mama alu Domnuluj alu mjov! ⁴⁴ Jakā kānd auzāt pozdravu alu tov, kupilu ān burtā dāturdatā mult sa miškat d radost! ⁴⁵ Blagoslovitā ješt daja čaj krizut k osā s ispunjskā poruka karje ca trimjes Domnu!”

Marija slavjaštje p Dimizov ān radost

⁴⁶ Atunča Marija azās:

“Inima amja adrikā p Domnu,

⁴⁷ sufļjetu alu mjov s radujaštje la Dimizov, Spasitelju alu mjov,

⁴⁸ k p minje ma kuljes,

p ponizna argata aluj!

Audjēc, pānd akuma tuatā generacija osā zākā

k Dimizov ma blagoslovit,

§ 1:33 sāmāncā alu Jakov – Ān grčki original skrije: “kasa alu Jakov” karje rubja d tuatā sāmāncā alu Jakov. Altu lumilje d Jakov afost Izrael. Atrijit usutje d aj majdatā, a tuatje duavāsprače (12) d sāmāncje alu Izrael avinjit dāla jel. Lumja p narodu Izrael često kima kasa alu Jakov.

49 daja če Dimizov karje arje tuatã sãla
afukut marje čudã d minje!
Svãnt je lumilje aluj.
50 Iskazaštje milostu p toc ãlja ãn tuatã vrijamja
karje arje frikã d jel.
51 Ku mãna capãnã afukut marje čudã
š aputirit p lumja karje ponosni š umišljeni.
52 Jel aizbacãt p vladari s nu vladjaskã više,
a adrikat p lumje karje je ponizni.
53 A p lumja karje irja flãmãnž lja nasitit ku binje,
a p lumja karje bogatã lja trimjes dãla jel ku mãnilje gualje.
54-55 Jel ažutat alu Izrael, alu argatu aluj
baš kum adat obečalã alu sãmãnca anuastrã,
alu Abraham š alu kupi aluj,
k osã lji fije uvijek d milã.”

56 Atunča Marija ku Elizabeta arãmas njeđe trje (3) lunj š sa tors akas.

Sa fukut Ivan karje bãtjazã

57 Alu Elizabeta avinjit vrijamja s fakã š ja afukut bijat. 58 Kãnd tuatã familija alu je š komšiji auzãt d asta, kum Domnu afost aša d bun kãtri ja, toc sa bukurat zajedno ku ja.

59 Kãnd kupilu anapunit opt (8) zãlje, atribut s fije obrezãt,* aša k komšiji š familija avinjit s proslavjaskã aja. Avrut p kupilu s l kjamje Zaharija kum tatusov s kjamã, 60 ali Elizabeta azãs: “Nu, njego mora s s kjamje Ivan!”

61 Komšiji š familija azãs: “Nimilja dãla familija ata nu s kjamã Ivan!” 62 Atunča, daja če Zaharija na putut s audã, lumja ku mãnilje la tribat kum jel vrja kupilu s s kjamã. 63 Zaharija akãtat s ji dja ploče s skrije š askris: “S kjamã Ivan”, š toc sa mirat. 64 Dimizov alu Zaharije adiškis gura š ja dizljigat ljimba š jel dãturdatã ančiput s rubjaskã š s slavjaskã p Dimizov.

65 Kãnd toc karje trija upruapje d jej avizut če Dimizov afukut alu Zaharije, lja fost frikã d Dimizov. ãn tuatje saturlje ãn djalurlje alu Judeje, lumja rubja d aja če sa dogodit.

66 Činje god auzãt d jej gãndja d aja š sa tribat: “Atunča če osã fije d bijatusta kãnd ufi marje?”, k Domnu sigurno osã fakã nješto marje pisti jel.

Zaharija rubjaštje d Mesija š d Ivan karje bãtjazã

67 Sufljetu alu Svãntuluj aispunit p Zaharija, tata alu Ivan, š jel arubit asta porukã dãla Dimizov:

68 “Slava alu Domnuluj, Dimizov alu Izraelcilor,
k avinjit s ažutã alu narodu aluj š s lji izbavjaskã!

69 Š atrimjes nauvã marje Spasitelj
dãn sãmãnca alu argatu aluj David,

70 kum jel d mult aobečit
pisti vorba alu prorokurlje karje jel atrimjes:

71 s nji spasaskã dãla dušmani alji noštri
š dãla mãnã alu tuatã lumja karje nji mrzaštje.

72 Jel asta afukut s pokazaskã milã alu sãmãnca anuastrã
aša ča ispunit savezu alu svãnt karje afukut ku jej,

73 aša ča ispunit obečala karje adat alu Abraham, alu anuastrã sãmãnca.

* 1:59 obrezãt – Obrezjala afost znaku alu savezu alu Dimizov ku Abraham š ku sãmãnca aluj (Post 17,9-14). Židovi afost obrezãc kum apokaza k irja odani alu Dimizov š k pripadnjaštje alu narodu aluj karje akuljes.

- ⁷⁴ Kašā kum aobečit, nja skos dāla dušmanj
s putjem s ji služām frzdā frikā,
⁷⁵ s trijim kum Dimizov azās
š s fičem čije bun ān tuatje zuvilje anuaštrje.
- ⁷⁶ A tu, bijatu alu mjov, osā t kjem proroku alu Maj marje Dimizov.
Osā plječ la intja alu Domnuluj s ji pripremještj drumu.
- ⁷⁷ Osā ānvāc p narodu aluj s štije kum s s spasaskā
kum s lji fije oprostīt grešala alor.
- ⁷⁸ Daja če je Dimizov pljin d milā š arje osjećaj d noj,
jel trimjatje lumina dān čerj.
Kašā suarilje karje sa drikā ān diminjacā,
⁷⁹ Dimizov osā adukā lumina alu ālja karje trijaštje ān nuaptje š arje frikā d muartje.
Jel osā nji pokazaskā drumu karje adučē ān mir.”

⁸⁰ Ivan akriskut š apostanit capān ān sufljet. Trija ān lok undje nuje nimika.† Kānd akriskut, jel ančiput la intja alu toc s rubjaskā alu naroduluj alu Izrael.

2

Sa fukut Isusu ān Betlehem

(Mt 1,18-25)

¹ Ān vřijamaja caru alu Rimuluj, August, azapovjedit s fakā popisu d tuatā lumje karje trijaštje ān cara. ² Āsta afost prvi popis d lumje karje sa dogodīt ān vřijamje pānd Kvirinije afost upravitelju p regija Sīrija. ³ Toc apljikat ān trgu undje trija sāmānca aluj s s skrije ān popis.

⁴ Aša š Josip, karje afost sāmānca alu caru David, apljikat dān sat Nazaret ān regije Galileje ān sat Betlehem ān regije Judeje, undje d mult sa fukut David. ⁵ Jel apljikat una ku zaručnica aluj, Marija, s s skrije ān popis. Marija već afost grja, ⁶ š pānd afost ān Betlehem, ja vinjit vřijamja s fakā. ⁷ Ja afukut bijat, prvi kupil, la ānvilijat š la pus ān aljbje daja če ān sat undje irja sobje d gostjamje nu irja lok d jej.

Anđeli začē alu pastirilor k Isusu sa fukut

⁸ Ān nuaptjaja p pājenj upruapje d Betlehem, njeki pastirurj pāza vojilje alor. ⁹ Dāturdātā sa ukazāt anđelu alu Domnuluj š lja osvitljīt slava alu Domnuluj š jej mult sa spirjat! ¹⁰ Anđelu lja zās: “Na vjec frikā! Jakā aduk vuavā Bunā vorbā karje p tuatā lumja s usričaskā! ¹¹ Astāz sa fukut vuavā Spasitelju ān Betlehem, ān trgu alu David. Jel je Kristu, Domnu! ¹² Aša osā štijec k je istina aja če zāk: Osā gāsāc kupilu karje je ānvilijat ān plahtā kum začē ān aljbje.”

¹³ Dāturdātā alu anđeluj avinjit marje vuastje d anđelurlje dān čerj karje aslavīt p Dimizov:

¹⁴ “Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj,*
a p pāmānt mir alu lumje karje ja ugodīt.”

¹⁵ Š anđelurlje apljikat dāla jej š sa torsi p čerj. Pastiri arubit unu ku alc: “Ajdac ān Betlehem s vidjem ča fost če nuavā azās Domnu!”

¹⁶ Apripit ān Betlehem š ānklo angāsāt p Marija š p Josip ku kupilu če sa fukut karje azukut ān aljbje. ¹⁷ Kānd la gāsāt, alu toc arubit aja če anđelu azās d kupil. ¹⁸ Š tuatā lumja

† **1:80** lok undje nuje nimika – Asta afost napušteni lok la zapadnā partje d apā Jordan. Nuje dāpartje dāla lok undje apa Jordan untrā ān Mrtvo more. * **2:14** Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj – Ān grčki original skrije: “Slava p visina!”

karje apus urjajke la pastirurj sa mirat d aja če lja zās. ¹⁹ A Marija nimika na mujtat d asta ča uzāt š gāndja d aja ān inima alu je. ²⁰ Pastiri sa tors la vojilje p karje pāza š slavja š zahvalja alu Dimizov. Tot ča uzāt š avizut afost kum lja zās anđelu.

²¹ D opt (8) zālje maj ānklo kānd avinjit vrijamja s obrezaskā p kupilu,[†] ja pus lumilje Isusu karje anđelu adat majdatā njego če Marija arāmas grja.

Josip š Marija adučē p Isusu ān Hram

²² Kānd avinjit vrijamja Marija s s očitjaskā kum skrije ān zakonu alu Mojsije,[☆] Josip š Marija alat p Isusu š apljikat ān Hram ān Jeruzalem. La posvitit alu Domnuluj, ²³ kum skrije ān zakonu alu Domnuluj: “Tot bijatu karje prvi sa fukut pripadnjaštje alu Domnuluj.”[☆] ²⁴ Š aprinisāt žrtvā kum mama aputja jar s fije čistā, kum zakonu alu Mojsije ānvacā: “duavā (2) grlic ili doj (2) goluburj tñānj.”[☆]

Šimunu š Ana kunuaštje k Isusu je Kristu p karje Dimizov la trimjes

²⁵ Trija atunča unu om ān Jeruzalem, s kjamā Šimun, karje irja pravedan š askulta zakonu alu Dimizov. Sufljetu alu Svāntuluj irja p jel š aštiptat p Dimizov s izbavjaskā p Izraelcurlje kum aobečit.[‡] ²⁶ Sufljetu alu Svāntuluj ja zās k nusā muarje pānā god nu vjadje p Kristu karje Domnu atrimjes s izbavjaskā p narodu aluj. ²⁷ P zuvā kānd Josip š Marija adus kupilu Isusu s fakā obredu kum je skris ān zakonu alu Mojsije, Sufljetu alu Svāntuluj adus p Šimun s pljače ān Hram. ²⁸ Šimun alat p Isusu ān mājnj š aslavit p Dimizov ku vorbiljaštja:

²⁹ “Domnulje, maj ispunit obečala karje maj dat
š akuma jo, argatu alu tov, pot s mor ān mir.

³⁰ Akuma vojki alji mjej avizut spasjala,

³¹ p spasitelju karje tu atrimjes d tot narodu.

³² Jel je lumina s otkrijaskā istina ata alu tot narodu,
āla karje adučē slava alu Izrael, narodu alu tov.”

³³ Josip š Marija sa mirat la vorbje če s rubja d Isusu. ³⁴ Šimun lja blagoslovit š azās alu Marije, mama alu Isusuluj: “Jakā, Dimizov atrimjes p kupilusta k mulc Izraelcurj osā kadā š mulc osā adrikā. Dimizov la trimjes kašā znaku s pokazaskā drumu d spasjalā, karje mulc inš osā l odbacaskā, ³⁵ š aša osā aratā rovu ān inima alor. A kānd l odbacaštje, maču osā probijaskā inima ata.”

³⁶ Afost ān Hram š proročicā Ana, fata alu Fanuel dān sāmānca alu Ašer. Ja irja mult bātrnā. Afost šaptje (7) aj ān brak ³⁷ š atunča atrijit kašā udovica pānla optzāč š patru (84) aj. Na išāt dān Hram, njego ān post š ān molitvā aslužāt alu Dimizovuluj zuva š nuaptja. ³⁸ Baš kānd Šimunu azavršāt, avinjit Ana š ančiput s slavjaskā p Dimizov š s rubjaskā d Isusu alu toc karje aštiptat p Dimizov s izbavjaskā p Jeruzalem dāla dušmanji alor.

³⁹ Kānd Josip š Marija afukut kum zakonu alu Domnuluj azapovjedit, sa tors akas ān Nazaret ān regije Galileje. ⁴⁰ Kupilu Isusu akriskut. Apostanit capān š maj mult mudar š Dimizov nastavja s l blagoslovjaskā.

Fālkovu Isusu rubjaštje ku učitelji ān Hram

⁴¹ Roditelji alu Isusuluj tot anu pljika ān Jeruzalem kānd irja prazniku Pasha. ⁴² Kānd Isusu avut duavāsprjače (12) d aj, jej apljikat kašā uvjek s slavjaskā prazniku. ⁴³ Dāpā praznik, roditelji alu Isusuluj ančiput akas, a fālkovu Isusu arāmas ān Jeruzalem, ali roditelji aluj na štijut aja. ⁴⁴ Agāndit k Isusu je ān grupa alor. Jej aumblat una zuvā a

[†] 2:21 Vjez fusnota ān 1,59. [☆] 2:22 Lev 12,1–4 [☆] 2:23 Iš 13,1–2 [☆] 2:24 Lev 12,6–8 [‡] 2:25 aštiptat p Dimizov s izbavjaskā p Izraelcurlje kum aobečit – Ān grčki original skrije: “aštipta utjeha alu Izrael”.

atunča ančiput s l katje antrā familije š antrā ortač alor, ⁴⁵ ali nu la gāsāt š aša sa tors an Jeruzalem š anklo s l katje. ⁴⁶ Dāpā trje (3) zālje la gāsāt an Hram antrā učiteljurj kum punje urjajke š lji antrjabā. ⁴⁷ Š toc karje apus urjajke la Isusu sa mirat kāt štije š kum binje odgovorjaštje p pitanje.

⁴⁸ Kānd jej angāsāt p Isusu na štijut če s gāndjaskā. Azās mumusa: “Bijatu alu mjov, dāče afukut tu asta nuavā? Jakā, tatutov š jo mult nja sikirit š noj pistot t kātām!”

⁴⁹ Isusu azās alor: “Dāče mas kātāt? Dali voj nu štijic k jo mora s fiuv an kasa alu Tatinjov?” ⁵⁰ Ali jej nu razumja če jel avrut s lji zākā.

⁵¹ Isusu sa tors akas ku mumusa š ku tatusov an sat Nazaret š askulta p jej. A mumusa nimika na mujtat d asta če sa dogodit. ⁵² Isusu krištja š postanja još maj mult mudar š Dimizov l blagoslovja maj mult š maj mult, a lumja l poštuja maj mult š maj mult.

3

*Ivan karje bātjazā pripremjaštje drumu d Isusu
(Mt 3,1-12; Mk 1,2-8; Iv 1,19-28)*

¹ Afost činčsprjače (15) d aj kum caru alu Rimuluj Tiberije ančiput s vladjaskā. Poncije Pilat afost upravitelju an regije Judeje. Herod* avladit an regije Galileje, a fratusov Filip avladit an regije Itureje š Trahonitide, a Lizanije avladit an regije Abilene.† ² Š Ana š Kaifa afost marj popurj‡ an Jeruzalem. An vrijamjaja Dimizov rubja alu Ivan, bijatu alu Zaharija, an pustinje.§ ³ Jel apljikat an tuatje lokurj pānglā apā Jordan s rubjaskā alu lumjej k trjebje s s bātjazā s pokazaskā kum sa okrnit dāla grešalā š Dimizov lja oprostit grešala. ⁴ Kum askris proroku Izaija, Ivan afost

“glasu karje strigā an pustinje:

‘Pripremic drumu d Domnu
š očistic d jel stazilje!

⁵ Ispunic tuatā dolina
š poravnic tot djalu š brjegu!

Ispravic drumu karje strāmb
š poravnic aja čije nuje ravno!*

⁶ Tuatā lumja osā vjadje spasjala alu Dimizovuluj!”☆

⁷ Ivan rubja alu mulc lumje karje vinja s s bātjazā: “Voj, šarpilor! Činje va zās k aša d ljaznje putjec s fuđic dāla kaznā karje Dimizov trimjatje? ⁸ Fičec binje karje aratā k vas okrnit dāla grešala avuastrā.† Š vu anšālāc akā gāndic k ištjec sigurni samo daja če ištjec sāmānca alu Abraham. Ali jo vu zāk, Dimizov puatje d bulovanjištja s stvurjaskā kupi alu Abraham! ⁹ Dimizov uskoro osā luvjaskā ku sukurja an tot ljemnu karje nu dā bun plod. Tot ljemnu karje nu dā bun plod osā fije tijat š arunkat an fok.”

¹⁰ Antribat mulc lumje p Ivan: “Atunča če trjebje s fičem?”

* **3:1** Herod – Konuskut š kašā Antipa, afost bijatu alu Herod Marje. † **3:1** Herod, Filip š Lizanije afost “tetrarsi”. “Tetrarh” afost rimski naslov d vladar an unu lok karje vladja samo ku odobrjala alu vlastu alu rimuluj. Obična lumje njekad lji kima carurj (na primjer, vjez Mt 14,9; Mk 6,14). ‡ **3:2** Š Ana š Kaifa afost marj popurj – Ana afost marje popā 6.-15. aj maj anklo d Krist, ali atunča vlada alu rimuluj la skinit dāla položajula. Zetu aluj, Kaifa, afost marje popā 18.-37. aj maj anklo d Krist. Aša službeno an aja vrijamje Kaifa afost marje popā, ali lumja još uvijek akimat p Ana marje popā š jel š majdāpartje avut autoritet antrā Židovj. § **3:2** pustinje – Vjez fusnota an 1,80. * **3:5** Ivan azās alu lumjej k mora s s pokajaskā d grešala alor s fije spremic d vinjala alu Domnuluj. Aštja stihurj koristjaštje metafora. D fukut ravni drum an pustinje je slika s fije spremic s prihvatjaskā p Isusu š poruka aluj. ☆ **3:6** Iz 40,3-5 † **3:8** Fičec binje karje aratā k vas okrnit dāla grešala avuastrā – An grčki original skrije: “Fičec plodu karje je dostojan d pokajalā”.

¹¹ Ivan lja zäs: “Činje arje duavă (2) kămäšj, trjebje s dja alu älja karje narje ničuna. A činje arje mănkarje, trjebje s podiljaskă ku älja karje narje.”

¹² Avinjit s s bătjază čak š carinikurlje‡ š la tribat: “Učiteljulje, če trjebje s fičem?”

¹³ Ivan lja zäs: “Nu lăc maj marje porezu njego če je lumja datorj.”

¹⁴ Š la tribat vuastja: “A če trjebje noj s fičem?”

Ivan lja zäs: “Nu lăc banji dăla nimilja ku săla š p nimilja nu punjec minčunj s dobidic banji. Njego fic zadovoljni ku plata avuastră.”

¹⁵ Kum lumja očekuja k Kristu ändată vinje, toc ăn inimă s ăntriba dal je Ivan Kristu.

¹⁶ Daja Ivan alu toc azăs: “Jo p voj bătjez ku apa, ali vinje njeko maj marje d minje, atăta d marje k jo nu sânt dostojan čak s ji fiuv argatš. Jel p voj osă bătjază ku Sufljetu alu Svântuluj* š ku foku.† ¹⁷ Jel osă fije kašă omu karje odvojaštje gruvu dăla jarbă. Gruvu osă sprimjaskă ăn ostavă, a jarba osă apringă ku foku karje nikad nu prestanjaštje s argă.”

¹⁸ Ivan rubja alu lumjej Bună vorbă d Dimizov ku multje altje opomenje.

¹⁹ Ivan la intja alu toc la ukorit p Herod, karje irja vladaru dăn regije Galileje,‡ daja če sa ănsurat ku Herodijada, karje afost mujarja alu fratisov, š d multje altje rovj ča fukut Herod. ²⁰ Ali kănd la ukorit Ivan, Herod p tot aja adodajit još unu rov: jel adat alu vuastja aluj s puje p Ivan ăn kisuarje.

Ivan bătjază p Isusu

²¹ Majdată njego če p Ivan la pus ăn kisuarje, kănd Ivan bătizat p toc karje avinjit la jel, jel bătizat š p Isusu. Atunča kănd Isusu sa rugat, čerju sa diškis, ²² š Sufljetu alu Svântuluj sa slubuzăt p jel ăn oblik kašă golubu. Dăn čerj sa uzăt glas: “Tu ješt Bijatu alu mjov p karje jo vřjauv! Tu ješt radostu alu mjov!”

Sămăncia alu Isusuluj

²³ Kănd Isusu ančiput s rubjaskă d Dimizov la intja alu toc, avut njeđe trjezăč (30) d aj. P Isusu l kuništja k je bijatu aluš Josip.*

Josip afost bijatu alu Eli,

²⁴ Eli afost bijatu alu Matat,

Matat afost bijatu alu Levi,

Levi afost bijatu alu Malki,

Malki afost bijatu alu Janaj,

Janaj afost bijatu alu Josip,

²⁵ Josip afost bijatu alu Matatija,

Matatija afost bijatu alu Amos,

Amos afost bijatu alu Naum,

Naum afost bijatu alu Hesli,

Hesli afost bijatu alu Nagaj,

‡ **3:12** carinikurlje – Obično aja afost Židovi karje alcă Židovj nu lja vurut daja če jej alukrizat d vlada alu rimuluj (karje apreuzmit p Izrael). Večina d carinikurj ănšăla p alcă. Kăta maj mult banj njego če lumja dugujaštje, a viška cănja d jej. Š d älă razlog lumja mrza š lji smatrja k je izdajic alu vlastiti narodu š alu vjera alor. **§ 3:16** nu sânt dostojan čak s ji fiuv argat – Ăn grčki original skrije: “nu sânt dostojan nič klicimitilje s ji dizljeg.” * **3:16** bătjază ku Sufljetu alu Svântuluj – Aiča Ivan koristjaštje bătizija ăn apă kašă metafora s opisaskă kum lumja osă iskušaskă săla alu Sufljetu alu Svântuluj ăn životu alor. † **3:16** ku foku – Asta puatje s rubjaskă d aja kum Sufljetu alu Svântuluj čistjaštje životu alu älja karje krjadje (vjez Ap 1,5; 8; 2,1–4; 11,16). Ali ăn âsta kontekst vjerovatno k foku rubjaštje d zuvă alu suduluj (vjez 3,7–9; 17). Ăn aja vřijamje Dimizov osă kaznjaskă p lumja karje na prihvatit ănvăcala alu Isusuluj. ‡ **3:19** Herod, karje irja vladaru dăn regije Galileje – Ăn grčki original skrije: “Herod, tetrah”. Vjez fusnota ăn 3,1. **§ 3:23** bijatu alu – Ăn âsta popis “bijatu alu...” puatje š s značaskă “sămăncia alu”. Ăn Biblije, lumja karje askris popisu d potomakurj obično na vurut s skrije p tuată sămăncia alu njeki om, njego s arată loza dăla una văznă osobă pănla altă văznă osobă.

* **3:23** Daja če Marija arămas grja pisti Sufljetu alu Svântuluj, Josip afost alu Isusuluj kašă očuhu (vjez 1,26–37; Mt 1,18–22).

²⁶ Nagaj afost bijatu alu Mahat,
 Mahat afost bijatu alu Matatija,
 Matatija afost bijatu alu Šimij,
 Šimij afost bijatu alu Joseh,
 Joseh afost bijatu alu Joda,
²⁷ Joda afost bijatu alu Johanan,
 Johanan afost bijatu alu Resa,
 Resa afost bijatu alu Zerubabel,
 Zerubabel afost bijatu alu Šealtiel,
 Šealtiel afost bijatu alu Neri,
²⁸ Neri afost bijatu alu Malki,
 Malki afost bijatu alu Adi,
 Adi afost bijatu alu Kosam,
 Kosam afost bijatu alu Elmadam,
 Elmadam afost bijatu alu Er,
²⁹ Er afost bijatu alu Jošua,
 Jošua afost bijatu alu Eliezer,
 Eliezer afost bijatu alu Jorim,
 Jorim afost bijatu alu Matat,
 Matat afost bijatu alu Levi,
³⁰ Levi afost bijatu alu Šimun,
 Šimun afost bijatu alu Juda,
 Juda afost bijatu alu Josip,
 Josip afost bijatu alu Jonam,
 Jonam afost bijatu alu Elijakim,
³¹ Elijakim afost bijatu alu Meleja,
 Meleja afost bijatu alu Mena,
 Mena afost bijatu alu Matata,
 Matata afost bijatu alu Natan,
 Natan afost bijatu alu David,
³² David afost bijatu alu Jišaj,
 Jišaj afost bijatu alu Obed,
 Obed afost bijatu alu Boaz,
 Boaz afost bijatu alu Sala,
 Sala[†] afost bijatu alu Nahšon,
³³ Nahšon afost bijatu alu Aminadab,
 Aminadab afost bijatu alu Admin,
 Admin afost bijatu alu Arni,
 Arni[‡] afost bijatu alu Hesron,
 Hesron afost bijatu alu Peres,
 Peres afost bijatu alu Juda,
³⁴ Juda afost bijatu alu Jakov,
 Jakov afost bijatu alu Izak,
 Izak afost bijatu alu Abraham,
 Abraham afost bijatu alu Terah,
 Terah afost bijatu alu Nahor,
³⁵ Nahor afost bijatu alu Serug,

[†] 3:32 Sala, Sala – Njeki grčki rukopisurj skrije: “Salmon, Salmon”. [‡] 3:33 Admin, Admin ... Arni, Arni – Njeki grčki rukopisurj skrije: “Aram, Aram”.

Serug afost bijatu alu Reu,
 Reu afost bijatu alu Peleg,
 Peleg afost bijatu alu Eber,
 Eber afost bijatu alu Sala,
³⁶ Sala afost bijatu alu Kenan,
 Kenan afost bijatu alu Arpakšad,
 Arpakšad afost bijatu alu Šem,
 Šem afost bijatu alu Noa,
 Noa afost bijatu alu Lamek,
³⁷ Lamek afost bijatu alu Metušalah,
 Metušalah afost bijatu alu Henok,
 Henok afost bijatu alu Jered,
 Jered afost bijatu alu Mahalalel,
 Mahalalel afost bijatu alu Kenan,
³⁸ Kenan afost bijatu alu Enoš,
 Enoš afost bijatu alu Šet,
 Šet afost bijatu alu Adam,
 Adam afost bijatu alu Dimizov.Š

4

Nikuratu iskušastje p Isusu (Mt 4,1-11; Mk 1,12-13)

¹ Isusu, pljin ku Sufljetu alu Svāntuluj, apljikat dāla apa Jordan š Sufljetu la dus ān lok undje nuje nimika ² š d patruzāč (40) d zālje š la iskušāt nikuratu. D zāljljalja na mānkat nimik, š kānd atrikut patruzāč (40) d zālje, afost flāmānd.

³ A nikuratu ja zās: “Akā ješt Bijatu alu Dimizovuluj, zi alu buluvanusta s postanjaskā mālaj.”

⁴ Isusu ja odgovorit: “Skris je ān Svāntā pismā: ‘Nu trijaštje omu samo d mālaj.’ ”✧

⁵ Š nikuratu la dus p Isusu p marje djāl š ja pokazāt dāturdātā tuatā cara alu pāmāntuluj
⁶ š nikuratu zāče: “Cije osā zdauv asta tuatā vlast š slava aluj. Mije je dat š jo dav alu činje vrjauv. ⁷ Akā t poklonještj la minje, tot je alu tov.”

⁸ Isusu ja odgovorit: “Skris je ān Svāntā pismā: ‘Klanjaštje la Domnu, Dimizov alu tov, š aluj jedino služastje!’ ”✧

⁹ Nikuratu la dus ān trg Jeruzalem š la pus p špic p Hram š zāče aluj: “Akā ješt Bijatu alu Dimizovuluj, arunkitje da iča ān zos! ¹⁰ Daja če skris je ān Svāntā pismā: ‘Jel osā zapovidjaskā alu anđeli aluj d tinje s t pāzaskā’,

¹¹ š: ‘p māj s t adukā undje ku pičoru s nu t tu luvješt d buluvan.’ ”✧

¹² Isusu ja zās: “Skris je ān Svāntā pismā: ‘Nu iskušā p Domnu, Dimizov alu tov!’ ”✧

¹³ Kānd iscrpit tuatā kušnja, nikuratu sa udaljīt dāla jel pānla nuavā prilikā s l iskušaskā.

Isusu ānčapje s služaskā alu Dimizov (Mt 4,12-17; Mk 1,14-15)

¹⁴ Isusu, pljin d snagā alu Sufljetuluj, sa tors ān regija Galileja š vorba d jel sa proširit ān tuatje lokurj ān Galileja. ¹⁵ Isusu ānvāca ān lokurj undje židovi s strānda š s ruga (karje s kjamā sinagoga) š toc l hvalja.

Š **3:38** bijatu alu Dimizov – Aja značastje k je Adam stvorit p slika alu Dimizov (vjez Post 1,26–27; 5,1–3). Slično, tuatā lumja arje sāmāncā ān Dimizov (vjez Ap 17,28–29). ✧ **4:4** ZakPon 8,3 ✧ **4:8** ZakPon 6,13 ✧ **4:11** Ps 91,11–12 ✧ **4:12** ZakPon 6,16

*Lumja ăn Nazaret odbacăștje p Isusu
(Mt 13,53-58; Mk 6,1-6)*

¹⁶ Š atunča Isusu avinjit ăn Nazaret, ăn sat undje akriskut. Š kašă uvjek sâmbătă untră ăn sinagogă š sa drikă s čitjaskă d Svânta pismă pănglă toc. ¹⁷ Alu Isusuluj antins knjiga alu prorokuluj Izaija. Jel adiškis knjiga š ăngăsăt lok undje stă skris:

¹⁸ Sufljetu alu Domnuluj je p minje.

Madat snagă š autoritet

s rubjesk Bună vorbă alu săračilor.

Matrimjes s rubjesk alu lumjej karje zarobic

s puatje s pljače slobodni,

s tork vidu alu vorbilor,

s oslobodjesk p lumja dăla ălja karje lji mučăstje,

¹⁹ š s rubjesk k ăsta an ăn karje Domnu arată aluj binilje.✠

²⁰ Atunča Isusu ankis knjiga, untuarče alu pomoćnikuluj š šadje s rubjaskă. Tuată lumja ăn sinagogă sujăta ăn jel š jedva štipta s zăkă nješto. ²¹ Š ančiput ku aštja vorbje s lji zăk: “Astăz sa ispunit aštja vorbje d Svânta pismă karje akuma amčtitit.”

²² Š kănd Isusu azavršăt ku vorba, toc karje irja ăn sinagogă rubja d jel š s mira d binilje alu Dimizovuluj d karje jel rubja. Jej rubja: “Dali nuje ăsta bijatu alu Josip?”

²³ A Isusu lji zăče: “Sigurno osă mi zăčec asta poslovică: ‘Doktorulje, likujaštje sângur p tinje!’ š: ‘Făj š aiča ăn trg undje ajkriskut aja čam auzăt će sa dogodit ăn trg Kafarnaum.’”

²⁴ Š nastavit: “Asta poslovică je istinita: ‘Nimilja nu prihvătjaštje p proroku ăn lok undje jel akriskut’.

²⁵ Kum š štijec afost multje udovic ăn Izrael kănd proroku Ilija afost viuv. Atunča p trje (3) aj š šasă (6) lunj na fost pluaje š apostanit marje fuamje p tot pământu. ²⁶ Ali Dimizov na trimjes p Ilija alu ničuna udovică ăn Izrael. Njego jel la trimjes s ažitje alu udovicăj karje na fost Židovkă ăn trg Sarfata majuprapje d trg Sidon.✠* ²⁷ Š isto aša kănd afost proroku Elizej viuv, ăn Izrael afost multje lumje karje avja gubă, zarazna buală p pjalje.† Ali ničunu dăla jej nu sa likujit osim Naaman d Sirija.”✠

²⁸ Kănd auzăt, toc ăn sinagogă sa nikăžăt. ²⁹ Jej sa skulat, la putirit d trg š la dus p rub d litică p karje sagrađit alor trgu s l runče ăn zos. ³⁰ Ali jel atrikut ăntră jej š aplikat p drumu aluj.

*Isusu putirjaštje dăn om p sufljetu alu rov
(Mk 1,21-28)*

³¹ Isusu sa slubăzăt zos ăn Kafarnaum, karje je još unu trg ăn regija Galileja, undje ănvacă sâmbătă ăn sinagogă. ³² Š lumja karje punja urjajke afost zadivic ku văncală aluj daja će rubja kašă ăla karje arje vlast.

³³ Afost ăn sinagoga omu ku sufljetu alu rov. Jel astrigat ăn tot glasu: ³⁴ “Hej, će aj tu ku noj, Isusulje dăn Nazaret? Ajvinjit s uništještj p noj p sufljeti alji rov? Štiuv jo činje ješt tu: tu ješt Svântu karje Dimizov atrimjes!”

✠ 4:19 Iz 61,1-2 ✠ 4:26 1 Car 17,8-16 * 4:26 Atunča Ilija aplikat ăn altu pământ alu komšiuor. P pământula atrijit una uduvică š bijatu alu je, š skoro arămas frzdă mănkarje d pluaje karje apostanit fuamja. Međutim, jej sa pobrinit d Ilija š Dimizov sa pobrinit d jej aša će găvanu alor ku pjelmu š alor volba d zitin nikad nu sa spraznit. Tuată vrijamja atrajit fuamja, jej avut mănkarje. Ilija ănklo arămas maj mult aj. † 4:27 gubă, zarazna buală p pjalje – Asta frază prevodjaštje grčka vorbă karje s koristja d označălă njeke različite vrstje d bualje p pjalje. Tradicionalno s podrazumjaštje k s odnosaštje p guba. Om karje avut una d aštja bualje p pjalje smatratit je ritualno rov. Omu atribja cănut odvojit d alci lumje kum alu alcilor na prenesja buală š kum nu vinja ăn kontakt ku altu om š afiča p omula ritualno rov (vjez Lev 13,45-46). ✠ 4:27 2 Car 5,1-14

³⁵ Isusu ja zapovjedit: “Tač š ješ dān jel!” P aja sufljetu alu rov p omu la dubārāt pānglā toc š aišāt d jel š nu ja naudit nimika.

³⁶ Lumja afost zadivic š ančiput s rubjaskā unji ku alc: “D karje aštja vorbje! Ku autoritetu š ku snaga zapovjedjaštje alu sufljeti alji rov, š jej jašā!” ³⁷ Š toc ān regijaja auzāt če Isusu afukut.

*Isusu likujaštje p multā lumja
(Mt 8,14-17; Mk 1,29-34)*

³⁸ Isusu aišāt d sinagogā š apljikat ān kasā alu Šimun. A suakra alu Šimunuluj amučito marje fok š jej la rugat s ja žutje. ³⁹ Isusu astat pānglā ja, zapovjedit alu fokuluj s u lasje š foku alāsato. Š odma sa skulat š lja dus s mālānče.

⁴⁰ Kānd akāzut nuaptja,† toc karje arje bolesnikurj lja dus la Isusu. A Isusu p tot āla apus mānilje s lji likujaštje d tuatje bualje. ⁴¹ Isusu putirja sufljeti alji rov dān multje lumje, š sufljeti alji rov striga kānd iša: “Tu ješt Bijatu alu Dimizovuluj!” Atunča jel alor zapovjedit s nu rubjaskā daja če jej aštijut k je jel Kristu p āla karje Dimizov atrimjes.

*Isusu pljakā ān altje trgurj
(Mk 1,35-39)*

⁴² Kānd asvanit zuva, Isusu aišāt d trgula š apljikat ān pustinje. Š multā lumje l katā. Kānd la gāsāt, jej l ruagā s rāmāje ku jej. ⁴³ A jel lji začē: “Trjebje s māduk š ān alturj trgurj s rubjesk Bunā vorbā d cara alu Dimizov. Daja Dimizov matrimjes.” ⁴⁴ Š Isusu rubja Bunā vorbā ān sinagogje ān pāmānt alu Židovilor.Š

5

*Isusu kjamā p Šimun, p Jakov š p Ivan s l sljedjaskā
(Mt 4,18-22; Mk 1,16-20)*

¹ Una zuvā, kānd Isusu astat pānglā apā Galileja,* multā lumje s strānda pānglā jel s audje vorba alu Dimizov. ² Majdatā d asta, njeiki ribarji već aišāt dān čamacurj š ančiput s čistjaskā mrežilje. A Isusu avizut alor doj (2) čamacurj p obalā ³ š auntrat ān unu čamac, karje irja alu Šimun. Š Isusu la rugat s puatje ucārā s l pindže dāla obalā. Atunča šadje, š ānvāca p narodu d čamac.

⁴ Kānd aprestanit s rubjaskā, začē alu Šimun: “Pindže čamacu maj dāpartje undje maj adānkā apa, š arunkāc mrežilje d pukat.” ⁵ Šimunu začē alu Isusuluj: “Gospodarulje, tuatā nuaptja njam potrudīt š nimika nam pukat. Ali kum tu aša zač, osā arunk mreža.” ⁶ Kānd Šimun š ortači aluj afukut aja, jej apukat mult pjaštje, atāta d mrežilje ančiput s s rupā. ⁷ Ribarji afukut ku māna alu ortači alor ān altu čamac s vije s ažutā. Jej avinjit š atāta napunit p amiždoj čamacurj d pjaštje k jej ančiput s potunjaskā.

⁸ Kānd Šimun Petar aja avizut, akāzut la intja alu Isusuluj š začē: “Fuđ dāla minje, Domnulje, daja če nu sānt om bun!” ⁹ Š jel š toc karje afost ku jel ān čamac sa mirat kāt mult pjaštje apukat. ¹⁰ Š isto aša sa mirat Jakov š Ivan, fičorji alu Zebedej, ortači alu Šimun.

Isusu atunča začē alu Šimun: “Navja frikā. Dakuma osā puč p lumja†.” ¹¹ Kānd jej askos čamacurj p obalā, jej alāsāt tot š apljikat dāpā Isusu.

‡ **4:40** Kānd akāzut nuaptja – Ān grčki original skrije: “kānd kadje suarilje”. D Židovj zuvā ančiput kānd suarilje kadje. Daja če na kutizat s lukrjazā s l lukrjazā sāmābātā, štipta pānd sāmābāta nu završaštje, a atunča ančiput s adukā p lumja bulnavā la Isusu. **Š 4:44** ān pāmānt alu Židovilor – Ān grčki original skrije: “ān Judeja.” Međutim, š akā Luka asta vorbā koristjaštje d označālā regija alu rimulor Judeja, njekad (kašā kum je aiča š ān 23,5) jel koristjaštje d označālā d tuatā domovina alu Židovilor. * **5:1** pānglā apā Galileja – Ān grčki original: “pānglā apā Genezaret”. Isto če š apa Galileja. † **5:10** Dakuma osā puč p lumja značaštje k Petar rubjaštje alu lumjej d Dimizov š lji duče la Dimizov.

Isusu likujaštje p omu karje arje buală p pjalje

(Mt 8,1-4; Mk 1,40-45)

¹² Una zuvă Isusu avinjit ănu unu trg undje afost unu om pljin d bualje p pjalje. Kănd jel avizut p Isusu, akăzut la intja alu Isusuluj ku fălči kătri pămănt š sa rugat d jel: “Domnulje, akă vrjaj, poc s m likuješt.”

¹³ Isusu tindje măna, la dotaknit š začē: “Vrjauv. Fi likujit!” Š guba odma sa povlačit.

¹⁴ Isusu ja naredit: “Nu zača alu nimilja, nu još, njego fuđ odma š pokazaštije alu popăj kum aputja s t pregledjaskă. Prinisaštje žrtvă d čistjala ata, kum Mojsije azapovidit kum aputja toc s vjadă k ješt likujit.”✠

¹⁵ Atunča glasu d Isusu tot maj mult sa proširit š mulc narod avinja s l audje š s likujaskă d buala alor. ¹⁶ A maj mult vorj jel s povlača ănu pustinje š s ruagă.

Isusu likujaštje p omu karje nu puatje s umblje

(Mt 9,1-8; Mk 2,1-12)

¹⁷ Kănd una zuvă Isusu ănvaca p narodu, ănklo šidja š farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije karje avinjit dăn tot satu ănu regija Galileja š regija Judeja š d trg Jeruzalem. A săla alu Domnuluj irja ku Isusu s likujaskă p lumja. ¹⁸ Avinjit njeka lumje karje aduče p nosilje p om karje nu puatje s umblje, pa pokuša s l adukă š s položaskă păglu Isusu.

¹⁹ Păntruv narod jej na putut s l adukă ănu kasă undje Isusu ănvăca. La dus p stipinic p krov š afukut rupă š p nosilă, la slubuzăt † ănu mižlok d sobă pravo la intja alu Isusuluj.

²⁰ D aja Isusu ashvatit k krjadje ănu jel, azăs: “Ortakulje, sa oprostit grešala ata.”

²¹ P asta učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji agăndit: “Činje ăsta karje găndjaštje k rubjaštje kašă Dimizov? Činje, osim Dimizov, puatje s oprostjaskă grešala?”

²² Ali Isusu aštijut če găndjaštje š lji začē: “Dăče aša găndic? ²³ Dali nuje majušurje s zăkă: ‘Sa oprostit grešala ata’, njego s zăkă: ‘Skual š umblă’? ²⁴ Ali, s štijic k jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p pămănt s oprostjesk grešala.” Atunča začē alu omuluj karje nu puatje s umblje: “Cije zăk: ‘Skual, ja nosilă š fuđ akasă!’ ”

²⁵ Š omu akuma sa skulat la vojki alor, alat aja p čaja azukut š apljikat akas, slavja p Dimizov p drum. ²⁶ Š toc afost skroz zadivic š ănciput s slavjaskă p Dimizov. Afost pljin d frikă š rubja: “Astăz noj amvizut nješto če nuje d krizut!”

Isusu kjamă p porezniku

(Mt 9,9-13; Mk 2,14-17)

²⁷ Isusu dăpă aja aišăt š avizut p cariniku LeviŠ kum šadje la carină, š ja zăs: “Vină dăpă minje.” ²⁸ Š Levi sa skulat, alăsat tot, š apljikat dăpă jel.

²⁹ Atunča Levi apriredit d Isusu marje veselije ănu kasa aluj. A ku jej amănkat mulc lumje š ăntră jej irja mulc carinikurj. ³⁰ Atunča njeki farizeji, š njeki učiteljurj d zakonu alu Mojsije karje irja d grupa alor š prigovorja alu učenikurlje alu Isusuluj ku vorbilje: “Dăče mănkăc š bjec ku carinikurlje š ku lumja karje grešaštje?”

³¹ A Isusu lja zăs: “Alu lumjej zdravăă nu trjebje doktorjamja, već alu lumjej karje bulnavă trjebje doktorjamja. ³² Nam vinjit s kjem p lumja karje găndjaštje k je pravedna, njego amvinjit s kjem p lumja karje grešaštje s s okrinjaskă la Dimizov.”

Isusu ănvacă k nov drumu aluj maj bun njego drumu alu bătărn

(Mt 9,14-17; Mk 2,18-22)

³³ Njeka lumje ja zăs: “Učenikurlje alu Ivan maj mult vorj postjaštje š s ruagă, aša š učenikurlje alu farizeji, ali alji tjej stalno mălănkă š bja.”

✠ 5:14 Lev 14,1-32 † 5:19 La dus p stipinic p krov š afukut rupă š p nosilă, la slubuzăt – ănu grčki original skrije: “Sa urkat p krov š slubăzăt p omu karje nu puatje s umblje...pisti pločic d glină (crjep)”. ănu zuviljalja ănu pămăntula, fiča krovu d năroj š d paje karje s punja p krăč š p građe. Njekad koristja pločic d glină (crjep). Krovj irja ravni, a kăši avja stepinic ili basamač p karje lumja s urka p krov. Š 5:27 Levi isto s kima Matej. Vidjec (Matej 9,9).

³⁴ Lja antribat Isusu: “Dali kutizăc svatovi alu mladoženjej s natiric s postjaskă pând mladoženja ku jej?”* ³⁵ Ali osă vinje vřijamja kănd osă lji ja p mladoženja† š atunča s postjaskă.”

³⁶ Atunča Isusu nastavit aša ce lja spus asta vorbă: “Numilja nu rupje pjatika dăla cuală nuavă s puată s krpjaskă p cuală bătrnă. Akă aja fače, osă rupă cuala nuavă, a pjatika dăla nuavă cuală nu pristajaštje alu cuală bătrnă. ³⁷ Š numilja nu tuarnă vinu alu nov‡ ăn bătrnă tăšnj d pjalje. Š Akă aja fače, vinu alu nov osă rupă tăšnjilje* š osă varsă, a tăšnjilje osă propanjaskă. ³⁸ Njego, vinu alu nov trjebje s s tuarnje ăn nuavje tăšnj. ³⁹ Š numilja činje bja bătărn vin nu vrja vinu dăla nov daja če zăče: ‘Bătărn je maj bun.’”†

6

*Isusu zăče k arje autoritet p sămbăta, svăntă zuvă alu židovilor
(Mt 12,1-8; Mk 2,23-28)*

¹ Una sămbătă Isusu triča pisti pijană d gruv. Učenikurlje aluj rupja gruv, š la trljit ku mănile š la mănkat. ² A njeki farizeji azăs: “Dăče prekršăc zakonu alu Mojsije ku aja če rupjec gruvu ăn sămbătă?”*

³ Isusu lja odgovorit: “Dali voj nas čitit ăn Svăntă pismă ča fukut David, argatu alu Dimizov, kănd aflămăzăt jel š ălja karje afost ku jel? ⁴ Dali na auntrat ăn šator undje Dimizov s poštujaštje, jel amănkat dă mălaju karje posvitit š adat alu ălja karje afost ku jel? Dali nu zăče zakonu alu nostru k mălajusta nu kutjază s mălăncje nimilja činje nuje popă?”†‡ ⁵ Atunča Isusu lja zăs asta: “Jo, Bijatu alu Omuluj, am autoritet p sămbătă!”

*Isusu likujaštje p omu ăn sămbătă
(Mt 12,9-14; Mk 3,1-6)*

⁶ Alta sămbătă Isusu auntrat ăn sinagogă s ănvacă. Afost ănklo om karje na putut s koristjaskă măna dirjaptă. Š ⁷ Učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji avrut s l optužaskă p Isusu k aprekršăt unu zakon alor. Daja pomatrja p Isusu s vjadă dal vrja ăn sămbătă s likujaskă.* ⁸ A Isusu aštijut găndjala alor pa zăče alu om karje arje mănă karje nu puatje s koristjaskă: “Skual š stăj aiča la intja alu toc!” Jel sa skulat š astat ănklo. ⁹ Atunča Isusu zăče: “S vu ănrjeb: Dopustjaštje zakonu alu Mojsije s s fakă ăn sămbătă binje, ili rov? S spasaskă životu, ili s l uništjaskă?” ¹⁰ Sa ujtat p toc ăn sinagogă š atunča zăče alu omuluj: “Ătiđje mănal” Jel afukut aša š măna sa likujit. ¹¹ Atunča farizeji š učitelji d zakon alu Mojsije sa nikăžăt, š ančiput s dogovorjaskă če s fakă păntruv Isusu.

* **5:34** Postu je znaku d tugă. Svatovi nikad nu postjaštje pând s slavjaštje. † **5:35** Isusu p jel usporidjaštje ku mladoženja, a p učenikurlje aluj ku svatovi. ‡ **5:37** vinu alu nov ili “sok d strugurj.” Asta s odnosaštje p vin karje još na kopt. § **5:37** tăšnj – Asta afost saku karje afost fukut d pjalje alu živutinje. * **5:37** vinu alu nov osă rupă tăšnjilje – Kănd vinu alu nov akopt jel slubadje plinu karje proširjaštje tašna. Daja če tašna abătărnă piznjaštje daja če nu maj puatje s s raširjaskă kašă tašna anuavă. † **5:39** Asta metaforă s razlikujaštje dăla tradicija alu vođilor karje kašă vinu alu bătărnă š nov načinu d život karje je Isusu ănvăca karje je kašă vinu alu nov. Poanta alu asta ilustracija je k lumja karje zanjimja samo tradicija alor na vut voje s puje urjajke karje je Isusu ănvăca, š akă aja če jel ănvăca ispunja tot čije alor (židovsko) Svăntă pismă zapovidjaštje. * **6:2** Zakonu alu Mojsije zăče nu kutjez s lukrjez ăn sămbătă (vjez “sămbătă” ăn rječnik). Farizeji irja strogi ăn načinu karje jej tumača zakonu alu Mojsije š jej smatrja k ăla činje rupje gruvu jel lukrjază (Iš 34,21). † **6:4** Vjez ăn 1 Sam 21,1-7. ‡ **6:4** Mălaju karje je posvetit afost duavăsprjače (12) d mălajurj karje s nalazja ăn lok svănt ăn šator. Popilje ănklo punje ăn tuată duminika d žrtvă alu Dimizov. ăn tuată zuvă sămbătă lji prominja duavăsprjače (12) mălajurj karje akopt ăn zuvasta. Samo popilje aputut s mălăncje mălajur alji bătrnje (Lev 24,5-9). § **6:6** karje na putut s koristjaskă măna dirjaptă – Aiča š ăn 8. stih, ăn grčki skrije: “măna afost uskată”. Măna alu omuluj afost oštetiť aša k na putut s utingă. Vjerovatno afost savijită skroz ăn pulm, aša s izgledjaskă mikă š naborită. * **6:7** Mulc učitelj dăla zakon alu Mojsije azăs akă alu njeko tind njeka pomoću, aja je lukru. Daja če tumača zakonu strogo rov, azăs k nuje uredu s ătinđe pomoću ăn sămbătă. ănvăcat k alu omuluj puatje s tingă pomoću ăn sămbătă samo ăn marje ozbiljna situacije kašă kum je porodu š kănd životu alu omuluj arfi ăn opasnost.

*Isusu kuljađe p duavăsprjače (12) d apostolurj
(Mt 10,1-4; Mk 3,13-19)*

¹² Ān zuviljalja Isusu apljikat p djal s ruadje š provodit nuaptja ku ruguala la Dimizov.

¹³ Kānd avinjit alta zuva, akimat la jel p učenikurlje š āntrā jej akuljes duavăsprjače (12) d lumje, karje lja odredit d apostolurj.

¹⁴ Afost Šimun, karje Isusu la kimat Petar,

Andrija, fratilje alu Petar,

Jakov,

Ivan,

Filip,

Bartolomej,

¹⁵ Matej,

Toma,

Jakov, kupilu alu Alfej,

Šimun karje avut nadimaku Domoljub,

¹⁶ Juda, kupilu alu Jakov,

š Juda Iškarjot, karje maj ānklo izdajit p Isusu.

*Isusu ānvacā š likujaštje
(Mt 4,23-25; 5,1-12)*

¹⁷ Isusu sa dat ān zos dāpā djal ku apostoli š astat p ravnica. Ānklo aštiptat mulc alturj učenikurj aluj š mulc narod d trg Jeruzalem š d tot pāmāntu alu Židovilor,[†] š d regija pānglā apā undje irja trgurj Tir š Sidon p sjever. ¹⁸ Avinjit toc s puje urjajke la Isusu š s lji likujaskā tuatā buala. S likuja š ālja karje lja mučit sufljeti alji rovj. ¹⁹ Tuatā lumje la akātāt s l dotaknjaskā daja činje l dotaknja snaga ajiša dān jel š lji likuja.

²⁰ Atunča Isusu sa ujtat p učenikurj š zāče:

“Nurukošj ištjec voj karje ištjec sārač

k voj ištjec uključic ān cara alu Dimizov!

²¹ Nurukošj ištjec voj karje ištjec flāmānž

k voj osā fic narinic!

Nurukošj ištjec voj karje akuma plānđec

k voj osā vu radujic!

²² Nurukošj ištjec voj kānd lumja vu mrzaštje

š kānd p voj isključaštje š vu vridjaštje š vu zāče k ištjec rovj

daja če ištjec učenikurlje alji mjej, alu Bijatu alu Omuluj!

²³ Raduicāvā voj ān zuvaja š sāric d radost

k istina je nagrada avuastrā marje je p čerj,

k jej karje vu maltetirjaštje sāmānca je alu ālja karje d mult maltetirja p prorokurlje!”

²⁴ “Ali grjev vuavā, lumja karje bugatā,

k već asprimit utjšala avuastrā!

²⁵ Grjev vuavā karje ištjec narinic,

k osā fic flāmānž!

Grjev vuavā karje akuma vu radujic,

k osā tugujic š s plānđec!

²⁶ Grjev vuavā kānd p voj tuatā lumja uhvaljaštje,

[†] 6:17 pāmāntu alu Židovilor – Ān grčki original skrije: “Judeja”. Aja puatje posebno s odnosaskā p rimska regija ān južna Palestina, ali ān āsta stih s odnosaštje općenito p tot pāmāntu ān karje atrijit Židovi.

k jej karje uhvalja p voj sãmãnca je alu älja karje uhvalja d mult d prorokurlje alji miãinoš.”

Isusu änvacã s vrjem p dušmanji alji noštri
(Mt 5,39-42)

²⁷ “A jo vu zãk, vuavã karje punjec urjajke: Vrjec p dušmanji alji voštri. Binje fiãec alu lumjej karje vu mrzaštje. ²⁸ Kãtãc dãla Dimizov s fakã binje alu älja karje vu blastãmã. Rugãcãvã d älja karje p voj maltetirjaštje. ²⁹ Alu äla karje t luvjaštje p una falkã tindje š altã, š alu äla karje c ja ancuku dopustjaštje s c ja š kãmaša. ³⁰ Ali dãj alu tot äla karje dãla tinje katã, a dãla äla karje dãla tinje furã nu kãta s äntuarkã. ³¹ Fiãec alu lumjej isto ãe vrjec jej vuavã s fakã.

³² Akã vrjec samo p älja karje p voj vrja, nu zaslužãc nagradã. Š lumja karje rovj vrja p älja karje vrja p jej. ³³ Isto aša akã fiãec binje samo alu älja karje faãe vuavã binje, nu zaslužãc nagradã. Š lumja karje rovj faãe isto aja. ³⁴ Akã pozajmic samo alu älja karje puatje s vu äntuarkã ändrãt, nu zaslužãc nagradã. Š lumja karje rovj pozajmjaštje alu lumjej karje rovj s s äntuarkã ändrãt. ³⁵ Njogo, vrjec isto p dušmani alji voštri. Fiãec binje alor š pozajmic alu älja karje nu puatje s vu äntuarkã ändrãt. Akã aja fiãec, osã primic marje nagradã š osã fic kašã Maj marje Dimizov karje bun kãtri lumje karje nu zahvaljaštje š karje je rovj. ³⁶ Fic bunj kãtri tuatã lumje kum Tata alu vostru än ãerj jaštje bun kãtri tuatã lumje.”

Isusu änvacã s nu sudjaskã
(Mt 7,1-5)

³⁷ “Nu sudic š nusã fic sudic. Nu optužãc š nusã fic optužãc. Oprostitic š osã vu fije oprostit. ³⁸ Dãc š Dimizov osã vu dja. Jel osã vu tuarnã marje koliãinã än pualã, ka omu bun karje punjaštje gãvanu aluj d gruv aša ãe nabijaštje š potresaštje gruvu pãnd god nu s napunjaštje, š nastavjaštje s dodajaskã još maj mult pãnd gruvu nu s prelijaštje. K kum miric alu alcilor, aša Dimizov osã mirjaskã š vuavã.”

³⁹ Isusu azãs alor š još una vorbã: “Dali puatje vorbu s adukã p vorbu? Nu puatje, k amiždoj osã kadã än rupã. ⁴⁰ Uãeniku nuje maj marje d uãitelju aluj. Ali tot uãeniku p karje uãitelju la änvãcat tot ãe štije, osã fije kašã uãitelju aluj. ⁴¹ Dããe tujc la aškja än vojk alu altuluj, a nu vjez ljemnu än vojk alu tov? ⁴² Dããe zãã alu altuluj: ‘Omulje, s c skot aškja dãn vojku alu tov’, a sãngur än vojk nu vjez ljemnu? Ku duavã licje! Skuatje majdatã ljemnu dãn vojku alu tov pa atunãa osã vjez kum s skoc aškja dãn vojku alu altuluj.”

Isusu änvacã d bunje š d ruavje vorbje
(Mt 7,17-20; 12,34-35)

⁴³ “Ljemnu alu bun nu puatje s rudjaskã plodu karje nuje bun, niã ljemnu karje nuje bun nu puatje s rudjaskã plodu alu bun. ⁴⁴ Tot ljemnu s kunaštje p plod. Dãn mãrãin的角度 nu sa dunã smokva nit strugurlje. ⁴⁵ Isto aša bun omu rubjaštje bunje vorbje k je inima aluj bunã, a omu rov rubjaštje ruavje vorbje k je inima aluj ruavã. Aja ãe omu rubjaštje aratã d karje jel inima arje.”

Omu karje je mudar faãe aja ãe Isusu zããe
(Mt 7,24-27)

⁴⁶ “ãe mikimãc, ‘Domnu, Domnu!’, a nu fiãec aja ãe zãk? ⁴⁷ Äla karje vinje la minje š auzãt vorbilje alji mjalje š faãe aja ãe zãk ⁴⁸ je kašã omu karje faãe kasa š surpa adãnkã rupã š postavit temelju p buluvan. A kãnd avinja poplava, š kãnd apa navalit p kasã, nu puatje s miškã daja ãe binje fãkutã. ⁴⁹ Ali äla karje auzãt vorbilje alji mjalje š nu faãe aja ãe zãk je kašã omu karje faãe kasa p pãmãnt frzdã temelj. Kãnd apa navalit p kasã majdatã sa duburãt š irja skroz uništãtã.”

7

Isusu likujaštje p argatu alu kapetanuluj alu rimuluj

¹ Dăpă aja če tot azăs alu naroduluj, Isusu apljikat ăn trg Kafarnaum. ² Ănklo afost njeki kapetan alu rimuluj karje avut argat karje avut d jel milă. Āla argat afost bulnav p muartje. ³ Kănd kapetanu auzăt d Isusu, atrimjes la jel vođe alu lumjaja karje irja Židovurj ăn trgula s l ruadje s vije š s likujaskă p argatu aluj. ⁴ Kănd jej avinjit la Isusu, mult la rugat: “Zaslužăt s ji fač aja ⁵ daja če vrja p narodu alu nostru, frzdă jel noj nam putja s sagradim sinagoga anuastră.”

⁶ Isusu apljikat ku jej. Š kănd avinjit la upruapje la kasă, atrimjes kapetanu p ortači la Isusu. Jej azăs: “Kapetanu azăs asta: Domnulje, nu tu mučja. K nu sânt vrjedan s uncăr ăn kasa amja. ⁷ Nu sânt vrjedan s viuv pănla tinje. Njego samo zi dundje god ješt s s likujaskă argatu alu mjov. ⁸ Asta štiov k š jo mora s askult p kapetanu alu mjov. Am š jo vuastje dusu minje. Š zăk alu unu: ‘Fuđ!’ š jel pljakă. Š alu altuluj zăk: ‘Vină aiča!’ š jel vinje. Š alu argatu alu mjov zăk: ‘Făj aja!’ š jel fače.”

⁹ Kănd auzăt aja, sa mirat Isusu š sa okrint la mulc lumje karje apljikat dăpă jel š zăče: “Istina je, ăn Izrael na găsăt p unu Židov karje krjadje kašă ăsta karje nuje Židov karje aša krjadje.” ¹⁰ Kănd sa tors akas ălja p karje kapetanu atrimjes, angăsăt p argatu likujit.

Isusu uskrisnjaštje p bijatu alu udovicăj

¹¹ Dăpă aja Isusu apljikat ăn trg karje s kima Nain. La sljedit učenikurlje aluj š mulc lumje. ¹² Kănd avinjit la upruapje la uša alu trguluj, baš atunča njeka lumje aduče p mort fălkov dăn trg pănla grupă s l ăngruapă. Fălkovu karje amurit afost jedinac la mamă, karje afost udovică, š mulc lumje dăn trg irja ku ja. ¹³ Kănd Domnu Isusu avizuto ja fost žau d ja š ja zăs alu je: “Nu plănda!” ¹⁴ Avinjit š adotaknit nosiljilje, a lumja karje la dučja astat. Isusu azăs: “Fălkovulje, c zăk, skual!” ¹⁵ Š fălkovu sa drikat š arubit, a Isusu azăs alu mumusăj: “Jakăc kupilu alu tov”.

¹⁶ Toc sa mirat la săla alu Dimizovuluj. L slavja š zăča: “Marje proroku trijaštje ăntră noj! Dimizov avinjit s ažută alu narodu aluj!” ¹⁷ Š toc ăntră Židovj* š ăn altje lokurj auzăt aja če Isusu afukut.

Ivan karje Bătjază trimjatje p učenikurlje aluj s ăntrjabă jaštje Isusu Mesija

(Mt 11,2-11)

¹⁸ Učenikurlje alu Ivan arubit alu Ivan d tot aja če Isusu afukut. Ivan akimat p doj (2) učenikurj aluj ¹⁹ š lja trimjes la Domnu Isusu s l ăntrjabje: “Ješt tu ăla karje Dimizov aobečit k osă vije† ili dal trjebje s štiptăm p altu s vije?”

²⁰ Kănd jej avinjit la Isusu, azăs lumjaja: “Ivan karje bătjază atrimjes p noj la tinje s t ăntribăm: ‘Ješt tu ăla karje Dimizov aobečit k osă vije ili dal trjebje s štiptăm p altu s vije?’ ”

²¹ Pănd jej afost ănklo, Isusu alikujit p mulc d buală, d patjală š d sufljeti alji rovj. Š alikujit p multă lumje karje vorbj s puatje s vjadă. ²² Atunča aodgovorit alor: “Fuđic š javic alu Ivan ča vizut š auzăt: vorbi vjadje, lumja karje nu puatje s umblă akuma umblă, lumja karje avut buală p pjalje,‡ akuma je likujic, surdi audje, morcă s skuală, š alu săračilor s rubjaštje Bună vorbă d Dimizov. ²³ Blagoslovit ăla karje nu kadje ăn vjeră dăn minje.”

²⁴ Kănd apljikat učenikurlje alu Ivan, Isusu ančiput s rubjaskă alu multă lumje d Ivan. Jel azăs: “Aspljikat ăn lok undje nuje nimika. D karje om aspljikat ănklo s vidjec? Dal aspljikat s vidjec p njeko karje kašă trstika karje vântu uljigăna? Nu! Nas pljikat aja s

* **7:17** toc ăntră Židovj – Ān grčki original skrije: “Judeja”. Aja puatje posebno s odnosask p trgu alu rimuluj ăn južna Palestina, ali ăn ăsta stih s odnosaštje p općenito p tot pământu ăn karje atrijit Židovi. † **7:19** karje Dimizov aobečit k osă vije – Ān grčki original skrije: “ăla karje trjebje s vije.” Aša s rubja d Mesija. ‡ **7:22** buală p pjalje – Vjez fusnota ăn 4,27.

vidjec. ²⁵ Ili aspljikat s vidjec p omu karje mändru änbrakat? Nu! K lumja karje adučë mändrje cualje š trijaštje än bugacije s nalazaštje än palače alu caruluj. ²⁶ Aspljikat s vidjec p proroku? Da! Jel je maj marje prorok. ²⁷ Ivan je äla d karje je skris än Sväntä pismä:

‘Jakä, trimjet p omu karje duče vorba amja
s pljače la intja ata s pripremjackä drum d tinje.’✠

²⁸ Punjec binje urjajke: d tuatä lumje karje ikad atriжит nimilja nuje maj marje d Ivan. A ipak, än cara alu Dimizov, äla karje je maj mik je maj marje d jel.”Š

Isusu ukurjaštje p vođilje alu Židovilor daja ča odbit p Ivan š p jel
(Mt 11,12-19)

²⁹ Tuatä lumja karje apus urjajke la Isusu, čak š carinikurlje, već askultat poruka alu Ivan š p jej jel lja bätizat. Atunča, känd jej auzät če Isusu azäs, sa složät k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskä.* ³⁰ Naprotiv, farizeji š učitelji alu zakonu alu Mojsije aodbit planu alu Dimizov d jej daja ča odbit s lji bätjazä Ivan.

³¹ Isusu azäs: “A ku činje s lji usporidjesk p lumja än asta vrijamje?† P činje samänä?
³² Jej je kašä kupi karje šadje la tržnicä š unu p alt s strigä:

‘Noj amkántat vuavä vjasäl kántič
š voj na žukat!
Noj amkántat vuavä tužne kántič
a voj na pläns!’‡

³³ K, avinjit Ivan karje bätjazä na mänkät mälaj nič vin na but,Š a začec: ‘Än jel je sufljetu alu rov!’ ³⁴ Jo, Bijatu alu Omuluj, avinjit karje amänkät šambut, a začec: ‘Jakä, omu karje vrja mult s mälänče š s bja mult vin, ortaku alu carinikuluj š ku grešnikurljel’ ³⁵ Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan.”*

Isusu änvacä k äla alu činje mult s oprostjaštje, mult š surutä
(Mt 26,6-13; Mk 14,3-9; Iv 12,1-8)

³⁶ Unu farizej akimat p Isusu s mälänče ku jel. Jel auntrat än kasä alu farizej š alat loku la astal s mälänče.† ³⁷ Afost njeka mujarje, kunuskutä än trgula p grešala alu je. Ja adoznajit k Isusu mälänkä la farizej än kasä. Š jakä, mujarja adus skumpä ulje karje miruasä än mändru bukal. ³⁸ Š astat la pičuarje dāpā Isusu. Ančiput s plängä š lakrmilje kädja p pičuarje. Ku päru lja frikat, š lja surutat š lji uns ku skumpä ulje karje miruasä.

³⁹ Känd avizut farizej karje akimat p Isusu, agändit: “Känd ästa om zaista arfi prorok, aštija činje je mujarasta karje l dotaknjaštje, k ja je marje grešnicä.”

✠ 7:27 Mal 3,1 Š 7:28 maj marje d jel – Isusu nu začë k je Ivan nuje marje prorok. Zäčë k je lumja karje adoživit blagoslovurj alu caräj alu Dimizovuluj, kašä äštja lumje (vjez stihurlje 18-23), zaista blagoslovic. Uživjaštje än stvarurj karje Ivan još na doživit. Lumja alu pämantusta smatrjaštje p njeka lumje k je nevažni. Ali än cara alu Dimizov, Dimizov lji smatrjaštje k je važni. * 7:29 sa složät k Dimizov zaista atrimjes p Ivan s kjamje p narodu s s pokajaskä – Än grčki original skrije: “opravdja p Dimizov”. D ästa kontekst, aja značaštje k sa slažät k je drumu alu Dimizov, karje Ivan š Isusu rubja, bun. † 7:31 lumja än asta vrijamje – Än grčki original skrije: “lumja d ästa naraštaj”. Aja Isusu maj mult kima p älja karje aluj s protivja, posebno p vođilje alu Židovilor. ‡ 7:32 Isusu usporidjaštje p vođilje alu židovilor ku kupi karje je nikāžāc p ortači alor k nu fače aja če vrja. Kašä aša kupi, vođilje alu židovilor uznemiric dän Ivan š Isusu k nu s ponašaštje kum alor s sviđaštje ili prihvatjaštje. Š 7:33 na mänkät mälaj nič vin na but – Ivan trija grjev. Trija än lok undje nuje nimika, mänka skakavacurj š med š s änbrka än cualje neudobne (vjez Mt 3,4; Mk 1,6). * 7:35 Toc karje prihvatjaštje mudrost alu Dimizov razumjaštje k Dimizov atrimjes š p minje š p Ivan – Än grčki original skrije: “Š mudrost opravdjaštje p tuatje kupi alu je”. Än ästa kontekst, aja značaštje k je lumja mudra känd prihvatjaštje drumu karje rubja Ivan š Isusu. † 7:36 alat loku la astal s mälänče – Afost običaju la posebna gozbä kašä ästa mänkare k omurj mälänkä pänd začë udobno pänglä astal.

⁴⁰ P aja Isusu ja zäs: “Šimune, am s c zäk nješto.”

A jel azäs: “Učiteljulje, zi!”

⁴¹ A Isusu azäs: “Doj (2) omurj duguja alu unu om banj. Unu om ja dugujit činč sutje (500) kovanic d arđint,[‡] a altu om činžáč (50). ⁴² A kum jej na vut dundje s äntuarkä, alu amiždoj aoprosti datoriya. Atunča karje d jej doj (2) maj mult osä l vrja?”

⁴³ Šimun azäs: “Gändjesk alu äla karje maj mult oprostiti datoriya.”

Azäs Isusu: “Binje azäs.” ⁴⁴ Atunča Isusu sa okrniti la mujarje š začē alu Šimun: “Vjez p asta mujarje? Jo auntrat än kasä ata, ali tu nu maj dat apä s späl pičuarilje, a ja apläns š lakrmilje alu je akäzut p pičuarje a ja lja asplat š ku päru mi lja frikat. ⁴⁵ Nu maj dučukiti ku poljubacu, a ja, d känd jo amuntrat na prestani s m surutje pičuarilje. ⁴⁶ Tu nu maj uns kapu ku ulja, a ja ku skumpä ulje karje miruasä auns pičuarilje. Š ⁴⁷ Däče gändješt k ja apokazät atäta d marje ljubav? C zäk istinä: aja je daja če grešala alu je, š akä lja fost multä, afost oprostiti. Äla karje gändjaštje k trjebje aluj ucärä s s oprostjaskä, äla vrja ucärä.” ⁴⁸ Atunča alu mujarje azäs: “Zaista, grešala ata cam oprostiti.”

⁴⁹ Älja karje afost änklo ančiput äntri jej s rubjaskä: “Činje je äšta š grešala s oprostjaskä?”

⁵⁰ A jel začē alu mujarje: “Daja čaj krizut, tu ta spasät! S c dja Dimizov mir pänd plječ!”

8

Mujerilje karje sljedjaštje p Isusu

¹ Majdatä d aja Isusu pljika p trgurj š p saturj s rubjaskä Bunä vorbä d cara alu Dimizov. Afost ku Isusu duaväspjače (12) apostolurj ² š njeke mujerj karje Isusu lja likujiti däla sufljeti alji rovj š däla bualä. Älja mujerj afost Marija karje afost d trg Magdala, dän karje Isusu aputiriti šaptje (7) sufljeti alji rovj, ³ Ivana, karje afost mujarja alu Kuza karje irja upravitelju än palače alu Herod,* Suzana š multje altje mujerj. Jalje ku banji alor ažutat alu Isusuluj š alu apostolilor.

Isusu rubjaštje vorbä d om karje sijaštje sämänca

(Mt 13,1-17; Mk 4,1-12)

⁴ Känd pänglä Isusu sa sträns mulc lumje dän tot trgu, atunča Isusu lji rubja asta vorbä: ⁵ “Una zuvä aišät omu s posijaskä sämänca än polje. Känd aposijiti, njeka sämänca akäzut p drum š lumja umbla p aja š puji lja amänkat. ⁶ Njeka sämänca akäzut p pämänt undje jaštje buluvan š tek ča kriskut sa uskat daja če narje apä. ⁷ Njeka sämänca akäzut äntträ märčinj š märčinjilje akriskut una ku jej š ja sa ugušät. ⁸ A njeka sämänca akäzut p bun pämänt š krjaštje š rudjaštje d usutä (100) d vorj.” Isusu azäs aja, š astrigat: “Toc činje arje urjekj s audä, trjebje s puje urjajke š s razumjaskä!”

Isusu änvacä kum alta lumje s ponašaštje känd audje vorba alu Dimizov

(Mt 13,10-23; Mk 4,10-25)

⁹ Učenikurlje alu Isusuluj la antribat če značaštje asta vorbä. ¹⁰ Isusu azäs: “Dopustiti vuavä s razumic tajnilje d cara alu Dimizov. Äli koristjesk äša vorbje känd jo änvac p alcä s ispunjaskä Svänta pismä:

‘S ujtä

a nu prepoznajaštje,

š s audä,

a nu razumjaštje’.[☆]

[‡] **7:41** kovanic d arđint – Än grčki original skrije: “denari”. Denar afost kovanica d arđint alu rimulor. Vridja kašä una dnevnica d obični radnik. **§ 7:46** Gostjamja än kasä obično s nudja apa kum aputja s spalä pičuarilje, k većina lumje ili pljika däskulci ili duča sandalje š än kasä vinja ku pičuarilje pljinje d prašanä. Gostjamja isto s dočekujaštje ku poljubacu än falkä, a alu lumje posebne s undä kapu ku mirosu alu dulče ku ulja d maslinä. *** 8:3** Herod – Vjez 3,1 ku fusnota änklo. **☆ 8:10** Iz 6,9

¹¹ Jakā če značastje asta vorbā: sāmānca je vorba alu Dimizov. ¹² A sāmānca karje akāzut p drum prestavjaštje p ālja karje audje, ali vinje nikuratu š adus vorba alu Dimizov d inima alor aša s nu krjadje š nu s spasaskā. ¹³ A sāmānca karje akāzut p buluvan prestavjaštje p ālja karje audje, ku radost primjaštje vorba alu Dimizov, ali narje korjen. Ālja njeka vrijamje krjadje, a kānd vinje iskušjala prestanjaštje s krjadje. ¹⁴ A sāmānca karje akāzut ān mārčinj prestavjaštje p āštja karje punje urjajke la vorba alu Dimizov, ali kum vrijamja trjače, p jej lji ugušaštje brigilje, bugucija š tuatje užitkulje alu životuluj, daja jej nu duče plodu kopt. ¹⁵ A sāmānca karje akāzut p bun pāmānt prestavjaštje p lumja karje ku bunā š ku poštena inimā pāzaštje vorba alu Dimizov karje audje, jej pljakā maj dāpartje kānd je grjev, daja jej aduče bun plod.”

¹⁶ “Nimilja nu prindje lampa s viljaskā ku posuda ili s uaskundje dusu pat, njego s upuje p postolje aša toc ālja karje untrā s puatā s vjadā binje. ¹⁷ K tot čije āviljit osā fije dāzvāljit š tot čije skuns osā s štije š osā vije p luminā. ¹⁸ Daja punjec binje urjajke k āla karje pāzaštje vorba amja osā razumjaskā mult, a p ālja karje nu pāzaštje vorba amja osā s ja š aja če gāndjaštje k razumjaštje.”

Jej karje fače voja alu Dimizov je članurlje alu familija alu Isusuluj

(Mt 12,46-50; Mk 3,31-35)

¹⁹ Atunča muma š fracā alu Isusuluj avinjit s l vjadā, ali na putut s vije la jel k afost mulc lumje. ²⁰ Ajavit alu Isusuluj: “Mumuta š fracā alji tej stā afar š vrja s t vjadā.”

²¹ Kānd Isusu auzāt aja, azās alu lumjej: “Ālja karje punje urjajke š askultā vorba alu Dimizov mije je ka muma š ka frac.”

Isusu smirjaštje oluja la apā Galileja

(Mt 8,23-27; Mk 4,36-41)

²² Ān una zuvā azās Isusu alu učenikurlje aluj: “Tričem p alta partje la apā.” Jej auntrat ān čamac š aotplovit. ²³ Pānd plovja, Isusu ančiput s kulče. Š ančiput s suflje marje vānt. Vāntu ančiput s fakā marj valurj karje ančiput s napunjaskā čamacu d apā š jej sa gāsāt ān rov.

²⁴ Jej avinjit la Isusu š la skulat š ja zās: “Gospodarulje, Gospodarulje, tonim!”

A Isusu sa skulat, azapovidit alu vāntuluj š alu valulor alji marj s stja š jej sa smirit š afost tišina. ²⁵ Atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: “Dāče nas krizut ān minje?”

A učenikurlje sa spirjat š sa mirat. Azās unji alu alc: “Činje āsta s zapovidjaskā čak š alu vāntuluj š alu apāj, š punje urjajke la jel?”

Isusu putirjaštje mulc sufljeti alji rovj dān om

(Mt 8,28-34; Mk 5,1-20)

²⁶ Avinjit ān regija Gerasa,† karje je p alta partje d apā d regija Galileja. ²⁷ Čim Isusu aišāt d čamac p obalā, avinjit la intja alu Isusuluj njeke om dān trg karje avut sufljeti alji rovj ān jel. Več d mult kum nu sa brkat nič atrijit ān kasā njego irja la mārmanc. ²⁸⁻²⁹ Multā vrijamje sufljeti alji rovj l cānja š akā lumja la ljigat p lanacurj š okove š l pāza, jel rupja lanacu š sufljeti alji rovj l natirja s pljače ān lok undje nuje nimika. Kānd omula avizut p Isusu, acāpat. Isusu azapovidit alu sufljeti alji rovj s jašā d omula. Akāzut la intja alu Isusuluj š astrigat: “Če vrjaj dāla minje, Isusulje, Bijatu alu Maj marje Dimizov? Mārog d tinje, nu m mučja!”

³⁰ Isusu la tribat: “Kum t kjem?” Jel začē: “Mulc‡, k afost ān jel mulc sufljeti alji rovj.

³¹ Š sufljeti alji rovj ančiput mult s s ruadje d Isusu s nu naridjaskā s pljače ān jamā frzdā kraj undje osā fije kaznic.

† 8:26 regija Gerasa – Lumja karje atrijit ān trgula Gerasa š ān okolicā na fost Židovj. ‡ 8:30 Mulc – Ān grčki original skrije: “Legija”. Legija afost rimska vorba d vuastje karje s odnosa p skupinā dān 6.000 vuastje. Aiča s koristjaštje d označalā d marje skupinā sufljeti alji rovj.

³² A anklo p djal mult porč s ranja. Sufljeti alji rovj sa rugat d Isusu s dopustjaskă s untră ân porč š Isusu adopustit. ³³ Atunča sufljeti alji rovj aišât d om š auntrat ân porč. Toc porči adat fuga ân zos dăpă djal ân apă š sa nikat.

³⁴ Kând lumja karje păza p porči avizut ča fost, afuđit š arazglasât p trg š p saturj. ³⁵ A lumja avinjit s vjadje ča fost. Kând jej ažuns, avizut p Isusu ku omu dăn karje aišât sufljeti alji rovj. Avizut p omu karje šadje š punja urjajke la Isusu, ânbrkat š bun ân kap. Š lumja sa spirjat. ³⁶ Jej karje avizut ča fost, arubit alu lumjaja kum Isusu likujit p omu ân karje afost sufljeti alji rovj. ³⁷ Tuată lumja d regija Gerasa lja pukat marje frikă, š arugat p Isusu s pljače dăla jej. Isusu auntrat ân čamac s pljače pisti apă ândrât.

³⁸ Majdată njego ča Isusu š učenikurle aluj aotplovit ân čamac, omu d karje sufljeti alji rovj aišât sa rugat mult d Isusu s puată s râmăje ku jel. Ali Isusu ja zăs: ³⁹ “Ântuarčitje akas š zi alu toc ča Dimizov afukut d tinje.” Atunča jel apljikat š razglasât p tot trgu ča ja fukut Isusu.

*Isusu likujaštje p mujarja š adrikă p fata d morc
(Mt 9,18-26; Mk 5,22-43)*

⁴⁰ Multă lumje aštipta p Isusu s s ântuarkă dăpă alta partje d apă. Kând Isusu ažuns, toc ku radostu la štiptat. ⁴¹ D daturdată avinjit omu karje sa kima Jair, karje irja vođa alu lumje karje s sastaja ân sinagogă. Akăzut la intja alu Isusuluj š mult sa rugat s vije ân kasa aluj. ⁴² Jel avut jedinică fată karje avut duavăsprjače (12) d aj karje irja p muartje.

Pând Isusu pljika la Jair, mulc lumja l pindđa dăpă pistot. ⁴³ Ântră lumje irja mujerj karje duavăsprjače (12) d aj krvarja, š potrošât tot ča vut p doktorjamje, ali nimilja na putut s ju likujaskă. ⁴⁴ Avinjit d drât š apus măna p rubu alu cuala alu Isusuluj š odma aprestanit s krvarjaskă.

⁴⁵ Antribat Isusu: “Činje apus măna p minje?”

Š pând toc azăs: “Nu jo”, Petar azăs: “Gospodarulje, multă lumje t pindđe š t strănde!”

⁴⁶ A Isusu azăs: “Njeko namjerno apus măna p minje. Amositit k săla aišât d minje.”

⁴⁷ Kând mujaraja saznajit k nu puatje s askundă k ja apus măna p Isusu, atrimurat d frikă š akăzut la intja alu Isusuluj š la intja alu tot narodu š lja zăs dăče apus măna p Isusu š kum odma sa likujit. ⁴⁸ A Isusu alu je azăs: “Fata amja, tu ta likujit daja ča krizut. S c dja Dimizov mir pând plječ!”

⁴⁹ Kând Isusu još arubit alu mujaraja, avinjit njeko d kasă alu Jairš ku poruka: “Camurit fata. Nu maj muča učitelju više.”

⁵⁰ Auzât Isusu š azăs alu Jair: “Na vja frikă! Samo krjadje š ja osă fije binje!”

⁵¹ Kând Isusu avinjit ân kasă alu Jair, Isusu adopustit samo alu Petar, alu Ivan, š alu Jakov, š alu tatăj š alu mamăj alu fataja s utrije ku jel. ⁵² Š toc karje već irja ân kasă plăndđa š tuguja dăpă ja. Isusu lja zăs: “Nu plăndec! Nuje muartă, njego s kulkă!”

⁵³ Atunča toc ančiput s s ljađe d jel daja ča štijut k je muartă. ⁵⁴ Isusu alato d mănă š astrigat: “Kupilulje, skual!” ⁵⁵ Š sufljetu sa tors š odma sa skulat. Isusu azăs s ji dja s mălănče. ⁵⁶ Roditelji alu je irja začudic, a Isusu ja naredit s nu zăkă alu nimilja ča sa dogodit.

9

*Isusu trimjatje p apostoli s rubjaskă Bună vorbă š s likujaskă p bulnavi
(Mt 10,9-14; Mk 6,7-13)*

¹ Isusu akimat la jel p duavăsprjače (12) apostolurj š lja dat săla š autoritet s putirjaskă p sufljeti alji rovj š s puată s likujaskă p bulnavi. ² Lja trimjes s rubjaskă Bună vorbă d cara alu Dimizov š s likujaskă p bulnavi. ³ Isusu lja zăs: “Nimika nu lăc ku voj p

Š 8:49 Jair – Ân grčki original skrije: “vođa alu sinagogăj”.

drum: nič bācu, nič tašna, nič mālaju, nič banji, nič altje kāmāšj! ⁴ Ān tuatā kasa ān karje untrāc s prenočic ānklo, rāminjec ān ja pānd god nu pljikāc ān altu trg. ⁵ Undje p voj nu vu primjaštje, pānd išāc d trgula istrisāc prašāna dāpā pičuarje s lji upozoric p kazna alu Dimizov.”*

⁶ Učēnikurlje apljikat š umbla p saturj. Rubja Bunā vorbā d Dimizov š likuja p lumja pistot.

Herod je zbunjīt d Isusu

(Mt 14,1-2; Mk 6,14-16)

⁷ Herod, karje irja vladaru d regija Galileja,† auzāt tot če sa dogodit š afost zbunjen daja če njeka lumje rubja: “Isusu je Ivan karje bātjazā. Sa skulat dāla morc.” ⁸ Altu rubja: “Isusu je Ilija karje trjebje s vije.”‡ Aldā trje (3) azās: “Isusu je unu d prorokurj karje majdatā atrijit. Sa tors dāla morc.”

⁹ A Herod azās: “Jo amzās s taje kapu alu Ivan karje bātjazā š nu puatje s fije k jel je mort. Činje atunča omusta d karje atāta aud?” Aša akātat prilikā s vjadā p Isusu.

Isusu rānjaštje maj mult d činč mij (5.000) d lumje

(Mt 14,13-21; Mk 6,32-44; Iv 6,1-13)

¹⁰ Kānd apostoli sa tors āndrāt undje irja Isusu, jej arubit aluj tot ča fukut. Atunča Isusu lja dus ku jel š apljikat s fije sāngur upruapje d trg karje sa kimat Betsaida. ¹¹ Mulc lumje asaznajit aja š apljikat dāpā Isusu. Isusu lja primit š rubja Bunā vorbā d cara alu Dimizov š likuja p toc karje trjebje s likujaskā. ¹² Pānd akāzut nuaptja, avinjit duavāsprjače (12) apostolurj la Isusu š ja zās: “Las p lumja s pljače p saturj š p okolicā s gāsaskā mānkarje š undje s s kulčje daja če ištjem aiča undje nuje nimika.”

¹³ A Isusu zāče: “Voj lji nahranic.”

A jej zāče: “Avjem samo činč (5) mālajur š doj (2) pještj. Dali s pljikām š s kumprām mānkarje d tot narodu?” ¹⁴ A lja fost njeđe činč mij (5.000) d vujniči.

Isusu p aja azās alu učēnikurj aluj: “Zāčec alu lumje s šagā ān grupje njeđe činzāč (50).” ¹⁵ Š učēnikurlje afukut aša š lumja ašāžut. ¹⁶ Isusu alat činč (5) mālajurj š doj (2) pještj, sa ujtat ān čerj, š azahvaljit alu Dimizov d mānkarje š arupt mālaju š adat mālaju š pjaštje la učēnikurj s podiljaskā alu lumje. ¹⁷ Toc avut s mālānce kāt god aputut. Š još duavāsprjače (12) d korpje sa nakupit d ostatkurj d mālaj š d pještj.

Petar priznajaštje k je Isusu Mesija

(Mt 16,13-23; Mk 8,27-33)

¹⁸ Maj ānklo, Isusu apljikat dāpartje dāla lumje s s ruađe š učēnikurlje aluj apljikat ku jel. Kānd Isusu aprestit s s ruađe lja tribat: “Če rubjaštje lumja činje sānt jo?”

¹⁹ Jej aodgovorit: “Mulc inš zāče k ješt Ivan karje bātjazā, alcā zāče k ješt Ilija, š š alcā njeki zāče jar k ješt unu d prorokurj karje majdatā atrijit š sa tors dāla morc.”

²⁰ A atunča Isusu azās alu učēnikurlje aluj: “A voj, če zāčec činje sānt jo?”

Petar zāče: “Tu ješt Kristu, spasitelju karje Dimizov atrimjes!”

²¹ A Isusu lja zapovjedit s nu zākā alu nimilja. ²² Azās: “Jo, Bijatu alu Omuluj, mora mult s patjesk. Vođilje alu židovilor, glavni popurlje, š učitelji d zakonu alu Mojsije mora s m odbacaskā. Mora s m umuarā š aldā trje (3) zālje jo mora s fiuv adrikat dāla morc.”

* **9:5** s lji upozoric p kazna alu Dimizov – Ān grčki original skrije: “d svjedočala pāntruv jej.” Aja afost znaku k apostoli lasā p lumjaja la sudbina alor. Alu lumjaja apritit rovu s lji odbacaskā Dimizov daja ča odbacāt p glasnikurlje alu Dimizovuluj. Apostol Pavao fače ista stvar (vidjec Ap 18,6). † **9:7** karje irja vladaru d regija Galileja – Ān grčki original skrije: “tetrarha”. Vjez fusnota d Herodu ān 3,1. ‡ **9:8** Ilija karje trjebje s vije – Ilija afost unu dāla maj marje prorok d zavjetu alu Bātārn, karje Židovi očekuja s s āntuarkā (vjez Mal 3,23–24). § **9:19** Ilija – Vjez fusnota ān 9,8.

Isusu začē k ālja karje vrja s l sljedjaskā mora s fije spreman s patjaskā

(Mt 16,24-28; Mk 8,34-9,1)

²³ Atunča Isusu azās alu lumjej: “Akā njeko vrja s fije učeniku alu mjov mora s s odriknjaskā sāngur d jel, š tuatā zuva s ja kruča aluj š s sljedjaskā p minje.” ²⁴ K činje god vrja životu aluj s spasaskā, osā l pjargā; a činje god izgubjaštje životu aluj d minje, osā l spasaskā. ²⁵ Če koristjaštje alu omuluj akā dobidjaštje tot pāmāntu, ali pjardje sāngur p jel? ²⁶ Činje god arje rušunje d minje š d vorbilje alji mjalje, jo, Bijatu alu Omuluj, isto aša š d jel osā am rušunje kānd jo vinja ku slava amja š ku slava alu Tatimjov š ku slava alu anđelilor alu svānt. ²⁷ Punjec urjajke k istina je: njeki dāla voj karje aiča stāc nusā muarā pānd nu vjadje cara alu Dimizov.”

Petar, Ivan š Jakov vjadje slava alu Isusuluj

(Mt 17,1-13; Mk 9,2-13)

²⁸ Otrilike opt (8) zālje dāpā aja če lja zās aja, adus Isusu ku jel p Petar, p Ivan š p Jakov š apljikat p djal s s ruađe. ²⁹ Š pānd Isusu s ruga, lica aluj sa promjenit, a cualjilje ja sjajit čisto albā. ³⁰ Dāturdatā, doj (2) omurj sa pojavit š arubit ku Isusu. Ālja afost Mojsije š proroku Ilija. ³¹ Sa pojavit ān marje sjaj š arubit ku Isusu d išjala aluj d pāmāntusta,† karje Isusu uskoro osā fakā ān Jeruzalem s ispunjaskā voja alu Dimizov.

³² Pānd Isusu s ruga, Petar š jej karje afost ku jel lja pukāt somnu. Kānd sa skulat, avizut marje luminā karje vinje dāla Isusu š doj (2) omurj karje astat pānglā jel. ³³ Pānd Mojsije š Ilija sa sprimit s pljače dāla Isusu, Petar azās alu Isusuluj, ali nič jel na štijut če rubjaštje: “Gospodarulje, binje je če ištjem aiča ku voj. Fičem trje (3) kolibje: una cije, una alu Mojsije, š una alu Ilije.” ³⁴ Pānd Petar aja arubit, sa pojavit oblaku, lja prekrijit š alor irja frikā.

³⁵ Dimizov lja rubit dān oblak: “Āsta je Bijatu alu mjov karje jo lam kuljes s fije caru! P jel skultac!” ³⁶ Š kānd jej auzāt glasu, avizut samo p Isusu. Jej atikut ān zuviljalja š alu nimilja na rubit d aja če jej avizut.

Isusu putirjaštje p sufljet alu rov dān kupil

(Mt 17,14-19; Mk 9,14-29)

³⁷ Kānd alta zuvā sa dat ān zos dāpā djal, multje lumje karje irja ačija avinjit la Isusu. ³⁸ Dāturdatā, njeki om āntrā multje lumje astrigat š sa rugat mult d jel: “Učiteljulje, ujtite la bijatu alu mjov, k jel je jedini kupil alu mjov. ³⁹ Jakā, sufljet alu rov mult vorj l pukā š dāturdatā jel ānčapje s cāpje. La runkā ān grčurj š ji pljika pjena p gurā. Š nu l lasā pānā god skroz nu l iscrpijaštje. ⁴⁰ Ma rugat d učenikurlje alji tjalje s l putirjaskā, ali na putut.”

⁴¹ Atunča Isusu azās: “Lumjo karje trijic ān vrijamjasta, voj nu kridjec š ištjec strikac! Jo amfost ku voj atāta d mult š jar nu kridjec. M trjeb kāt mora s trpjesk p voj? Duj aiča p bijatu alu tov!” ⁴² Š pānd bijatu avinjit la Isusu, sufljetu alu rov la duburāt š jel ančiput s s grčaskā. A Isusu alu sufljetuluj alu rov azapovjedit s jašā š alikujit p bijatu š la dat la tatusov. ⁴³ Toc karje irja ačija sa mirat d moć alu Dimizov.

Isusu jar rubjaštje d muartja aluj

(Mt 17,22-23; Mk 9,30-32)

Pānd toc sa mirat la asta š la tot če Isusu fače, jel azās alu učenikurlje aluj: ⁴⁴ “Punjec binje urjajke če vu zāk: Još ucārā lumja osā predajaskā p minje, p Bijatu alu Omuluj, ān

* **9:23** Ān cara alu Rimuluj toc aštijut k kručja afost kazna p muartje. Kriminalcu karje je osudit obično aduče ravna gredā pānla lok undje osā fije razapnjit. Kānd akoristit asta slikā, Isusu avrut s zākā akā jej vrja s fije učenikurlje aluj, mora s lasā če jej vrja š s fije spremni s askultje p Isusu, čak š s fije spremni s muarā pāntruv jel. † **9:31** d išjala aluj d pāmāntusta – Ān grčki original skrije: “d išjala aluj”. Asta frazā vjerovatno ukazaštje p muartja alu Isusuluj š uskrisnjala kašā marje djela d spasjalā karje uskoro osā fije ostvaritā. Arfi aja slično kašā išjala d zavjetu alu Bātārn, kānd Dimizov aoslobodit p lumja aluj karje afost argac ān Egipat.

vlastu la dušmanji alji mjej.” ⁴⁵ Ali jej na štijut če jel avrut s zăkā. Aja značală afost skuns dăla jej. Jej na putut s razumjaskă š lja fost frikā s l ănrjabje d aja.

Ponizni je maj marje ăn cara alu Dimizov
(Mt 18,1-5; Mk 9,33-37)

⁴⁶ Učenikurlje ančiput s raspravljackă činje dăla jej maj marje. ⁴⁷ Aštijut d čaja raspravljacke Isusu daja alat p kupilu, š la pus pănglă jel. ⁴⁸ Š Isusu lja zăs: “Činje ku drag primjaštje p kupilusta păntruv minje, primjaštje š p minje. A činje p minje primjaštje, primjaštje š p Dimizov karje ma trimjes. Istina je: činje je maj mik ănră voj toc, ăla je maj marje!”

Činje nuje păntruv voj, ăla je ku voj
(Mk 9,38-40)

⁴⁹ Ivan p asta azăs alu Isusuluj: “Gospodarulje, noj avizut p njeko karje ăn lumilje alu tov zapovidjaštje alu sufljeti alji rovj s jašă d lumje. Noj amzăs aluj s nu fakă aja daja če nuje učeniku alu tov kašă če ištjem noj.”

⁵⁰ Isusu azăs: “Nu branic! Akă njeko nu lukrjază păntruv voj, jel atunča lukrjază ku voj!”

Samarijanci nu prihvataštje p Isusu pând jel putujaštje ăn Jeruzalem

⁵¹ Kând s približa vrijamja s ja Dimizov p Isusu ăn čerj, Isusu aodlučit k avinjit vrijamja s pljače ăn Jeruzalem, ⁵² š atunča atrimjes p glasnici la intja aluj. Glasnici apljikat š auntrat ăn sat ăn regija Samarija s ji pripremjackă če ji trjebje. ⁵³ A ănklo lumja na vurut s l primjackă daja če pljika ăn Jeruzalem.† ⁵⁴ Kând učenikurlje Jakov š Ivan auzăt k lumja ăn Samarija na primit p Isusu, jej azăs: “Domnulje, vrjaj s zapovidim s lja pringă foku dăn čerj?”Š ⁵⁵ A Isusu sa okrinut š lja ukorit p Jakov š p Ivan s nu fakă aja. ⁵⁶ Atunča Isusu š učenikurlje aluj apljikat ăn altu sat.

Nusă fije ušurje alu ălja karje sljedjaštje p Isusu
(Mt 8,19-22)

⁵⁷ Pând jej još pljika p drum, njeko azăs alu Isusuluj: “Pljek dăpă tinje undje god tu plječ.”

⁵⁸ Isusu ja zăs: “Lisica arje jamă š puji arje kujb, a jo, Bijatu alu Omuluj, nam lok alu mjov d kulkat.”

⁵⁹ Atunča Isusu azăs alu altuluj: “Vină dăpă minje!”

A jel azăs: “Domnulje, lasămă majdată s pljek s ăngrop p tatimjov.”*

⁶⁰ Isusu ja zăs: “Las p morcă s grupje p alor morcă,† a tu fuđ š rubjaštje alu alcilor Bună vorbă d cara alu Dimizov.”

⁶¹ Š još njeko zăče: “Domnulje, viuv dăpă tinje, ali dopustjaštjem majdată s m oprostijesk ku ukućanji mjej.”

⁶² Isusu ja zăs: “Akă ănčepj s orještj ravno, a t ujc dăpă tinje, tu nu poc s služăštj ăn cara alu Dimizov.”

‡ 9:53 Židovi š Samarijanci s mrza š nu sa slaža pănglă aja undje trjebje s štujaskă p Dimizov (vjezIv 4,20). Samarijanci nu podrža p Židovi karje putuja ăn Jeruzalem s puată s s klanjackă alu Dimizov ăn hramula. Š 9:54 ăn zavjetu alu Bătărŋ, njeki car rov d trg Samarije atrimjes vuastja s apukă p proroku Ilija. Ali p vorba alu Ilije, foku sa slubuzăt d čerj š lja uništiti (2 Car 1,10-12). Jakov š Ivan vjerovatno agănditi k je kašă proroku alu marje Ilija š agănditi k Dimizov vrja s fakă isto ăn asta situacije. * 9:59 Nije jasno je li čovjekov otac umro pa će ga pokopati odmah ili čovjek želi ostati duže vremena dok njegov otac ne umre, pa da ga onda pokopa. Glavna poanta je ta da čovjek želi činiti nešto drugo prije nego što slijedi Isusa. † 9:60 Las p morcă s grupje p alor morcă – Isusu nu găndjaštje doslovno k morci ăngrupă p morcă. Aja je metafora d ălja karje nu sljedjaštje p Isusu š ku sufljetu je morc. Poanta je ăn aja k učenikurlje nu kutjază s dopustjackă alu nimilja s lji zadržackă dăla pratjala alu Isusuluj.

10

*Isusu trimjatje p šaptježáč š doj (72) učeníkurj
(Mt 11,21-27; 13,16-17)*

¹ Domnu Isusu dāpā aja akuljes āntrā jej šaptježáč š doj (72) alcā učeníkurj* š atrimjes kātā doj (2) s pljače la intja aluj ān tot trgu š ān tot loku undje Isusu atribut s pljače. ² Kānd sa sprimit s pljače lja zās: “Berba je marje, ali radnič jaštje uncārā.† Berba pripadnjaštje alu Domnuluj, daja rugācāvā la jel s trimjatā još maj mult radnič ān berbā. ³ Ānčipjec akuma, ali pāzācāvā k trimjet p voj kašā p vojilje āntrā lumje karje kašā lupurj. ⁴ Nu dučec ku voj nič banj, nič tašna, nič altje sandalje. Nu stāc p drum ku lumja s nu pridjec vřijamja.

⁵ Ān tuatā kasa ān karje untrāc s prenočic ānklo, majdatā zāčec: ‘S dja Dimizov miru alu toc ān asta kasā!’ ⁶ Akā ān aja kasā jaštje omu karje vrja miru ku Dimizov, jel osā ajbje miru ku karje voj la blagoslovit. Akā ānklo nuje om karje vrja miru ku Dimizov, jel nusā primjaskā āla miru ku karje voj la blagoslovit. ⁷ Nu vu preselic d kasā ān kasā! Boravic ān aja kasā pānd fic ān trgula š nu fic rušānošj s mānkāc š s bjec aja če vu dā, k kum zāčem: Radniku azaslužāt plata aluj.

⁸ Ali ān tot trgu ān karje untrāc š ānklo vu primjaštje fic zadovoljni ku aja če god vu dā s mānkāc. ⁹ Likujic ānklo p lumja karje bulnavj š zāčec alor: ‘Asta aratā k cara alu Dimizov avinjit la voj!’ ¹⁰ Ali ān tot trgu ān karje untrāc š ānklo nu vu primjaštje, išāc la ulicilje aluj š zāčec: ¹¹ ‘Čak frikām š prašāna d trgu alu vostru karje sa ljipit p pičuarje alu anuaštje s vu upozorim p kazna alu Dimizov! Ali štijec k avinjit cara alu Dimizov!’ ¹² Vu zāk: Kānd vinja vřijamja d sud osā fije majušurje alu lumjej ruavā dān trg Sodoma‡ njego alu lumjej dān trgula!”

¹³ Isusu azās: “Grjev vuavā, lumjo ān trg Korozain! Grjev vuavā, lumjo ān trg Betsaida! Akā njeko afukut čudurj āntrā lumje poganā ān trg Tir š ān trg SidonŠ karje jo afukut āntrā voj, jej već d kānd s okrinja dāla rov. Adučja cualje hrapave š šidja ān činušā s pokazaskā žalostu.* ¹⁴ Daja osā fije majušurje ān zuvā d sud alu lumje ān Tir š ān Sidon njego vuavā ān Korozain š Betsaida! ¹⁵ A voj, lumjo ān trg Kafarnaum, voj sigurno nusā vu drikāc pānla čerj samo daja če jo amfost āntrā voj! Nu! Voj osā vu slubudjec ānklo undje loku d kaznit.†”‡

¹⁶ Atunča azās alu šaptježáč š doj (72) učeníkurj: “Kānd njeko punje urjajke la voj, aja je kašā kum punje urjajke la minje. Š kānd odbacaštje p voj aja je kašā kum odbacaštje p minje. A kānd njeko odbacaštje p minje aja je kašā kum odbacaštje p Dimizov karje ma trimjes.”

*Šaptježáč š doj (72) učeníkurj s āntuarče š Isusu s zahvaljaštje alu Dimizov
(Mt 11,25-27; 13,16-17)*

* **10:1** šaptježáč š doj (72) – Ān njeki grčki rukopisurj skrije k afost šaptježáč (70) učeníkurj, aiča š ān 17. stih. † **10:2** Berba je marje, ali radnič jaštje uncārā – Isusu vrja s zākā k jaštje multā lumje karje sprimic s untrā ān cara alu Dimizov, ali nuje dosta učeníkurj s ānvacā š s ažutje alu lumje. ‡ **10:12** Sodoma – Sodoma afost trg karje Dimizov auništit k lumja aluj afost atāta d rovj (vidjec Post 18,16–19,28). Š **10:13** trg Tir š ān trg Sidon afost doj (2) važne trgurj ān Fenicija undje trija poganji. Sa smjestit la obalā Sredozemne apā sjevernozapadno dāla Galileja akuma ān južnom Libanonu. * **10:13** Adučja cualje hrapave š šidja ān činušā s pokazaskā žalostu – Cualje hrapave irja grubje, njegru matrijalu karje afost fukut d pār alu krapāj ili devāj. Lumja adučja aja cualje hrapave š šidja ān činušā s puatā s pokazaskā žalostu š očaj. Maj mult fiča aja kānd s ruga d oprost š kātā s lja ažutā Dimizov. † **10:15** ānklo undje loku d kaznit – Ān grčki original skrije: “Had”. Vjez rječniku. ‡ **10:15** Isusu aprovodit multā vřijemje ān trgu Kafarnaum š afukut mult čudurj. Daja multā lumje ān trgula agāndit k aja značaštje k je Dimizov zadovoljit ku jej. Međutim, nikad nu sa pokajit d grešala alor š akā avut privilegije š prednost če atāta vorj auzāt d Isusu. Umjesto s primjaskā maj marje častu, Dimizov osā kaznjaskā p ālja karje nu s pokajaštje.

¹⁷ Känd sa tors šaptjezáč š doj (72) d učenikurj la Isusu, ku drag azäs: “Domnulje, čak š sufljeti alji rovj askultä känd lji zapovidim än lumje alu tov.”

¹⁸ A Isusu lja zäs: “Štiuv, k amvizut p Sotona kum akäzut d čerj ka sklipjala. Š ¹⁹ Vidjec, jo amdat vuavä tuatä säla š autoritetu p Sotona, dušmanu alu Dimizov, s gazäc šarpj š škorpionurj.* Nimika vuavä nu puatje s naudjaskä. ²⁰ Ali nu vu radujic samo daja če p voj sufljeti alji rovj askultä, njego maj mult radujicävä daja če Dimizov askris lumilje alji voštri p popis än čerj.”†

²¹ Atunča Sufljetu alu Sväntuluj aispunit p Isusu ku radostu š Isusu azäs alu Dimizov: “T slavjesk, Tato, tu karje vladješt ku čerju š ku pämantu, čaj skuns istina d cara ata dälä lumje karje gändjaštje k je mudri š mintošj š če pokazäštj aja alu lumje karje kašä kupi karje vrjaj s änväcä. Da, Tato, cije s sviđaštje s fač aja aša.”

²² Atunča Isusu azäs: “Tata alu mjov ma dat tot če jel arje. Samo Tata binje kunuaštje činje sänt jo, Bijatu aluj, š samo jo, Bijatu aluj, š älja alu činje jo odlučjesk s l otkrijesk, binje kunuaštje činje je Tata.”

²³ Maj änklo, känd afost sängur ku učenikurlje aluj, š ja azäs: “Nurukošj älja karje vjadje aja če vidjec voj. ²⁴ K istina je, mulc prorokurj š carurj avrut s vjadä aja če voj vidjec, ali na vizut; avrut s audä aja če voj audjec, ali na uzät.”

*Isusu rubjaštje vorbä d om karje trijaštje än Samarije karje irja pljin d milä
(Mt 22,34-40; Mk 12,28-31)*

²⁵ Udatä känd Isusu änväca, njeki učitelj alu zakonu alu Mojsije sa skulat š antribat p Isusu s l iskušaskä: “Učiteljulje, če trjebje s fak s primjesk vječni život ku Dimizov?”

²⁶ A Isusu ja zäs: “Če skrije än zakonu alu Mojsije? Če tu razumještj če začē?” ²⁷ Omu azäs: “Zakonu začē: ‘Vrja p Domnu, Dimizov alu tov, ku tuatä inima ata š ku tot sufljetu alu tov š ku tuatä snaga ata š ku tuatje mincilje alji tjalje’✠ š ‘vrja p bližnji alu tov kum vrjaj sängur p tinje.’”✠

²⁸ Isusu ja zäs: “Binje ajzäs. Fäj aša š osä primješt vječni život.”

²⁹ Ali omu avrut s s spalje,‡ š aša jel äntrijabä p Isusu: “D činje rubjaštje känd zakonu začē ‘bližnji alu mjov?’”

³⁰ Isusu aodgovorit ku asta vorbä: “Njeki om putuja dän Jeruzalem än trg Jerihon š la napadnit färäčošj š alat tot döpä jel, la butut š apljikat. Š p omula aläsat s zakä skoro mort.

³¹ Trjače p drumula slučajno popa alu židovilor. Känd avizut p omu karje skoro mort, la zaobiđit š apljikat maj dāpartje. ³² Isto aša pänglä lokula avinjit atunča š levitu, pomoćniku än Hram. Känd la vizut, š jel la zaobiđit š apljikat maj dāpartje.

Š **10:18** Isusu aiča rubjaštje kašä proroku karje vjadje uništjala alu Sotonej. Än vlastita službä aluj, a akuma š än služba alu učenikurlje aluj, jel vjadje binje znaku k cara alu Dimizov vinje ku snaga š aduče porazu alu Sotonej (vjez 11,20; Iv 12,31; Rim 16,20; Otk 12,7-10; 20,1-3, 10). * **10:19** šarpj š škorpionurj – Isusu vjerovatno usporidjaštje šarpji š škorpionurlje ku sufljeti alji rovj kašä älja d karje učenikurlje rubjaštje än 17. stih. Sufljeti alji rovj je kašä šarpji š škorpionurlje k je opasni š fače štetä alu lumjej. † **10:20** Dimizov askris lumilje alji voštri p popis än čerj – Doj trje odlomakurj än Biblije rubjaštje d knjiga än čerj än karje je skris lumilje alu tot narodu alu Dimizov (Ps 69,28; Fil 4,3; Žid 12,23; Otk 3,5; 13,8; 17,8; 20,12, 15; 21,27). Aja knjigä njekad s kjamä knjiga d život. P načinula Dimizov potičaštje narodu aluj aša če lja zäs s razumjaskä k jej pripadnjaštje aluj, a jel nikad nu lji mujtä. ✠ **10:27** ZakPon 6,5 ✠ **10:27** Lev 19,18 ‡ **10:29** avrut s s spalje – Än grčki original skrije: “avrut s s opravdjaskä”. Än kontekstula, asta izjavä najvjerovatnije značäštje k äšta učitelju d zakonu alu Mojsije avrut jar s iskušaskä p Isusu, s pokazaskä kum Isusu zapravo na razumit kum pravilno s tumačäštje zakonu. Alta mogućnost je k avrut s pokazaskä k askultä zakonu alu Dimizov, š akä nu sa ponašät binje kättri tuatä lumje. Än äla slučaj aja puatje s s prevodjaskä kašä “Avrut s opravdjaskä ponašala aluj”.

³³ Atunča njeke omu d regija Samarijaš trjače p drumula. Känd avizut p omula, ja fost žau d jel. ³⁴ Avinjit la upruapje d jel, ja spālat rāžnilje ku ulje š ku vinu* š ja ānvilijat ku trijanca. La drikat atunča p magarac aluj š la dus ān gostijonā š ānklo anastavit s s pobrinjaskā d jel. ³⁵ Mānje zuvā jel adat duavā (2) kovanic d arđint† alu gazdāj alu gostijonāj, š ja zās: ‘Brinjaštitje d jel š akā maj mult putrošāštj, c plātjesk känd m ānturča.’ ”

³⁶ A Isusu antribat p učitelju d zakon alu Mojsije: “Če gāndješt? Karje d āštja trje (3) alu omuluj sa pokazāt k je bližnji alu omula karje la napadnit fārāčoši?”

³⁷ Azās učitelju d zakon alu Mojsije: “Āla karje ja pokazāt milā.”

Isusu ja azās: “Binje ajzās. Fuđ š fāj kum š jel afukut.”

Isusu vinje ān posjetā la Marta š la Marija

³⁸ Pānd Isusu š učenikurlje aluj nastavja s putujaskā kātri Jeruzalem, auntrat ān unu sat. Ačija afost njeka mujarje karje s kima Marta. La primit ān kasa alu je. ³⁹ Avut sorā karje s kima Marija. Pānd Domnu Isusu ānvāca, Marija šidja š punja urjajke. ⁴⁰ A Marta afost mult zabrinutā k mora s pripremjackā tuatā mānkarja, pa ja avinjit s s žaljackā: “Domnulje, nu c brigā če sorimja ma lāsāt sāngurā s lukrjez tot lukru? Zi alu je s m āžutje!”

⁴¹ Ali Domnu Isusu ja zās: “Draga Marta! Nu trjebje s t brinještj š t uznemirještj d aja če gāndješt k trjebje. ⁴² A una stvar karje trjebje s puj urjajke la vorba amja. Marija aja ashvatit, š aja nusā fije lat dāla ja.”

11

Isusu ānvacā d molitvā (Mt 6,9-13; 7,7-11)

¹ Udatā Isusu sa rugat la njeke lok. Känd azavršāt ku rugala, avinjit la jel unu d učenikurj š azās: “Domnulje, ānvacā p noj s nji rugām kum Ivan karje bātjazā anvācat p učenikurlje aluj.”

² Isusu lja zās: “Känd rugāc, zācec: ‘Tato ān čerj, s s štujaskā lumilje alu tov asvānt. Aduj cara ata p tot pāmāntu. ³ Adā nuavā mānkarje karje trjebje tuatā zuva ⁴ š oprostjaštje anuastrā grešala, k š noj oprostim alu ālja karje grešaštje pāntruv noj. Nu da s kidjem ān kušnje.’ ”

⁵ Atunča Isusu azās alu učenikurlje aluj: “Akā plječ ān ponoć la ortaku alu tov š ji zāč: ‘Adām trje (3) mālajurj, ⁶ k ma vinjit ortaku ān gostjamje, a nam s idauv nimik d mānkat!’, če osā zākā ortaku? ⁷ Dali nusā zākā: ‘Nu m uznemirja! Uša je već ān kisā, a kupi je ān pat k nu pot akuma s m skol s c dau!’ ⁸ Ali vu zāk: čak š akā omula nu s skualā daja če ješt ortak aluj, š nu c dā nimika, osā skualā daja če mult l rođ frzdā rušanje. Š osā zdja atāta kāt cije trjebje.

⁹ Š daja vu zāk: Nu odustanic! Rugāc p Dimizov š osā dobidic! Kātāc š osā gāsāc! Bitjec la ušā š osā s vu dāškidje! ¹⁰ Činje god ruagā p Dimizov, primjaštje. Činje god katā, gāsaštje. Činje god batje, uša s ji dāškidje.

¹¹ Voj karje ištjec tatje, če afiča voj känd bijatu alu vostru katā pjaštje? Dal voj ja da šarpje? Nu! ¹² Ili akā bijatu alu vostru katā vov dāla voj, dal voj ja da škorpion? Nu! ¹³ Akā voj, karje ištjec rovj, štijec s dāc alu kupi alu voštri bunje darurj, atunča kāt maj mult alu vostru Tata ān čerj osā darujaskā p Sufļjetu alu Svāntuluj alu ālja karje l ruagā?”

Š 10:33 Židovi š Samarijanci afost marj dušmanj (vjez “Samarijanci” ān rječnik). Židovi mrza p Samarijanci š prepostavlja k jej je lumja ruavā karje azaslužāt s lji kaznjaskā Dimizov. * 10:34 ku ulje š ku vinu – Jej s koristja kašā ljaku ān āla pāmānt. Ulja alu maslinej s koristja d smirjalā d bolurj š zaštita d pjalje uskatā (vjez Iz 1,6). Vinu s koristja kašā dezinficijens. † 10:35 kovanic d arđint – Ān grčki original skrije: “denari”. Denar afost banji alu rimulor d arđint. Vridja kašā dnevnicā d obični radnik.

Isusu putirjaštje p sufljetu alu rov ku sāla alu Dimizovuluj, a nu ku sāla alu Sotonāj
(Mt 12,22-30; Mk 3,22-27)

¹⁴ Isusu una zuvā aputirit p sufljetu alu rov karje nu ja dat alu omuluj s rubjaskā. Kānd sufljetu alu rov aišāt, omu arubit š mulc lumje sa mirat. ¹⁵ Ali neki dāla jej azās: “Jel putirjaštje sufljeti alji rovj daja če ji žutā Beelzebul,* karje je vladaru alu toc sufljeti alji rovj.” ¹⁶ A alci avrut s la puče ān zamkā š akātāt s idja neki znak kašā dokazu k Dimizov la trimjes.

¹⁷ A Isusu aštijut če gāndjaštje, pa lja zās: “Akā lumja ān ista carā s burjaštje āntrā jej, osā propanjaskā cara alor. Akā familija ān ista kašā s burjaštje āntrā jej, osā s raspadnjaskā familija alor. ¹⁸ Voj začec k jo ku sāla alu Beelzebul putirjesk p sufljeti alji rovj. Aja atunča značaštje k š ālja karje je ān cara alu Sotonāj s burjaštje āntrā jej. Kum atunča cara aluj s rāmāje? ¹⁹ A čije ku učenikurlje alji voštri karje putirjaštje p sufljeti alji rovj? Akā, kašā kum začec, jo putirjesk p sufljeti alji rovj ku sāla alu Beelzebul, atunča mora aja s fakā š učenikurlje alji voštri ku sāla alu Beelzebul. Sigurno nusā slažaštje. Učenikurlje alji voštri osā zākā k Beelzebul nu s burjaštje sāngur pāntruv jel. ²⁰ Ali daja če jo p sufljeti alji rovj putirjesk ku sāla alu Dimizov, atunča aja aratā k la voj avinjit cara alu Dimizov. ²¹ Kānd capān omu karje arje bunā oružije pāzaštje palača aluj, tot če arje je sigurno. ²² Ali kānd l napadnjaštje maj capān d jel, l savladjaštje š ija tuatā oružija ān karje sa uzdit dušmanu aluj. Alat tot če omula avut š apodiljit ku lumja aluj.†

²³ Āla karje nuje ān partja amja, jel je pāntruv minje; āla karje ku minje nu strānde vojilje, jel lji putirjaštje.”

Isusu rubjaštje vorbā d om alu karje ja fost maj rov njego maj datā
(Mt 12,43-45)

²⁴ Atunča Isusu azās asta vorbā: “Kānd sufljetu alu rov jašā d om, lutjaštje p pustinje š katā lok s odmorijaskā. Kānd nu l gāsaštje, azās sāngur aluj: ‘M tork ān om ān karje maj datā atrijit dān karje aišāt.’ ²⁵ Kānd sa tors, gāsaštje k je omula kašā kasa karje je čistitā š uredna, ali gualā. ²⁶ Atunča sa dus s adukā p alcā šaptje (7) sufljeti alji rovj još maj rov d jel, š toc untrā ān om š ān jel trijaštje. Š na kraju postanjaštje alu omuluj maj rov njego če irja maj datā njego ča pljikat sufljetu alu rov.”

Nurukošj ālja karje punje urjajke la Dimizov

²⁷ Pānd Isusu rubja d aštja stvarurj, njeka mujarje d multā lumje astrigat: “Kum je binje alu mujarje karje ta dus š ca dat s suđ p tjeptu alu je!”

²⁸ Isusu azās: “Još je maj binje alor karje audje vorba alu Dimizov š askultā.”

Isusu je maj marje d caru Salomon š d proroku Jona, ali lumja nu vrja s krjadā
(Mt 12,38-42; Mk 8,12)

²⁹ Maj mult š maj mult lumje vinja la Isusu. Atunča Isusu lja zās: “Lumja ān asta vrijamje‡ je rovj. Vreja s fak znak kašā dokazu k Dimizov ma trimjes, ali nusā dobidjaštje ničunu znak osim znaku karje Dimizov adat d mult alu lumjej ān vrijamja alu prorokuluj Jonejš kānd Dimizov la spasāt dāla muartje. ³⁰ Baš kašā kum sa dogodit ku Jona afost

* **11:15** Beelzebul afost lumilje d dimizov pogan karje lumja poganā l štuja d mult. Ān vrijamja alu Isusuluj, Židovi l koristja ka altu lumilje d Sotonā. † **11:22** Asta rubjaštje d Isusu karje pobidjaštje p Sotona š p aluj sufljeti alji rovj kašā kum Isusu maj capān om karje ja aja če pripadnjaštje alu om capān. ‡ **11:29** Lumja ān asta vrijamje – Vjez fusnota ān 7,31. § **11:29** znaku...alu prorokuluj Jonej – P Jona angicāt marje pjaštje, atunča Dimizov la skos d burta alu marje pjaštje (vjez Jon 2,1, 11). Isusu d događajula rubja kašā k je slika karje prestavljaštje muartja aluj š uskrisnjala (vjez Mt 12,39-40).

znaku alu lumjej karje atrijit ăn trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osă dogudjaskă ku minje, Bijatu alu Omuluj, osă fije znaku alu lumje ăn asta vřijamje.*

³¹ La zuvă kănd Dimizov osă sudjaskă alu pămăntuluj, carica karje d mult avladit p pămănt alu Jugu† osă skuală š osă svjedočaskă păntřuv lumje ăn asta vřijamje daja če ja avinjit d dăpartje s audă p caru Salomon karje avut mult mudrost, a jakă, ku voj je aiča njeko maj marje d Salomon. ³² La zuvă kănd Dimizov osă sudjaskă alu pămăntuluj, lumja karje atrijit ăn trg Niniva osă skuală š osă svjedočaskă păntřuv lumja ăn asta vřijamje daja če jej sa okřinit dăla rov alor kănd Jona alor arubit, a jakă, ku voj je aiča njeko maj marje d Jona!”

*Ănvăcala alu Isusuluj je kašă lumina karje dă alu lumjej s vjadă
(Mt 6,22-23)*

³³ Isusu azăs: “Nimilja nu prindje lampa s uaskundă ili s upuje dusu košară, već daja s upuje p loku alu je aša kum toc karje utră s puată s vjadă binje.‡ ³⁴ Vojku alu tov je ka lampa d tjeľă. Akă vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akă vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika.Š ³⁵ Daja păzaštje s nu găndještj k poc binje s vjez, već zapravo nu poc nimika s vjez. ³⁶ Daja, akă poc binje s vjez š akă nuje nimika d tinje skuns, tot poc s vjez. Osă fije kašă če ješt ăn sobă ku lampa karje c dă s vjez.”

*Isusu opominjaštje p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije
(Mt 23,1-36)*

³⁷ Kănd Isusu azavršăt vorba aluj, neki farizej la kimat la jel akas s măľănče. Isusu auntrat š alat loku la astal. ³⁸ Isusu na spălat mănilje majdată njego če s măľănče. Farizeju sa mirat daja če jej ănvacă k omu trjebje aša s fakă s fije čist la intja alu Dimizov.* ³⁹ Aša Domnu Isusu ja zăs: “Voj farizeji ištjec kašă lumja karje spală paru š găvanu samo da far, ali nu čistjaštje prljavština dăn nontru, k spălăc mănilje, ali inimilje alji avuaštje zaista pljinje d pohlepă š d rov. ⁴⁰ Voj lumje karje na vjec fir ăn kap! Dimizov karje astvorit p omu da far je isto aša la stvorit dăn nontru. ⁴¹ Nu fic lakumj, već dăc dăla inimă alu lumje karje narje. Akă ištjec aša, osă fic čist la intja alu Dimizov dăn nontru š da far.

⁴² Grjev vuavă, farizeji! Voj dăc alu Dimizov zjače (10) posto čak š d začinurj š d biljke alji voštje, ali nu vu ponašăc pravedno nit vrjec p Dimizov. Asta atribut s fičec, ali s nu zanemarujic altje stvarurj karje Dimizov azapovjedit.

⁴³ Grjev vuavă, farizeji! Vrjec s šidjec p počasne lokurj ăn sinagogje š vrjec k p voj lumja pozdravjaštje ku marje poštujaľă p ulic. ⁴⁴ Grjev vuavă! Voj ištjec kašă pămăntu karje

* **11:30** kum sa dogodit ku Jona afost znaku alu lumjej karje atrijit ăn trg Niniva k Dimizov la trimjes, isto aja, aša osă dogudjaskă ku minje, Bijatu alu Omuluj, osă fije znaku alu lumje ăn asta vřijamje – Ăn grčki original skrije: “kum Jona afost znaku alu lumje ăn Ninivľja, aša Bijatu alu Omuluj osă fije alu ăsta naraštaju”. † **11:31** carica karje d mult avladit p pămănt alu Jugu – Asta afost carica alu Seba (vjez 1 Car 10,1–10) karje na fost židovkă. ‡ **11:33** Lampa š lumina je slikje karje prestavľjaštje p Isusu š ănvăcala aluj. Dimizov aotkřijit alu lumje řivotu alu Isusuluj š poruka aluj. Aja če Isusu afukut š ănvăca na fost skuns dăla lumje. Atrijit š ănvăca ănklo undje putja lumja s l vjadă š s la udă. Nu ľji tribja s ľji dja još unu znak kašă dokazu k la trimjes Dimizov. Š **11:34** Akă vojku alu tov bun, poc binje s vjez, ali akă vojku alu tov nuje bun, nu poc s vjez nimika – Ăn grčki original skrije: “Daja akă vojku cije zdravă tuată tjeľa osă fije objasăt ku lumina p vojk, ali akă vojku nuje zdravă tuată tjeľa osă fije ăn tamă.” * **11:38** Isusu na spălat mănilje majdată njego če s măľănče. Farizeju sa mirat daja če jej ănvacă k omu trjebje aša s fakă s fije čist la intja alu Dimizov – Ăn grčki original skrije: “A farizeju sa mirat kănd avizut k Isusu nu sa spălat maj dată d măľnkarje.” Asta spălat na fost d higijena s s rišaskă d priljavština š d klicje, već aja afost vjerski ritual karje farizeji ănvăca kum s čistja svečano.

narje spomenik karje nu aratā k ānzos s nalazaštje mǎrmǎntje.† Pa lumja umblā p āštja mǎrmǎntje, ali nu štije, š atunča je nečisti la intja alu Dimizov.”

⁴⁵ Atunča unu učitelj alu zakonu alu Mojsije ja zās: “Učiteljulje, kum aša rubješt š p noj ku aja nji uvridještj!”

⁴⁶ Isusu ja zās: “Grjev š vuavā, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj punjec teretu p lumje karje je grjev š jej nu puatje s la dukā, a nič đajštju nu vrjec s l pomaknic s jažutac s adukā āla teret. ⁴⁷ Grjev vuavā! Voj adrikāc spomenikurlje alu prorokulor, a voj ištjec isti kašā sāmānca avuastrā karje d mult lja umurāt. ⁴⁸ Aša k umjesto s lji osudic, voj aja potvrdic š slažac ku sāmānca avuastrā. Jej lja umurāt, a voj lji drikāc spomenikurlje!‡

⁴⁹ Voj ištjec kašā pra tatilje alji voštri. Dimizov ān mudrostu aluj majdatā aštijut k osā fičec istje stvarurj. Jel azās: ‘Osā trimjet la jej p prorokurlje š p apostoli, a jej p njeke d jej osā muarje, a p alcā osā putirjaskā.’ ⁵⁰ Daja Dimizov ku prava aluj osā smatrjaskā k je dāvinā lumja ān asta vrijamje d tuatā muartje alu prorokurluj karje lumja lja umurāt d känd je pāmāntu. ⁵¹ Dimizov osā lji osudjaskā d muartje alu tot proroku, dāla Abel pānla Zaharija, p karje la umurāt ān Hram āntrā svetište š žrtvenik.Š Istina je, Dimizov osā lji kaznjaskā p lumja ān asta vrijamje! ⁵² Grjev vuavā, učitelji alu zakonu alu Mojsije! Voj ištjec kašā omu karje askuns ključu alu ušāj d cara alu Dimizov.* Sāngurj nu untrāc ān cara alu Dimizov š nu dāc nič alu ālja karje katā s untrje.”

⁵³ Känd Isusu apljikat dān kasā alu farizej, učitelji d zakonu alu Mojsije š farizeji ančiput ku nikižala s navaljaskā p jel š azahtjevit s odgovorjaskā p multā vorbje. ⁵⁴ Jej pokuša s la puče ān zamkā ān nješto će aputja s zākā s l puatā s l optužaskā.

12

Isusu začē alu učenikurlje aluj k mora ku tuatā inima s vrja p Dimizov š samo djel s ajbje frikā

(Mt 10,26-33; 10,19-20; 12,31-32; Mk 3,28-29)

¹ Maj mult š maj mult lumje anastavit s vije la Isusu. Lja fost atāta k gaza unij pisti alc. Maj datā njego če osā rubjaskā alu lumjej, Isusu arubit alu učenikurlje aluj: “Pāzācāvā d farizeji. Ku duavje trje fālč jaštje š utjecaju alor s proširjaštje āntrā lumje kašā germa karje s proširjaštje ān mālaj. Pāzācāvā s nu fic kašā jej ku trje fālč. ² Vinje vrijamja känd tot čije skuns osā fije otkrivit š tot čije tajna osā sa audā pānglā toc.* ³ Da, ān zuvaja če god njeko azās ān tamā osā saudā la luminā š tot če njeko ašaptit ān sobā kisā osā razglasaštje p krov† s audā toc!

⁴ Ortači ajmje, punjec binje urjajke. Na vjec frikā d lumje. Jej puatje s umarā samo tjela, ali dāpā aja vuavā nu puatje nimika maj rov s fakā! ⁵ Njego osā vu pokazaskā d

† **11:44** mǎrmǎntje – Kātri zakonu alu Dimizov, akā omu dotaknjaštje mǎrmǎntilje, aja l fače ritualno nečisti la intja alu Dimizov (vjez Br 19,16). D razlogula Židovi majbinje obiljižaštje mǎrmǎncilje kum lumja na putja slučajno s stja p jej. Farizeji je kašā āštja mǎrmǎntilje karje nuje obiljižāt. Sa usredotočit da far, ritualno čistoče, ali azanemarujit s trijaskā pravedno, pa ān vojki alu Dimizov irja nečisti. Lumja karje pratja ānvācala alor š fiča aja če je zača, postanja nečisti la intja alu Dimizov š nu štija aja. ‡ **11:48** Učitelji alu zakonu alu Mojsije afukut āštja gruapje k avrut lumja s gāndjaskā k jej častjaštje p prorokurlje. Ali učitelji alu zakonu alu Mojsije nu sa pokorit alu aja če prorokurlje ānvāca, če dokazāt k nuje maj bunj dāla pra tatilje alor karje aumurāt p prorokurlje. § **11:51** Ān povijesti alu židovilor majdatā d vrijamja alu Isusuluj, Abel afost prvi karje umurāt dāla argacā alu Dimizov (Post 4,8), a Zaharija, popa amarje, afost zadnji umurāt (2 Dnev 24,20). * **11:52** Voj ištjec kašā omu karje askuns ključu alu ušāj d cara alu Dimizov – Ān grčki original skrije: “Voj aoduzmit ključu d znanje”. Isusu rubjaštje d istina alu Dimizov kašā k je ān kašā ān karje učitelji alu zakon alu Mojsije odbijaštje s utrā, š nič dopustjaštje alu alcilor s ajbje ključu s utrā. Asta značaštje k učitelji nu poznajaštje zaista p Dimizov, š sprječaštje p alcā s l upoznajaskā. * **12:2** Dimizov osā otkrijaskā istina d lumje karje je ku duavā trje fālč kašā farizeji. Farizeji apokušāt s askundā stvarne motive alor, ali Dimizov una zuvā osā fakā s štije toc d čija jej zapravo gāndjaštje. † **12:3** p krov – Kāši ān Izrael avut ravne krovurj, pa lumja aputja s urče š stja p krov. Lumja aputut s stja p ravne krovurj š s obavjaskā važne poruke alu alcilor ān zajednicā karje sa strāns ān zos ān ulicā.

činje trjebje sa vjec frikă: avjec frikă d Dimizov karje p voj puatje s vu muarje, š atunča p voj s arunče ăn pakao. Da, d jel avjec frikă!

⁶ Voj štiȳic k činč (5) vracurj s vindje samo d doj (2) novčičurj. Ali Dimizov nu mujtă p ničunu d jej. ⁷ Voj štiȳec k aluj vridic maj mult njego multje vracurj. Dimizov štiȳe čak š kăt avjec pâr p kap. Daja na vjec frikă!

⁸ Istina je, tot ăla karje aiča p pămănt la intja alu lumje priznajaštje k mije pripadnjaštje, š d jel jo, Bijatu alu Omuluj, la intja alu anđelilor alu Dimizov osă priznajesk k jel pripadnjaštje mije. ⁹ Tot ăla karje aiča p pămănt la intja alu lumje s odriknještje k mije pripadnjaštje, osă m odriknjesk la intja alu anđelilor alu Dimizov k jel pripadnjaštje mije. ¹⁰ Ipak tot ăla karje rubjaštje păntruv minje, Bijatu alu Omuluj, puatje s oprostjaskă. A alu ăla karje uvridjaštje p Suflijetu alu Svăntuluj† nusă oprostjaštje.

¹¹ Kănd jej aduče p voj la sud ăn sinagogă, la intja alu vladaruluj š la vlast, nu vu sikiric će s zăčec vuavă ăn obrană ¹² daja će p voj Suflijetu alu Svăntuluj ăn ăla tren osă ănvacă će s zăčec.”

Isusu ănvacă k nu trjebje s t uzdještj ăn bugacije

¹³ Unu om dăn atăta lumje azăs alu Isusuluj: “Učiteljulje, zi alu fratimjov s podiljaskă ku minje imanja karje adobidit će tatimjov nja lăsat.”

¹⁴ Isusu ja zăs: “Omulje, činje p minje ma pus s sudjesk š s podiljesk ăntră voj?” ¹⁵ Atunča azăs alu toc: “Păzăcăvă š nu dopustic alu bilo d karje lakumije s utră ăn inima avuastră, k život nu s sastajaštje ăn aja će posjeduještj.”

¹⁶ Atunča Isusu arubit asta vorbă: “Alu unu bogataš binje arodit pămăntu. ¹⁷ Bogatašu agăndit: ‘Nu štĳuv će s fak daja će nam nič u lok atăta d marje s sprimjesk tot će ma rodit.’

¹⁸ Atunča azăs: ‘Štĳuv! Dubor p skladištĳilje abătrnje š osă fak maj marje š ănklo osă puj š gruvu š tuată imovina amja.’ ¹⁹ Atunča osă zăk săngur mije: ‘Jakă, am ăn skladištje zalihe d još multje aj. Akuma m odmurjesk, mălănk, bjav š m veseljesk!’

²⁰ Ali Dimizov ja zăs: ‘Omulje tu karje naj mincă! Još d sară osă c jav suflijetu alu tov. Atunča alu činje s pripadnjaskă tot aja čaj străns d tinje?’

²¹ Omu karje narje mincă je ăla karje strănde bugacija p pămănt, a nuje bugat ăn vojki alu Dimizov.”

Nu brinicăvă (Mt 6,25-34)

²² Atunča Isusu azăs alu učenikurlje aluj: “Daja vu zăk: Nu brinicăvă š na vjec frikă kum s preživic, će s mănkăc, nič kum s ănviljic tjala avuastră, će s ănbrkăc! ²³ K životu maj văžnĳi d mănkarje, š tjela d cualje.

²⁴ Ujtacăvă la gavranurj! Nit sĳaštje, nit adună, nit arje skladištje nit kolibă. A Dimizov ipak s pobrinjaštĳitje d jej. A voj vridic maj mult alu Dimizov d pujurj! ²⁵ Puatje njeko d voj aša će s brinjaštje s produžaskă životu čak š unu sat? ²⁶ Daja će nu putjec s fičec nič aša mikă stvar, dăče vu brinic d bilo čaja?

²⁷ Ujtacăvă la frorj ăn polje kum krjaštje! Nu s mučăštje aša s fakă cualje. A ipak nič caru Salomon karje afost maj bugat š maj capăn caru ăn Izrael na fost ănbrkat aša măndru kašă unu d fruarjasta. ²⁸ Atunča akă Dimizov aša ănbrakă frorji karje krjaštje ăn polje karje jaštje astăz, a već minje s arunkă ăn fok, dali s nu vrja još maj mult s pobrinjaskă d voj? Voj lumjo karje aša d pucăn kridjec!

²⁹ Nu kătăc će osă mănkăc š će osă bjec š nu vu uznemiric d aja. ³⁰ K Tata alu vostru ăn čerj štiȳe k tot asta vuavă trjebje. Nu fic kašă lumja alu pămăntusta karje samo aja kată.

³¹ Njego prvo kătăc cara alu Dimizov š Dimizov osă vu dja aja će vuavă trjebje.

† 12:10 ăla karje uvridjaštje p Suflijetu alu Svăntuluj – Aja rubjaštje d om karje odbĳaštje s krjadje ăn istĳnă d Dimizov š d Isusu karje Suflijetu alu Svăntuluj ji otkrijaštje.

³² Navja frikā, amikā stada, Š k Tata alu vostru ān čerj vrja s vu dja bugucija alu cara aluj. ³³ Vinjdjec aja če avjec š banj dāc alu lumje karje narje nimik! Akā aja fičec, osā avjec pravo bugucije p čerj karje nikad nusā fije purdut. Aja je kašā k avjec saku ku banji karje nikad nusā ajbje rupā ān ja. P čerj nuje lupovj karje vuavā afura stvarurlje š nuje gāgj karje amānka cualjlilje avuaštrje. ³⁴ Inima avuastrā uvijek osā fije ānklo undje je bugucija avuastrā.”

Isusu ānvacā p učenikurlje k trjebje s fije spremic d vinjala aluj la kraju alu pāmāntuluj (Mt 24,45-51)

³⁵ Isusu azās: “Uvijek fic spremic, kašā argatu karje ānbrkat ān radne cualje aluj š alu činje je lumina prinsā tuatā nuaptja. ³⁶ Da, fic kašā argatu karje štjaptā p gospodaru aluj karje apljikat ān svatovj š kānd gospodaru ažundje akasā š batje la ušā, odma diškidje ušā. ³⁷ Blago alu ālja argac karje je spremic š aštjaptā āntručala alu gospodaruluj k jel osā lji nagradjaskā. Istina je zāk vuavā, gospodaru osā ānbračje cualjlilje alu argatuluj, osā lji zāče s šagā la astal š sāngur osā lji poslužaskā. ³⁸ Blago alu ālja argac karje je spremic š aštjaptā āntručala alu gospodaruluj, čak š akā jel vinje ān ponoć ili maj ānklo.

³⁹ Ān asta putjec s fic sigurni: Akā gazda alu kasāj štija kānd vinje lupovu, na dopustja alu lopovuluj s provaljaskā ān kasa aluj. ⁴⁰ Fic š voj stalno pripremic daja če jo, Bijatu alu Omuluj, osā viuv kānd voj numā očekujic.”

⁴¹ Petar antribat: “Domnulje, arubit tu asta vorbā nuavā alu učenikolor ili alu toc?”

⁴² Domnu Isusu ja zās: “P činje gāndic k gospodaru osā puje s upravljaskā ku altje argac ān kasa aluj š s lji nahranjaskā ān bunā vrijamje? Aja je argatu p karje gospodaru smatrjaštje k je vjeran š mudar, dali nuje? ⁴³ Blago alu argatula p karje gospodaru, kānd s ānturča akas, s gāsaskā k vjerno š mudro upravljit ku altje argac, k gospodaru osā nagradjaskā p jel! ⁴⁴ Da, istina je k postavljāštje p argatu s upravljaskā ku tuatā imanja aluj. ⁴⁵ Ali če osā fije akā argatula gāndjaštje: ‘Gospodaru sa zadržāt p drum š nusā āntuarčje d mult’, š ančiput s batā p argacā š p argatilje, mult mālānkā š bja š s āmbatā? ⁴⁶ Atunča gospodaru alu argatula osā vije ān zuvā ān karje jel nu l očekuja š ān vrijamje karje jel nu štije. Gospodaru osā l taje p komadurj š osā l trimjatje ānklo undje mora s pljače toc karje nu krjadje.

⁴⁷ Argatula karje aštijut ča čirut gospodaru, ali nu sa pripremit d vinjala aluj š na fukut aja če gospodaru azās, osā fije luvit ku multje udaracurj. ⁴⁸ A argatula, karje na štijut aja če gospodaru avrut, a afukut nješto d čaja azaslužāt bātaje osā fije luvit ku pucān udaracurj. Dāla tot āla alu činje Dimizov mult adat, Dimizov dāla jel osā katā mult. Dāla tot āla alu činje Dimizov mult apovjerit, Dimizov dāla jel osā čarje mult.”

Isusu ānvacā k familija osā fije podjeljitā dān jel (Mt 10,34-36)

⁴⁹ Atunča Isusu azās: “Avinjit s aduk sudu alu Dimizov p pāmānt, kašā foku.* Mult vrjaouv s fije već aprinsā. ⁵⁰ Mora s trjek vrijamja d marje patjalā š nimika nu m spričaštje pānd god nu završa asta vrijamje d patjalā! ⁵¹ Voj gāndic k amvinjit s aduk miru p pāmānt? Nipošto! Njego, istina je amvinjit s aduk podjelā āntrā lumje. ⁵² Pānd akuma, akā ān una kasā jaštje činč (5) lumje, osā podiljaskā unu pāntruv altu. Doj (2) osā fije ku minje, a trje (3) osā fije pāntruv minje. ⁵³ Članurlje alu familjije osā podiljaskā unji pāntruv alc. Tata

Š 12:32 amikā stada – Stado je grupa d voj ili d krapje d karje pastiru s brinjaštje. Kašā če pastiru s brinjaštje d vojilje aluj, Dimizov s brinjaštje d ālja karje s uzdjaštje ān jel. * 12:49 foku – Foku ān Biblije obično je metafora d sud ili d čistjalā (vjez Lk 3,9, 16-17; 9,54; 17,29). Ān amiždoj slučajurj rubjaštje d odvajalā d aja čije rov dāla binje. Muartja alu Isusuluj p kruče apobjedit sāla alu Sotonāj ruavā š aosigurit konačni sudu alu toc dušmani alu Dimizov. Čak š akuma aja če Isusu afukut uzrokujaštje odvajalā āntrā ālja karje p Isusu sljedjaštje š p ālja karje je dušmanji aluj.

osă fije pântruv bijat š bijatu osă fije pântruv tată, mama pântruv fată š fata pântruv mamă, suakra pântruv noră š nora pântruv suakră.”

Isusu ānvacă p narodu k trjebje s kunaskă znakurlje alu vrijamje

(Mt 16,2-3; 5,25-26)

⁵⁴ Atunča Isusu arubit alu mulc lumje: “Kând opazăc k d zapad dăla more s nakupjaštje njegri oblakurj, odma začec: ‘Osă fije nevrijeme’, š jaštje. ⁵⁵ A kând suflă vântu dăla jug voj začec: ‘Osă fije zăpuk!’ š jaštje zăpuk. ⁵⁶ Lumjo ku duavă licje! Putjec s ujtac pānglă voj če s dogodjaštje p pāmānt š p čerj š s protumačic znakurlje karje ānklo s vjadje. Dăče atunča nu putjec s protumačic dogadajurlje karje promatric aštja zuvje kând sânt jo ku voj?†

⁵⁷ Š dăče nu putjec s prepoznajic čije binje d fukut? ⁵⁸ Pānd ku omu karje pântruv tinje plječ la sud, pokušaštje, majdată njego če s fije kasno, s t dogovorješt ku jel. Akă aja nu fač, jel osă vu prisiljaskă s stăc la intja alu sudaculuj, sudacu osă t sudjaskă š t predajaštje la izvršitelj, a jel osă ta runče ān kisuarje. ⁵⁹ Istina je: nusă ješ d ānklo pānd god nu isplatja tuată datorija ata, pānla zadnja kovanică.”‡

13

Isusu ānvacă k toc mora s okrinjaskă dăla grešală

¹ Ān vrijamjaja avinjit la Isusu njeki om karje ja rubit k rimski upravitelju Pilat anaredit p njeka lumje d regija Galileja s lji muară pānd duča žrtvă ān Hram ān Jeruzalem. ² A Isusu lja zăs: “Dal gāndic k lumja d regija Galileja aša afost umurăc daja ča fost grešni maj mult d toc alcă lumje ān regija Galileja? ³ Nipošto! Istina je, akă nu vu okrinic dăla grešală, š voj isto osă propanic! ⁴ Š če gāndic d aštja optsprjače (18) p karje sa duburăt kula ān Siloam ān Jeruzalem š lja murăt? Dal gāndic k afost grešni maj mult d toc alcă lumja ān Jeruzalem? ⁵ Nipošto! Istina je, akă nu vu okrinic dăla grešală, š voj isto osă propanic!”

Isusu rubjaštje vorbă d ljemnu frzdă plod

⁶ Atunča Isusu lji rubjaštje asta vorbă: “Njeki om avut smokvă karje asadit ān vinograd aluj. Vinja ān tot anu s vjadje dal arodit, ali na găsăt p ja ničuna smokvă. ⁷ Azăs atunča alu omu karje s pobrinjaštje d vinograd: ‘Jakă već trje (3) aj viuv s vjed dal jaštje plod p smokvasta, ali nu l găsăsk. Tajoj. Dăče s iscrpjaskă pāmāntu?’

⁸ A omula azăs: ‘Gospodarulje, las još u an. Osă surp š osă puj pāngl ja gnoju. ⁹ Akă aja fiča la anu, možda osă rudjaskă smokva. Akă nu, atunča osă utaj d tinje.’”

Isusu likujaštje p mujarje ān sāmăbătă, svāntă zuvă alu židovilor

¹⁰ Isusu una sāmăbătă ānvacă ān sinagogă. ¹¹ Jakă, afost ānklo una mujarje ān karje afost optsprjače (18) aj sufljetu alu rov karje ufiča bulnavă. Afost grbavă š nikako na putut s s ispravljaskă. ¹² Kând Isusu avizut p ja, akimato la jel š ja zăs: “Mujarje, oslobodită ješt d bualasta!” ¹³ Atunča apus mānilje aluj p ja. Mujarja dăturdată sa ispravit š ančiput s slavjaskă p Dimizov.

¹⁴ Omu karje vudjaštje sinagoga sa nikăžăt. Agāndit k Isusu prekršaštje zakonu alu Mojsije daja če likuja ān sāmăbătă. Š azăs alu naroduluj: “Šasă (6) zălje ān duminikă zakonu alu nostru dopustjaštje s lukrizām. Ān zuviljalja vinjic s likujic, a nu sāmăbătă!”*

¹⁵ Domnu Isusu ja zăs: “Voj lumjo karje avjec duavă licje! Š voj lukrizăc sāmăbătă. Toc voj dizljigăc ān sāmăbătă p volu ili p magaracu š l skutjec dān štală la apă s bja, dal nu?

† 12:56 Afost dosta mintošj s prepoznajaskă znakurlje k vinje pluaje ili kald. Ali aodbit s prepoznajaskă k čuda š znakurlje alu Isusuluj arată k je Isusu āla karje Dimizov atrimjes s spasaskă pāmāntu. ‡ 12:59 Isusu azăs asta vorbă vjerovatno kašă usporedbă s upozorjaskă p lumja k trjebje s s pomirjaskă ku Dimizov maj dată njego če vinje vrijamja s lji sudjaskă jel. * 13:14 Vjez fusnota ān 6,7.

¹⁶ Asta mujarje karje je sāmānca alu Abraham karje Sotona acānāto ljigatā optsprjače (18) d aj. Dal stvarno gāndic k na atribut s fije dizljigatā ān sāmāntā dāla asta bualā ku karje irja ljigatā?” ¹⁷ P vorbilje alu Isusuluj, sa posramit toc dušmani aluj, a toc alcā sa radujit d čudurj karje afukut Isusu.

Cara alu Dimizov kašā sāmānca mikā karje krjaštje š germa karje s širjaštje
(Mt 13,31-33; Mk 4,30-32)

¹⁸ Isusu azās: “Kum izglidjaštje cara alu Dimizov? Ku čaja s ju usporidjesk? ¹⁹ Cara alu Dimizov je kašā sāmānca mikā alu gorušice† karje omu asadit ān baštjava aluj. Aja krjaštje marje kašā ljemnu š puji vinje s gnizdjaštje ān krāči aluj.”

²⁰ Jar antribat: “Ku čaja s ju usporidjesk cara alu Dimizov? ²¹ Aja je kašā germa karje mujarja alato š amišāto ān marje količinā‡ d pjelm pānd tot zolu nu sa drikā.”

Isusu ānvacā k je grjev s untrje ān cara alu Dimizov
(Mt 7,13-14, 22-23; 8,11-12)

²² Isusu putuja ān Jeruzalem. Pānd triča p trgurj š p saturj š p drum ānvāca, ²³ njeko la antribat: “Domnulje, dal Dimizov samo osā spasaskā pucān lumje dāla sud?”

Isusu azās: ²⁴ “Cara alu Dimizov je kašā kasa karje arje ušā strāmtā. Trudicāvā s untrāc p ja. Istina je, mult lumje vrja s untrje, ali nusā puatā. ²⁵ Kānd toc ažuns š gospodaru sa skulat š ankis ušā, nusā kutizāc s untrāc. Atunča osā stāc afar š osā bātjec la ušā. Osā zāčec: ‘Domnulje, diškidje nuavā!’ A jel osā zākā: ‘Nu štiov činje ištjec š dundje vinjic.’

²⁶ Atunča osā rubic: ‘Noj ku tinje amānkat š abut, š tu nji ānvācaj p trgurje alji noštri!’

²⁷ A jel vuavā osā zākā: ‘Nu štiov činje ištjec š dundje vinjic. Fuđic dāla minje, toc voj lumjo karje fičec rov!’

²⁸ Ānklo osā plāndec š osā škrcijic d dinc ān tugā kānd vidjec p Abraham, p Izak š p Jakov š p toc prorokurlje la gozbā ān cara alu Dimizov, k voj sāngurj afost putiric. ²⁹ Š osā vije lumja d tuatje pārc alu pāmāntuluj, čak š ālja karje nuje Židovj, š osā mālānce la gozbā ān cara alu Dimizov. ³⁰ Jakā njeki karje akuma s smatnjaštje k je maj mič osā fije atunča maj marje, a njeki karje akuma s smatnjaštje k je maj marje osā fije atunča maj mič.”

Isusu plānde p Jeruzalem
(Mt 23,37-39)

³¹ Ān vrijamaja, kānd Isusu azavršāt ku vorba, avinjit la jel njeki farizeji š azās alu Isusuluj: “Fuđ da iča daja če Herodš vrja s t muarje!”

³² A Isusu lja zās: “Fuđic š zāčec alu aja lukavāj lisicāj: ‘Jakā, jo osā putirjesk p sufljeti alji rov š likujaskā astāz š mānje š aldā trje (3) zālje osā dovršāsk lukru alu mjov.’ ³³ Da, astāz, mānje š dāpā mānje mora s nastavjesk p drum. Dali nuje aja ān Jeruzalem undje umuarā p tot proroku? Kum aputja s mor bilo undje altu?

³⁴ O Jeruzaleme, o Jeruzaleme, tu karje umorj p prorokurlje š umorj ku buluvanji p ālja karje Dimizov atrimjes la tinje! Kāt vorj avrut s strāng p lumja ata kum kloca sakupljaštje p puji š punje dusu ja, ali tu nu ma dat! ³⁵ Dimizov osā napustjaskā p tinje.* Istina je, nu maj m vjez višē tot pānd nu vinje vrijamja pānd god nu zāčec: ‘Blagoslovit āla p karje Domnu atrimjes!’ ”☆

† 13:19 sāmānca mikā alu gorušice – Kānd Židovi avrut s opisaskā nješto jako mik, obično koristja asta poslovicā karje rubjaštje k je aja kašā sāmānca alu gorušica. Obično krjaštje ān marje grm pisti unu metar, ili njekad čak š pisti trje (3) mitjarje. ‡ 13:21 marje količinā – Ān grčki original skrije: “trje (3) mjerje” (otprilike duavāzāč š činč [25] kilje). Š 13:31 Herod – Vjez fusnota ān 3,1. * 13:35 p tinje – Ān grčki original skrije: “kasa avuastrā”. Aja rubjaštje d trg Jeruzalem, a možda posebno d Hramu, karje Rimljani p amiždoj auništīt šaptjezāč (70). aj majdatā d Krist. ☆ 13:35 Ps 118,26

14

Isusu likujaštje ăn sămbătă, svăntă zuvă alu židovilor

¹ Ăn una sămbătă Isusu avinjit ăn kasa la unu vođe alu farizejulo s mālănce. Toc karje afost ăn kasă s ujta s vjadă če Isusu osă fakă. ² Jakă, la intja alu Isusuluj irja njeki om karje avut apă ăn jel. ³ Isusu antribat p farizeji š p učitelji alu zakonu alu Mojsije: “Dopustjaštje zakonu s s likujaskă ăn sămbătă ili nu?”* ⁴ Jej atikut. Š Isusu apus măna p omu karje bulnav, la likujit š ja zăs: “Poc s plječ.” ⁵ A alor azăs: “Akă bijatu alu vostru ili volu kadje ăn puc ăn sămbătă, dal nusă l skutjec? Sigurno odma osă l skutjec, š akă je sămbătă!” ⁶ Jej na vut p aja če s zăkă.

Isusu ănvacă k trjebje s s ponizaštje š s dja alu ălja karje nu puatje s ăntuarkă

⁷ Pănd Isusu afost ačija, avizut k gostjamja d jej avrut s kuljađe maj bunj lokurj la domačin. Daja Isusu lja spus asta vorbă: ⁸ “Kănd njeko t kjamă la nută, nu la maj bun lok la gozbă. Če akă je kimat njeko maj važniji d tinje?” ⁹ Ăla karje ta kimat p tinje š p jel osă vije s c zăkă: ‘Skual š las loku alu omusta!’ Atunča mora s t skolj š s plječ la zadnji lok š osă fi sramotit.

¹⁰ Kănd t njeko kjamă nu la maj bun lok la gozbă, njego ja zadnji lok. Atunča kănd ăla karje ta kimat t vidja, osă vije s c zăkă cije: ‘Ortakulje, vină š šăz la maj bun lok.’ Aša osă primještj čast la tuată lumja karje je la gozbă. ¹¹ Činje p jel săngur adrikă, osă fije ponizăt, a ăla karje săngur p jel ponizaštje osă fije adrikat.”

¹² Atunča Isusu azăs alu farizeju p karje la kimat: “Kănd kjem p gostjamja la ručak ili la vičeră, nu kima samo p ortači alji tej, p fracă, p familija nič komšiji alji bugac, k š jej p tinje osă kjamă š aša c ăntuarče zajamu. ¹³ Njego kănd fač gozbă kjamă š p lumja karje je sărač, invalidj, p ălja karje nu puatje s umblje š p lumja vuarbă ¹⁴ karje nu puatje s t kjamje la gozbă s c ăntuarkă zajamu. Atunča osă fi zaista blagoslovit, k Dimizov osă c ăntuarkă zajamu, la zuvă karje vinje s uskrisnjaskă toc pravedni lumje dăla morc.”

Isusu rubjaštje d gozbă ăn cara alu Dimizov

(Mt 22,1-14)

¹⁵ Kănd unu dăla alcă gostjamje karje afost la astal ku Isusu auzăt kum Isusu asta arubit, jel azăs: “Blago alu tot ăla karje osă mālăncj la gozbă ăn cara alu Dimizov!”

¹⁶ Isusu ja zăs: “Njeki om afukut marje gozbă š akimat p mulc lumje. ¹⁷ Kănd vičera afost sprimită, atrimjes p argatu aluj s zăkă alu gostjamje p karje akimat: ‘Tot je gata. Vinjic!’ ¹⁸ Ali tot ăla ančiput s zăkă k nu puatje s vije. Unu azăs alu argatuluj: ‘Amkumprat njeka njivă š mora s pljek jar s m ujt. Mărog d tinje, oprostjaštjem.’ ¹⁹ Altu azăs alu argatuluj: ‘Amkumprat činč (5) parurj d volurj š pljek s vjed kum orjaštje. Mărog d tinje, oprostjaštjem.’ ²⁰ Aldă trje (3) azăs alu argatuluj: ‘Akuma ma surat, š daja nu pot s viuv.’

²¹ Argatu sa torsi š arubit alu gospodaru aluj aja če jej azăs. Gospodaru p aja sa nikăžăt š azăs alu argatuluj: ‘Fuđ odma p larđj š p uskje ulic ăn tot trgu š duj aiča p sărači š p invalidj, p lumja vuarbă, š p ălja karje nu puatje s umblje.’ ²² Kănd aša afukut, argatu azăs: ‘Gospodarulje, amfukut aja če zapovjedit tu š jaštje još lok.’ ²³ Azăs gospodaru alu argatu aluj: ‘Fuđ afar dăn trg š kată p drumurj š p stazje š natirjaštije s vije s m napunjaskă kasa.

²⁴ Istina je ničunu d ălja prvi p karje akimat nusă mālănk nimika d gozba amja!’ ”

Isusu upozorjaštje k nu s fije ušurje s fije učeniku aluj

(Mt 10,37-38; 5,13; Mk 9,50)

²⁵ Pănd Isusu anastavit drumu aluj ăn Jeruzalem, la sljedit jako multă lumje. Isusu sa okrinut š azăs alor: ²⁶ “Akă njeko vrja s m sljedjaskă, nu puatje s fije učeniku alu mjov akă vrja bilo p činje maj mult njego p minje. Ăn usporodbă ku ljubavu aluj kătri minje, jel mora s mrzaskă š p tatusov, p mumusa, p mujarja, p kupi, š p fracă, p surorilje, čak š p

* 14:3 Vjez fusnota ăn 6,7.

životu aluj. ²⁷ Činje nu ja kruča aluj š nu pljakā dāpā minje, nu puatje s fije učenu alu mjov.†

²⁸ Akā njeko dāla voj vrja s sagradještj kulā, nusā šāz prvo š s procinještj kāt kuštjaštje s vjadā arje dāstul banj s u završaskā? ²⁹ Inače možda osā c nistanjaskā banj dāpā aja če završāštj samo temelju, a atunča toc karje aja vjadje osā rādā d tinje. ³⁰ Osā zākā: ‘Āsta om ančiput s gradjaskā, a na putut s završaskā!’

³¹ Isto aša, dal vrja bilo karje car s krinjaskā ān rat ku altu car, akā na gāndit dal puatje s pobidjaskā? Dal prvo nusā s sastajaskā ku savjetnici aluj š s rubjaskā ku jel dal puatje ku aluj zjače mij (10.000) d vuastje s savladjaskā p āla karje p jel vinje ku duavāžāč mij (20.000) d vuastje? ³² A akā shvatjaštje k nusā puatā s pobidjaskā p altu car, osā trimjatā p poslanikurlje la dušmanu aluj pānd je još maj dāpartje. Osā āntrjabje p altu car če vrja dāla jel s puatā s fije miru āntrā jej.

³³ Isto aša, gāndic d cjenā s m sljedic. Nimilja dāla voj nu puatje s fije učenu alu mjov, akā nu lasā tot če arje. ³⁴ Ālja karje je uistinu učenukurlje alji mjej je kašā sarja. Sarja je bunā, ali akā apurdut okusu, če osā fač jar s fije bunā? ³⁵ Sarja karje apurdut okusu aluj s izbacaštje. Aja nuje bun d pāmānt, a nuje bun čak š d hrpā d biljigarj. Toc činje arje urjekj s audā, trjebje s puje urjajke š s razumjaskā!”

15

Isusu rubjaštje vorbā d vuaje karje sa purdut (Mt 18,12-14)

¹ Zuviljaštja mulc carinikurj š alcā grešnikurj vinje la Isusu kum apunja urjajke la ānvācala aluj. ² Daja farizeji š učitelji d zakonu alu Mojsije prigovorja: “Isusu s družāštje ku grešnikurlje! Čak š mālānkā ku jej!”

³ Isusu d aja arubit asta vorbā: ⁴ “Akā njeko dāla voj arje usutā (100) d voj š pjardje una dāla vuaje, če osā fakā? Dal nu lasā nuavāžāč š nuavā (99) p pijanā š s pljače s ukatje š p aja una karje apurduto pānd nu ugāsaštje? ⁵ Sigurno! Š kānd ugāsaštje, upunje p umirje tot vjasāl ⁶ š aduč akas. Atunča kjamā p ortači š p komšiji š lji začē: ‘Veseljčāvā ku minje! Angāsāt p vuaja karje sa purdut!’ ⁷ Istina je k p čerj isto s fije maj mult radost d unu grešnik karje s okrinjaštje dāla grešalā njego d nuavāžāč š nuavā (99) lumje karje je pravedni š već sa okrinit la Dimizov.”

Isusu rubjaštje vorbā d banj karje sa purdut

⁸ Atunča Isusu azās: “Također, akā njeka mujarje arje zjače (10) kovanic d arđint* š una pjardje, če osā fakā? Dal nu prindje lampa, s mātārā kasa š s ukatje binje? ⁹ Sigurno! Š kānd ugāsaštje, kjamā p prijateljicilje š p komšinicilje š začē: ‘Veseljčāvā ku minje! Angāsāt banj karje apurdut!’ ¹⁰ Istina je, isto aša, Dimizov š anđelurlje aluj s radujaštje d unu grešnik karje s okrinjaštje la Dimizov.”

Isusu rubjaštje vorbā d bijat karje sa purdut

¹¹ Atunča Isusu arubit asta vorbā: “Afost unu om karje avut doj (2) fičorj. ¹² Fičoru alu tānār azās alu tatusov: ‘Tato, vrjauv talu alu mjov d imanja ata akuma majdatā če osā morj.’ Aša tata apodjelit imanja, a alu maj tānār fičor adat talu aluj.

¹³ Kānd atrikut duavā trje zālje fičoru alu tānār avindut tot, apljikat dān kasā, š apljikat dāpartje ān alta državā š ānklo atrijit frzdā minc š rasipja tuatje banj p jel. ¹⁴ Kānd apotrošāt tuatje banj aluj, ān pāmāntula karje irja afost marje fuamje š na vut če s mālāncje. ¹⁵ Aša apljikat š sa zaposlit la unu om karje afost stanovniku alu pāmāntula p

† 14:27 Vjez fusnota ān 9,23. * 15:8 zjače (10) kovanic d arđint – Ān grčki original: “zjače (10) drahmi”. Drahma irja kovanica d arđint karje vridja una dnevnicā.

karje atrimjes ăn pijană s păzaskă porči.[†] ¹⁶ Jel afost atăta flământ k avrut čak s mălănče mănkarja ku karje s rănjaštje porči, ali nimilja nu ja dat.

¹⁷ Kănd fičoru alu tănăr napokon ashvatit ča fukut, agăndit: Toc radniči karje lukrjază d tatimjov arje mănkarje maj mult njego čije dosta d mănkat, a jo aiča mor d fuamje!

¹⁸ Măduk da iča, pljek la tatimjov š osă ji zăk: ‘Tato, ampogrešăt pântruv Dimizov š pântruv tinje. ¹⁹ Nu sânt vișe vrjedan s mikjem bijatu alu tov. Mărog d tinje, primjaštima s lukrjez la tinje ka radniku alu tov.’

²⁰ Apljikat d lokula š sa dus la tatusov. Kănd joș irja d partje, tatusov la vizut sa žalostit, adat fuga la jel, la zagrlit š la surutat. ²¹ Azăs bijatu: ‘Tato, ampogrešăt pântruv Dimizov š pântruv tinje! Nu sânt vișe vrjedan s mikjem bijatu alu tov.’

²² Ali tata azăs alu argacă aluj: ‘Majdată dučec aljina,[‡] aja karje maj mândră, š l brkăcălej! Punjec aluj injelu p mănă š sandaljilje p pičuarje! ²³ Š dučec maj bun mjel. Tăjecălăj s priredim gozbă š s nji veselim. ²⁴ Daja če ăsta bijatu alu mjov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je găsăt!’ Š ančiput s s veseljaskă.

²⁵ D vrijamaja fičoru maj bătăr alukrizat ăn polje. Kănd sa tors dăn polje š avinjit aupruapje la kasă, auzăt k nontru kăntă š žuakă. ²⁶ Akimat la jel p unu d argat s ăntrjabje če s dogodjaštje aja. ²⁷ Argatu ja zăs: ‘C sa tors fratutov. Tatutov adat s tijem maj bun mjel s proslavjaskă če nuavă sa tors bijatu viuv š zdravăn.’

²⁸ Ali maj bătăr fičor sa nikăžăt š aodbit s untrje ăn kasă. Aša tatusov aișăt afar s s ruadje mult d jel s utră ăn kasă. ²⁹ A fičoru ja zăs: ‘Jakă, jo atăta aj c služăšk š nikad na odbit s fak aja če maj zăs, ali mije nikad nu madat čak š krapă d gozba amikă ku ortači alji mjej. ³⁰ Ali kănd sa tors ăsta bijatu alu tov karje ku prostitutkilje arasipit imanja ata, a tu adat s taje maj bun mjel š apriridit gozba d jel!’

³¹ Tatusov ja zăs: ‘Fičoru alu mjov, tu jeșt stalno ku minje. Tot če am pripadnjaštje cije. ³² Ali trjebje s proslavim š s nji radujim daja če ăsta fratutov irja mort, a akuma je viuv! Irja purdut, a akuma je găsăt!’ ”

16

Isusu rubjaštje vorbă d upravitelju karje je nepoșten

¹ Isusu arubit alu učenikolor asta vorbă: “Afost unu om karje irja bugat š avut om karje upravlja ku bugucija aluj. Una zuvă njeko azăs alu bogatașuluj kum upravitelju rasipjaštje imanja aluj. ² Bogatașu akimat la jel p omula karje upravljaštje ku imanja aluj š ja zăs: ‘Kum aputut aja s mi fač? Nu poc vișe s upravljestj ku bugacija amja. Pripremjaštje papirulje ăn karje skrij tuată imanja amja š činje če dugujaštje.’

³ Upravitelju p aja azăs săngur aluj: ‘Gospodaru osă m lasă. Kum akuma osă priživjesk? Nu sânt capăn s surp, š m rușanje s prosăsk.’ ⁴ Štiuv če osă fak kănd gospodaru m lăsa, osă fak aša k lumja osă m primjaskă ăn kasă alor š s pobrinjaskă d minje.

⁵ Atunča akimat unu kăti unu p dužnikurlje alu gospodaruluj. P prvi antribat: ‘Kăt jeșt datorj alu gospodaru alu mjov?’ ⁶ Dužniku ja zăs: ‘Usută (100) d bătojurj d ulje.’ Upravitelju ja zăs: ‘Jakă računu p karje skrije k ajzăs k osă platjeștj usută (100). Šăz š majdată skrije joș unu račun. Prominjaštje iznosu karje dugujeștj p činzăč (50).’*

⁷ Atunča upravitelju p altu antribat: ‘Kăt jeșt tu datorj?’ Dužniku ja zăs: ‘Usută (100) d koșarje d gruv.’ Upravitelju ja zăs: ‘Jakă računu p karje skrije k ajzăs k osă platjeștj usută (100). Šăz š majdată skrije joș unu račun. Prominjaštje iznosu karje dugujeștj p optzăč

[†] 15:15 D židovj porči irja nečisti pa na putut s mălănče karnja d pork (vjez ZakPon 14,8). Židovi na putut s zamisljaskă maj marje rușanje s ranjaskă p porči. [‡] 15:22 aljina – Asta afost lung ogrtač karje s duča pisti altje cualje ăn važne dogadajurj.

* 16:6 Usută (100) d bătojurj ... činzăč (50) – Asta je njeđe 3.000 d litjarje š njeđe 1.500 d litjarje.

(80).[†] ⁸ Känd gospodaru auzāt aja ča fukut nepošteni upravitelju, la pohvalit ča fost aša d snalažljiv.

Istina je k lumja p pāmāntusta jaštje mult snalažljivi pānd s pripremjaštje d životu alor ān pāmāntusta. Jej jaštje maj mult snalažljivi dāla lumje karje trijaštje ān luminā pānd s pripremjaštje d životu alor p pāmānt karje vinje.[‡] ⁹ Aša punjec binje urjajke: Koristic bugacija alu pāmāntusta s ažutāc alu alcilor š steknic ortačj ān čerj. Atunča känd osā fic morc š lāsāc bugacija alu pāmāntusta, osā primjaskā p voj ān vječna kasā. ¹⁰ Činje god je vjeran ān mič stvarurj, osā fije vjeran š ān maj marj stvarurj, a činje god je nepošten ān mič stvarurj, osā fije nepošten š ān maj marj stvarurj. ¹¹ Akā nu ištjec vjerni ān bugacija alu pāmāntusta, činje osā vu dja bugacije p čerj? ¹² Š akā vuavā nu puatje s povirjaskā aja če pripadnjaštje alu njeko altuluj, činje osā vu dja aja če vuavā osā pripadnjaskā? ¹³ Ničunu argat nu puatje s služaskā p doj (2) gospodarurj. P unu osā mrzaskā, a p altu osā vrja, ili alu unu osā fije vjeran, a p altu osā prezirjaskā. Nu putjec s služāc š alu Dimizov š alu bugacije.”

¹⁴ Farizeji, karje avrut banji, la tot asta apus urjajke š sa ljigat d Isusu. ¹⁵ Atunča Isusu lja zās: “Voj la intja alu lumjej fičec k ištjec pravedni, ali Dimizov kunaštje inimilje alji vuaštje. Aja če lumja smatjaštje k je bun, aja Dimizov smatjaštje k nu vridjaštje nimika.”

*Zakonu š cara alu Dimizov
(Mt 11,12-13; 5,18, 31-32)*

¹⁶ “Pānla vrijamjaja känd avinjit Ivan karje bātjazā, Dimizov arātat planu aluj pisti Zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurlje askris. Da tunča noj rubim Bunā vorbā d cara alu Dimizov š nagovorim tuatā lumje s untrje ān jel. ¹⁷ Tot čije skris ān Zakon osā s ispunjaskā. Maj ušurje osā nistanjaskā čerju š pāmāntu njego s nu s ispunjaskā š maj mikā slovā d Zakon. ¹⁸ Na primjer: činje god s rastavjaštje d mujarje š s suarā dāpā alta fače preljub, š činje god s suarā dāpā mujarje karje irja rastavitā fače preljub.”

Isusu rubjaštje vorbā d bogataš š d sārak

¹⁹ Isusu arubit asta vorbā: “Afost unu bogataš karje s ānbrka ān skumpje cualje, š tuatā zuva amānkāt maj bunā mānkarje. ²⁰ A pānglā uša aluj azukut sāraku karje sa kimat Lazar, karje afost pljin d čirurj. ²¹ Lazar afost atāta flāmānd k avrut s mālānčje čak š puškāji karje kādja dāpā astal alu bogatašuluj. Još maj rov, vinja kānji š lindja čirurlje aluj. ²² Una zuvā amurit sāraku š anđeli la dus pānla lok d čast pānglā Abraham.Š Maj ānklo amurit š bogatašu š la āngrupāt. ²³ Š bogatašu apljikat ānklo undje loku d kaznit.* Pānd s muča, sa ujtāt ān sus, š avizut d dāpartje p Lazar ku Abraham.

²⁴ Bogatašu astrigat: “Tato Abrahame, smilujaštje mitje š trimjatje p Lazar s umučaskā vrhu alu dājštiluj ān apā š s vije aiča s m ričaskā ljimba daja če mult patjesk ān fokusta!”

[†] 16:7 Usutā (100) d košarje ... optzāč (80) – Asta je njeđe 20.000 d kilje š njeđe 16.000 d kilje. [‡] 16:8 Istina je k lumja p pāmāntusta jaštje mult snalažljivi pānd s pripremjaštje d životu alor ān pāmāntusta. Jej jaštje maj mult snalažljivi dāla lumje karje trijaštje ān luminā pānd s pripremjaštje d životu alor p pāmānt karje vinje – Ān grčki original skrije: “k kupi d vrijamjasta maj mudri katri naraštaju alor njego kupi d luminā.” “Kupi d vrijamjasta” rubjaštje d lumje karje nu krjadje. Maj mult je mudri d lumje karje krjadje (“kupi d luminā”) k pāzaštje p jej āntrā narodu alor. Lumja karje krjadje trjebje s ānvacā dāla jej k trjebje s s pripremjaškā d budučnost alor p čerj. Mulc inš aja fače akā mudro koristjaštje bugucija karje arje ān životu alor p pāmānt. Š 16:22 pānla lok d čast pānglā Abraham – Ān grčki original skrije: “P tjeptu alu Abraham”. Grčka ljimbā koristjaštje izrazusta karje značastje k Lazar s naslonaštje p tjeptu alu Abraham. Aja aratā k Lazar afost bliski ān zajedništvo ku Abraham, ku sāmānca amarje alu tot narodu alu Dimizov š la lok la marje čast. Lumja karje auzāt asta vorbā vjerovatno arazumit k je Lazar pānglā Abraham la marje gozbā p čerj, känd tot narodu osā slavjaskā vinjala alu cara alu Dimizov (vjez 13,28-29). * 16:23 ānklo undje loku d kaznit – Ān grčki original skrije: “Had”. Vjez rječniku, “loku d kaznit, Had, Šeol”.

²⁵ A Abraham ja zäs: ‘Bijatu alu mjov, dätje d gänd k tu ajdobidit bunje stvarurj pänd atriit p pämant, a Lazar rov. Akuma jel aiča utješät, a tu t mučestj. ²⁶ Osim d aja, änrä noj jaštje marje provalije. Älja karje avrja da iča s trjakä la voj nu puatje s fakä aja, a nič d partja avuasträ karje avrja s vije la noj nu puatje s trjakä aiča.’

²⁷⁻²⁸ Bogatašu ja zäs p aja: ‘Tato Abrahame, am činč (5) frac. Märog d tinje, trimjatäläj atunča p Lazar än kasa alu tatimjov s lji opominjaskä s nu vije jej än lokusta undje trpjesk marje mukä.’

²⁹ Ali azäs Abraham alu bogatašuluj: ‘Nu vrjauv. Fracä alji tej arje p zakonu alu Mojsije š knjigilje karje prorokurlje d mult askris s lji opominjaskä. Trjebje alor s krjadä š s okrinjaskä dälä rov!’

³⁰ A bogatašu ja zäs: ‘Nu vrja, tato Abrahame! Ali akä lji vinja njeko dälä morc, osä okrinjaštje dälä rov.’

³¹ Ali Abraham azäs alu bogatašuluj: ‘Akä nu krjadje alu Mojsije š alu prorokurj, nusä s uvirjaskä čak š akä njeko s skualä dälä morc.’ ”

17

Isusu änvacä p učeníkurlje aluj s nu navadjaskä p alcä s grešaskä š s oprostjaskä alu alcilor karje grešaštje pänturv jej

(Mt 18,6-7; 15; 21-22; Mk 9,42)

¹ Atunča Isusu azäs alu učeníkurlje aluj: “Lumja sigurno osä fakä stvarurj d karje p alcä navadjastje p grešalä. Ali grjev alu toc karje natirjaštje p njeko altu s grešaskä.

² Alu omula arfi majbinje njeko s la runče än apä ku marje buluvan* pänglä gät, njego s navadjaskä p grešalä p una dälä maj mik om. ³ Pa päzäcävä če fičec. Akä grešaštje još unu dälä učeníku alu mjov, zi k aja ča fukut k nuje binje š jartäj akä s okrinja dälä grešalä aluj. ⁴ Čak š akä d šaptje (7) vorj p zuvä grešaštje pänturv tinje š šaptje (7) vorj s äntuarče š priznajaštje aja ča fukut k nuje binje, jartäj!”

Isusu änvacä p učeníkurlje aluj d snagä alu vjerej š jej trjebje s ji služaskä ponizno

⁵ Atunča apostoli azäs alu Domnuluj Isusuluj: “Ažutänje s kridjem maj mult!”

⁶ A Domnu Isusu lja zäs: “Akä avjec vjerä atäta pucän kašä sämänca alu goruščicä, aputja s začec alu dudusta: ‘Skuatitje ku korijenu d pämant š posadjaštije än apä’, š apunja urjajke la voj.

⁷ Zäčem k njeko dälä voj arje argat karje lukrjazä än polje ili s brinjaštje d voj. Känd argatu s äntuarče d polje, dali gospodaru iziča: ‘Vinä akuma, šaz š mälänkä’? Nu ji začec!

⁸ Umjesto aja, osä zäkä gospodaru aša: ‘Priredjaštjem vičera! Džbrakitje š poslužastje p minje ku mänkarka š ku bjarja! A känd jo završa, poc tu s mälänč š s bjaj.’ ⁹ Dali gospodaru dugujaštje alu argatuluj s ji zahvaljaskä daja ča fukut aja če irja azapovjedit aluj? Nu!

¹⁰ Aša š voj, känd fičec aja tot če vuavä Dimizov azapovjedit, začec: ‘Noj ištjem samo argac š nu zaslužäm pohvalje k samo fičem dužnost alu nostru.’ ”

Isusu likujaštje p zjače (10) lumje karje arje bualä p pjälje

¹¹ Pänd Isusu još uvijek pljika kättri Jeruzalem š putuja pänglä granicä alu regije Samarije š alu regije Galileje, ¹² avinjit pänlä njeki sat. Pänd untra än sat, la vizut zjače (10) lumje karje avja gubä, zarazna bualä p pjälje.† Jej astat majdäpartje ¹³ š ančiput s stridje dän tot glasu: “Isusulje, gospodarulje, smilujaštije p noj!”

* **17:2** marje buluvan – Än grčki original skrije: “mlinski buluvan”, karje afost d sus dälä doj (2) marje ravne buluvanjanj karje mäčinja gruvu än pjelm. Buluvanu d sus afost obično okrugli ku rupä än mižlok än karje s turna gruvu. † **17:12** gubä, zarazna bualä p pjälje – Vjez fusnota än 4,27.

¹⁴ Känd Isusu lja vizut, lja zäs: “Fuđic š pokazáčavä la popje s puatje jej s vu pregledjaskä!” ‡ Pänd apljikat kättri popje, sa likujit d gubä.

¹⁵ Känd unu d jej avizut k je likujit, sa tors š aslavit p Dimizov p tot glasu. ¹⁶ Akäzut la intja alu Isusuluj ku fälči kättri pämant š ja zahvaljit. Afost omula d Samarija. §

¹⁷ P aja Isusu antribat p älja karje afost ku jel: “Dali Dimizov na likujit p zjače (10) lumje? Undje älja alanc nuavä (9)? ¹⁸ Kum puatje s fije k omusta karje nuje Židov jedini karje sa tors mi je š azahvaljit alu Dimizov?” ¹⁹ A alu omula atunča Isusu azäs: “Skual š fuđ. Tu taj likujit daja čaj krizut.”

*Isusu začē alu učenikurlje aluj k cara alu Dimizov osä vije känd jej nu očekuja
(Mt 24,23-51)*

²⁰ Än una zuvä farizeji antribat p Isusu: “Känd vinje cara alu Dimizov?”

Isusu lja zäs: “Omu nu puatje s predvidjaskä känd vinja cara än znakurj karje promatnjaštje. ²¹ Lumja nusä puatä s zäkä: ‘Jakäläj aiča je!’, ili: ‘Jatäläj änklo je!’ Jakä cara alu Dimizov akuma änrä voj.”

²² Atunča alu učenikurlje aluj azäs: “Vinje vrijamja känd s fic žaljnič s vidjec zuva känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk, * ali nusä putjec. ²³ A lumja s vu zäkä: ‘Jatäläj änklo je’, š: ‘Jakäläj aiča je!’, ali nu dăc fuga dăpă jej s m kătăc. ²⁴ K kum š toc vjadje munja känd s pojavjaštje aša s fije än zuvaja känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk. ²⁵ Ali majdată trjebje mult s trpjesk š lumja än asta vrijamje trjebje s m odbacaskä.”

²⁶ Š isto aša, kum afost än zuvilje känd Noa afost viuv š aša osä fije än zuvilje majdată känd jo, Bijatu alu Omuluj, osä m pojavjesk: ²⁷ Kašă uvijek nastavja s mălănče š s bja, s s ânsuarje š s miritje, tot pănla zuvă känd Noa auntrat än marje brod. ✱ A atunča avinjit potopu š p toc lja uništiti karje na fost än marje brod.

²⁸ Š isto aša kum afost än zuvilje känd Lot afost viuv: ✱ lumja än asta regija kašă uvijek nastavja s mălănče š s bja, s kumprje š s vindă, s obradjaskă pămăntu š s gradjaskă. ²⁹ Ali än zuvaja känd Lot aišăt dăn trg Sodoma än karje atriit, atunča dăn čerj foku ku buluvani karje ardje akäzut ka pluaja p jej š aumurăt p tuată lumja än aja regija. ³⁰ Isto aša osä fije š än zuvă känd osä m pojavjesk jo, Bijatu alu Omuluj. ³¹ Činje god än zuvaja p krovu alu kasăj, † a stvarulje alor je än nontru, s nu s dja än zos än kasă la stvarurj aluj! Činje god s găsaštje än pijană, s nu s ântuarkă ândrăt s ja stvarulje aluj! ³² Dăcăvă d gănd će sa dogoditi känd mujarja alu Lot sa ujtat ândrăt än Sodoma š apoginjit! ‡ ✱ ³³ Činje god pokušaštje s păzaskă životu aluj, osä l pjargă, a činje god spreman s lasă životu aluj, osä l păzaskă. ³⁴ Istina je, än nuaptaja känd osä m pojavjesk, doj (2) lumje karje s skulkă än isti pat, p unu osă ja, a p altu osă l lasă. ³⁵ Dăla duavă (2) mujerj karje zajedno än mlin mačină, p una osă ja, a p alta osă l lasă.

³⁶⁻³⁷ Š Učenikurlje aluj l ântrjabă: “Domnulje, undje asta osă fije?”

Isusu lji začē: “Undje začē lumja muartă, änklo s sakupjaštje lešinari.” * † ✱

‡ **17:14** Zapovjedu alu Isusuluj afost kašă obečala k osă s likujaskă, a aja ča skultat, apokazăt k akrizut alu Isusuluj. Popilje lji prigljidja s potvridjaskă k jej više narje gubă, pa lja zapovjedit s fakă aja čē zakonu alu Mojsije ačirut (Lev 14,1-32; Lk 5,12-14). § **17:16** Samarija – Židovi mrza p lumja d Samarija. D maj mult informacije, vjez “Samarija” än rječnik.

* **17:22** s vidjec zuva känd jo, Bijatu alu Omuluj, s m pojavjesk – Än grčki original skrije: “s vidjec š una zuvă p Bijatu alu Omuluj”. ✱ **17:27** Post 7,6-24 ✱ **17:28** Post 19,1-29 † **17:31** Lumja än dobaja često s odmurja š s družă p krov karje je ravan, a posebno nuaptja känd irja maj ričală. ‡ **17:32** Ja sa ujtat ândrăt kättri Sodomă š Dimizov akaznito una ku lumja d Sodomă.

✱ **17:32** Post 19,16 § **17:36-37** Njeki grčki rukopisurj arje äšta odlomaku kašă än 36. stih “Doj (2) inš osă fije än polje, p unu osă ja, a p altu osă l lasă.” * **17:36-37** lešinari je marj puji karje mălănkă karnja d životinj karje amurit. Puatje s vjadă kum kružaštje p čerj undje god jaštje muartje životinje.

† **17:36-37** Känd lumja vjadje p lešinari kum s s strănde, štije k änklo tjela muartă. Isto aša, känd s dogudja aštja stvarurj, toc osă štije k avinjit kraju. ✱ **17:36-37** Job 39,30

18

Vorba d udovică karje irja uporna ăn molitvă

¹ Isusu rubja alu učenikurlje aluj asta vorbă s lji ănvacă kum trjebje uvijek s s ruagă ș nikad s nu odustanjaskă: ² “Irja ăn njekei trg unu sudac. Nič k irja aluj frikă d Dimizov nič ka marit d lumje. ³ A ăn trgula irja ș njeka udovică karje stalno vinja la jel ș s ruga d jel: ‘Adăm pravdă pănturuv dușmanu alu mjov!’ ⁴ Sudacu d mult na marit d aja, ali napokon agăndit: ‘Ș akă numi frikă d Dimizov ș nu marjesk d lumje, ⁵ osă dauv pravdă alu asta udovică daja če m stalno zmitjaštje, s nu vije stalno s m dosadjaskă!’ ”

⁶ Zăče Domnu Isusu: “Ăsta sudac irja nepravedan, ali obratic pažnja p aja če jel ipak aodlučit! ⁷ Dali nusă dja Dimizov pravdă alu lumja aluj karje akuljes ș karje zuva ș nuaptja plănde la jel? Dali Dimizov osă odgodjaskă s lja žută? ⁸ Istina je, ănpripă Dimizov osă lji dja pravdă. Ali kănd jo, Bijatu alu Omuluj, mătork p pămănt, dal osă găsăsk p lumje karje aša krjadje ăn Dimizov?”

Vorba d farizej ș d poreznik

⁹ Isusu rubja asta vorbă alu lumjei karje s uzdja ăn jej k je pravedni, ș găndja k je maj bunj d alcă: ¹⁰ “Doj (2) lumje avinjit ăn Hram s s ruadje. Unu afost farizej karje lumja l poštuja, a altu om irja carinik karje lumja l mrăza. ¹¹ Farizeju astat ș sa rugat d jel: ‘Dimizovulje, fala cije če nu sănt kașă alcă lumje: lopovj, ăštja karje nuje pravedni kătri lumje, preljubnikurj ili kașă carinikusta. ¹² Dadavorj ăn duminikă pustjesk ș d tot če stiknjesk zdauv cije unu tal.’*

¹³ A cariniku astat maj d partje ș nu sa osudit s s ujtje ăn čerj. Jel tuguja ș s bătja ăn tjept ș rubja: ‘Dimizovulje, smilujaštje mije karje sănt om rov!’ ¹⁴ Istina je, Dimizov afost zadovoljan ku rugala alu poreznikuluj ș da tunča Dimizov la smatrit k je bun om. Ali p farizeju, Dimizov la smatrit k nuje bun om. K činje p jel sāngur adrikă, Dimizov osă l ponizaskă, a činje p jel sāngur ponizaštje, Dimizov osă l adrikă.”

Isusu blagoslovjaštje p kupi

(Mt 19,13-15; Mk 10,13-16)

¹⁵ Jej duča alu Isusuluj ș maj mič kupi s puje măna p jej ș sa rugat s lji blagoslovjaskă Dimizov. Kănd učenikurlje aja opazăt, jej lja zabranit s adukă kupi. ¹⁶ Ali Isusu avrut s vije kupi ș zăče: “Lăsăc kupi s vije la minje ș nu lji putiric k cara alu Dimizovuluj pripadnjaštje alu ălja karje kașă kupištja! ¹⁷ Istina je zăk vuavă, akă njeko vrja s primjaskă cara alu Dimizovuluj jel mora s postanjaskă kașă kupilu. Inače nikad nusă untrje ăn jel!”†

Grjev alu bogatașuluj s utrje ăn cara alu Dimizovuluj

(Mt 19,16-30; Mk 10,17-31)

¹⁸ Njekei poglavar ăntrijabă p Isusu: “Učiteljulje alu bun, če mora s fakă s primjesk vječni život ku Dimizov?”

¹⁹ Isusu l ăntrijabă: “Dăče m kjem k sănt bun?‡ Bun je samo Dimizov. ²⁰ Zakonu alu Mojsije štî: ‘Nu fiča preljub’, ‘Nu umura’, ‘Nu fura’, ‘Nu optužuja ku minčunurlje’, ș ‘Poštujaštje p tatutov ș p mumuta!’ ”☆

²¹ Omu azăs: “Poštujesk tuatje aštja zapovjedi alu Mojsije još kănd irjam tănăr.”

²² Isusu zăče alu omuluj: “Joș nješto c faljaštje. Fuđ ș vindje tot če aj, a banji podiljaštje alu lumje karje sarač ș osă aj blago p čerj. A atunča vină ș pratjaštîmă!” ²³ Ăla om irja mult bogat ș mult sa žalostit kănd auzăt aja če ja zăs Isusu.

* **18:12** unu tal – Ăn grčki original skrije: “desetina” (vjez Lev 27,30-32). † **18:17** Dimizov kată dăla lumje s prihvatjaskă vlastu aluj p jej ku pouzđjala ș ku ponizala. Ku altje vorbje: “Činje god vrja s utrje ăn cara alu Dimizovuluj mora s l primjaskă ku pouzđjala ș ku ponizala kașă kupilu.” ‡ **18:19** bun – Isusu postavljăštje pitanje s vjadă dali omu binje razumjaštje k Isusu je Dimizov. Ș akă omu p Isusu prihvatjaštje k je Dimizov, jel atunča prihvatjaštje pozivu alu Isusuluj ș vindă tot če arje ș s l sljedjaskă. ☆ **18:20** Iš 20,12-16; ZakPon 5,16-20

²⁴ Kând Isusu la vizut kât je žalostit, jel azăs: “Kum je grjev alu bogatașilor s untră ăn cara alu Dimizov! ²⁵ Maj ușurje arfi alu devăj s s provučaskă p rupă alu akuluj njego alu bogatașuluj s untră ăn cara alu Dimizov!”

²⁶ Ālja karje aja auzăt antribat: “Pa činje atunča puatje s spasaskă?”Š

²⁷ Isusu lja zăs: “Aja će lumje nu puatje s fakă, Dimizov puatje.”

²⁸ Petar zăče: “Jakă, noj tot alu nostru alăsat š t sljedim.”

²⁹ A Isusu lja zăs: “Istina je zăk vuavă, tot āla karje alăsat kasa aluj, ili p mujarja, ili p fracă, ili p roditelji, ili p kupi d cara alu Dimizov ³⁰ već akuma p āsta pāmănt osă primjaskă maj mult njego ča lăsat, a p āla pāmănt karje vinje osă primjaskă vječni život.”

Isusu jar rubjaštje d muartja aluj š d uskrisnjală

(Mt 20,17-19; Mk 10,32-34)

³¹ Isusu astrăns p duavăsprjače (12) apostolurj š lja zăs: “Jakă untrăm ăn trg Jeruzalem. Ānklo osă s ispunjaskă tot će prorokurlje askris ăn Svăntă pismă d minje, d Bijatu alu Omuluj. ³² Osă m predajaskă alu lumjej karje narje frikă d Dimizov,* osă sprdujaskă d minje, osă m zlostavljaskă š osă skupje p minje. ³³ Š jej osă m bată ku biču š osă m umuară, ali d trje (3) zălje jo osă m skuală dăla morc.”

³⁴ Ali učenikurlje na štijut d čaja Isusu rubjaštje. Na aputut s razumjaskă k aštja stvarurj osă ispunjaskă vorbilje alu prorokuluj. Daja jej na putut s shvatjaskă će Isusu alor azăs.

Isusu āntuarče vidu alu omuluj karje nu vidja

(Mt 20,29-34; Mk 10,46-52)

³⁵ Kând Isusu avinjit la uprapje d trg Jerihon, pānglă drum šadje njeki om karje nu vidja š prusa. ³⁶ Kând vorbu auzăt p mulc lumje karje vinja kătri jel, āntriba činje aja. ³⁷ Jej ja zăs: “Jakă vinje Isusu dăn Nazaret.” ³⁸ Jel p aja astrigat: “Isusulje, Bijatu alu David,† smilujaštije mi je!” ³⁹ Lumja karje afost la intje ja zăs s takă, ali jel samo još maj tarje strigă: “Bijatu alu David, smilujaštije mi je!”

⁴⁰ Kând Isusu auzăt, astat š zapovjedit alu lumjej s dukă omu la jel. Kând vorbu avinjit maj uprapje, Isusu la tribat: ⁴¹ “Če vrjaj s fak d tinje?” Omu karje je vorb ja zăs: “Vrjauv s m torč vidu, Domnulje!”

⁴² A Isusu ja zăs: “Vjez! Tu ta likujit daja ča krizut.”

⁴³ Omu karje nu vidja dăturdată avizut š apljikat p drum dăpă Isusu š slavja p Dimizov. Š tot narodu karje avizut aja zahvaljit alu Dimizovuluj.

19

Isusu š Zakej

¹ Isusu auntrat ăn Jerihon. Pănd jel atrikut p trgula, ² afost ănklo unu om karje sa kimat Zakej. Jel irja glavni porezniku ăn aja regija d Rim š mult bogat om. ³ Apokușăt s vjadă p Isusu činje je jel, ali afost mik š nu putja s l vjadă pisti multă lumje. ⁴ Jel daja adat fuga la intje s s urče p smokvă pānglă karje atribja Isusu s trjače s puată p ja s l vjadă.

⁵ Kând Isusu ažuns pānla smokvă, sa ujtat ăn sus š ja zăs aluj: “Zakeju, majdată dătje ăn zos! Astăz mora s viuv la tinje ăn gostjamje.”

Š **18:26** Ān vrijamjaja mulc Židovj găndja akă je omu bugat, aja značaštje k je Dimizov zadovoljan ku jel d aja čije āla om posebno bun. Pa kând āštja lumje auzăt p Isusu kum zăče k je alu om bugat nemoguče s utrje ăn cara alu Dimizov, agăndit k aja značaštje k nimilja nu puatje s s nadjaskă s utrje ăn vara alu Dimizov. * **18:32** alu lumjej karje narje frikă d Dimizov – Ān grčki original skrije: “Lumja karje nu je Židovj”. Njekad asta s koristjaštje d lumja rovă karje na vut frikă d Dimizov. Aiča Isusu rubja d Rimljanulor. † **18:38** Isusu irja Bijatu alu David. David afost maj preči caru ăn Izrael. Ān vrijamjaja lumja koristja “Bijatu alu David” kând rubja d Mesija.

⁶ Zakej majdată sa dat ăn zos ș la primit p Isusu ăn gostjamje, tot bukurat. ⁷ Ali tuată lumja karje avizut aja ančiput s čakaljaskă: “Nu trjebje s pljače ăn gostjamje la omu rov!”*

⁸ A maj ănklo Zakej saskulat ș zăče alu Domnuluj Isusuluj: “Jakă pola d imanja amja dau alu lumjej karje je sarakă, a p tot ăla p karje la šalăt s ji tork d patru (4) vorj kăta amlat dăla jel.”

⁹ Isusu azăs p aja: “Astăz ăn kasasta avinjit spasjala† k ș omusta je prava sămăncă alu Abraham!‡ ¹⁰ Jo, Bijatu alu Omuluj, amvinjit s kat ș s spasăsk p lumja karje je purdută.”Š

Caru ș argacă aluj (Mt 25,14-30)

¹¹ Pănd lumje apus urjajke la Isusu, daja če irja la upruapje d Jeruzalem ș jej agăndit k s cara alu Dimizov akuma s pojavjaštje,* Isusu lja spus asta vorbă: ¹² “Njeki om dăn familjije bună sa sprimit s putujaskă p dăpartje pământ. Jel atribut s pljače ănklo s dobidjaskă vlastu dăla caru marje. Atunča s ăntuarče ăn pământu aluj s puată s vladjaskă ka caru.† ¹³ Majdată njego ča pljikat akimat p zjače (10) argac aluj, adat alu tot usută (100) kovanic d arđint‡ ș lja zăs: ‘Trgujic pănă god jo nu vinja.’ ¹⁴ Ali lumja d pământula aluj l mrza ș atrimjes la caru alu marje p poslanikurlje s zăkă: ‘Nu vrjem jel s carujaskă p noj.’

¹⁵ Ali jel adobidit vlastu s fije car. Š kănd sa tors akasă, azapovidit s kjamje p argacă alu karje jel adat banji. Avrut s štije kăt tot ăla zaradit d jel. ¹⁶ Prvi argat avinjit ș zăče: ‘Gospodarulje amkoristit banjišta karje maj dat ș afukut zaradă d zjače (10) vorj maj mult.’ ¹⁷ Zăče caru: ‘Bun lukru! Bun ješt argat. Daja ča fost vjeran ăn maj mikă, c dau s vladješt p zjače (10) trgurj.’

¹⁸ Altu argat avinjit ș zăče: ‘Gospodarulje, amkoristit banjišta karje maj dat ș afukut zaradă d još činč (5) vorj maj mult.’ ¹⁹ Š p aja caru zăče: ‘Tu osă vladjaštje p činč (5) trgurj.’

²⁰ Ali aldă trje (3) argat avinjit frzdă zaradă ș ji zăče: ‘Gospodarulje, jakăc arđintu. Lam cănut skuns ăn maramică. ²¹ Ma fost frikă d tinje daja če ješt strog om. Jaj tuată zaradă dăla ăla če alcă uložăt d tinje ș cěj tuată bugacija dăla jej karje lukrizat d tinje.’Š

²² Caru ja zăs: ‘Argatulje alu rov! C sudjesk p aja ča zăs tu. Tu zăč k sânt strog. Tu zăč jo jav tuată zarada dăla ăla če alcă auložăt d minje ș jo căv tuată bugacija dăla jej karje

* **19:7** ăn ăsta pământ poreznikurlje irja Židovj karje lukriza d vlada alu rimuluj. Njeki poreznikurlj alat maj mult porez njego ča tribut, a viška d porez cănja d jej. D aja lumja lji mrza ș lji smatrja k je izdajice d vjera ș d narod alor.

† **19:9** ăn kasasta avinjit spasjala – Ku altje vorbje: “Dimizov aspasăt p lumja karje trijaštje ăn kasasta” ‡ **19:9** omusta je prava sămăncă alu Abraham – Zakej irja Židov ș daja irja potomaku alu Abraham. Ali Isusu aiča avrut s zăkă k Zakej irja bun Židov kašă Abraham. Abraham irja predak amarje alu Židovilor, karje afost konuskut p vjera aluj ăn Dimizov ș daja če trija kum azăs Dimizov. § **19:10** lumja karje je purdută – Asta značaštje lumja karje nu kridja ăn Dimizov ș na vurut s puje urjajke alu vorbilje aluj. Aša lumje maj mult lji opisjaštje kašă ălja karje odlutit ș više nuje p bun drum. Tot ăla karje narje odnos ku Dimizov ku vjera ăn Isusu Kristu purdut je (Iv 14,6). * **19:11** cara alu Dimizov akuma s pojavjaštje – Židovi kridja k Mesija una zuvă osă vije ș osă fakă cara alu Dimizov p pământusta kum jel aputja s vladjaskă p pământusta d trg Jeruzalem. Multă lumje agăndit k Isusu kašă Mesija akuma pljakă ăn Jeruzalem s fakă upravo aja. † **19:12** ăn vrijamaja afost doj trje židovj d različită familjije karje je bogată karje pljika ăn Rim s kată pravo s vladjaskă narodu aluj ăn pământu aluj. Caru alu Rimuluj lja dat pravo, ali atribut s rămaje vjerni ș snaga alor afost ograničitje. Daja situacije karje Isusu opisaštje ăn asta vorbă binje irja konuskută alu Židovilor. ‡ **19:13** usută (100) kovanic d arđint – ăn grčki original skrije: “mina” (ș ăn aštja stihurj: 16, 18, 20, 24, 25). Una mină ăn vrijamaja afost isto če omu aputut s zaradjaskă akă lukrjază usută (100) d zălje. § **19:21** Jaj tuată zaradă dăla ăla če alcă uložăt d tinje ș cěj tuată bugacija dăla jej karje lukrizat d tinje – ăn grčki original skrije: “Jaj aja če naj ulužăt ș pokupješt aja če na sadit.” Asta je poslovică karje opisaštje p omu karje irja lakum ș nu podiljaštje dobit aluj d ulaganja ș d lukru aluj ku ălja karje lukrjază d jej. ăn vorbasta ăsta argat ja fost frikă d načinula p karje s ujta p car. Vjerovatno găndja k akă pjardje banji, mora sântuarkă banji alu carula, a akă zaradjăštje maj mult banj, caru osă l zadržaskă d jel. Daja če, na fukut nimika.

lukrizat d minje!* ²³ Dăce atunča na pus banji alji mje p bankă?† Aša barem adobidja kamatje.’ ²⁴ Atunča caru zăce alu lumje karje afost aiča upruapje: ‘Lăcăj dăla jel usută (100) kovanic d arđint š dăcăj alu āla karje zaradit zjače (10) vorj maj mult!’

²⁵ Jej azās: ‘Ali, gospodarulje, jel arje mij (1.000) kovanic d arđint!’

²⁶ Caru azās, ‘Istina je tot āla karje koristjaštje binilje aja ča dobidit, osă dobidjaskă još maj mult, a toc karje nu koristjaštje binilje aja ča dobidit, osă s s ja š aja će arje. ²⁷ Ali ālja dušmani alji mjej, karje na vurut s lji fiuv caru, dučecălje aiča š lji umurăc la intja amja.’ ”

Isusu untră ăn Jeruzalem ka caru

(Mt 21,1-11; Mk 11,1-11; Iv 12,12-19)

²⁸ Dăpă aja će Isusu azās, nastavit s pljače la intja alor kătri Jeruzalem. ²⁹ Kănd avinjit la upruapje d saturj Betfaga š Betanija maj upruapje p djal Maslina, atrimjes la intje p doj (2) učenikurj. ³⁰ Lja zăs: “Fudic ăn satula la intja avuastră.‡ Š čim untrăc, osă vidjec p magaracu alu tănăr karje je ljigat karje nimilja nu la jahit. Š Dizljigăcălăj š dučecălăj aiča. ³¹ Akă ăntrjabă njeko p voj: ‘Dăce dizljigăc p magaracu alu tănăr?’ Zăcec samo: ‘Trjebje alu Domnuluj.’ ”

³² Jej apljikat š angăsăt toto kum lja zăs Isusu. ³³ Pănd jej adizljigat, lumja alu činje magaracu lja tribat: “Dăce dizljigăc p magaracu alu tănăr?”

³⁴ Jej lja zăs: “Alu Domnuluj ăntrjabje.” ³⁵ Jej adus p magaracu alu tănăr la Isusu š prebacăt pisti jel ogrtači alor š apus p Isusu p magarac s šagă.

³⁶ Pănd Isusu pljika mulc lumje raširit alor ogrtačurlje p drum la intja alu Isusuluj s ji pokazaskă častu. ³⁷ Kănd Isusu sa približăt undje drumu s slubadje dăpă djal Maslina, učenikurj š mulcă lumje karje kridja ăn Isusu ančiput p tot glasu s s radujaskă š s slavjaskă p Dimizov d tuată čuda karje avizut će Isusu majdată afukut. ³⁸ Jej rubja:

“Blagoslovit p caru

p karje Domnu atrimjes!

Hvaljic p Dimizov karje dă miru!

Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj!”*☆

³⁹ Ali njeki farizeji karje irja ănklo azăs: “Učiteljulje, zapovidjaštje alu učenikurlje alji tej s takă!”

⁴⁰ Isusu zăce: “Akă jej osă takă, istina je, š buluvanji p tot glasu osă s radujaskă!”

Isusu plănde p Jeruzalem

⁴¹ Kănd Isusu avinjit la upruapje la Jeruzalem š avizut trgu, plăndja dăpă lumjaja ăn trgula ⁴² š azăs: “Kănd barem samo s štijec će vuavă osă adukă miru!† Ali akuma je vuavă skuns. ⁴³ K vinje vrijamja kănd dušmani alji voštri s gradjaskă kulje pănglă zidu alu trguluj s vu napadjaskă d tuatje părcă, vuastja alor osă vu okuljaskă š nu putjec s fudic. ⁴⁴ Nusă s lasă ăn trgu alu vostru nič unu buluvan p buluvan. Jej osă uništjaskă tot trgu alu vostru š tot čije ăn jel voj daja će na prepoznajit asta vrijamje kănd Dimizov p voj avinjit s vu spasaskă.”‡

* **19:22** jo cāv tuată bugacija dăla jej karje lukrizat d minje – ăn grčki original skrije: “jauv aja će nam ulužăt š pokupjesk aja će na sadit.” † **19:23** bankă – ăn grčki original rubjaštje d om karje alu alcilor posudjaštje banj. ăn aja dobă na vut bankje, ali lumjaja lukriža kašă bankilje. ‡ **19:30** satula la intja avuastră – Vjerovatno Betfaga. Š **19:30** karje nimilja nu la jahit – Židovi smatrja k životinilje karje nikad na fost zajašătje ili koristitje d lukru majbinje d služălă alu Dimizov ili caru alu lor (na primjer, vidjec Br 19,2; ZakPon 21,3; 1. Sam 6,7). * **19:38** Hvaljic p Dimizov karje dă miru! Slava alu Dimizov karje vladjaštje p čerj – ăn grčki original skrije: “Miru p čerj š slava p visina!” ☆ **19:38** Ps 118,25-26; Ps 148,1 † **19:42** Isusu arată tuga, daja narodu d Jeruzalem maj ănklo osă l odbacaskă kašă caru karje Dimizov akuljes š daja jej osă najbje mir ku Dimizov, već sudu. ‡ **19:44** Aštja stihurj (43-44) opisjaštje p opsada, undje vuastje okružaštje trgu karje arje zidurj pănglă jel. A fače kulje kum aputja s piznjaskă pisti zidurj š kulje kum aputja s s urče pisti zidurj. Kănd vuastja opkuljaštje trgu, lumja nu puatje s jašă d jel š nimilja nu lji puatje s lja žutje. Isusu avizut k osă dogodjaskă ăn Jeruzalem ăn budućnosti, š sa dogodit. ăn 70 d aj. maj ănklo d Kristu, vuastja alu rimuluj okolit Jeruzalem š ănklo amurăt multă lumje.

Isusu putirjašte p lumja karje vindje ăn Hram

(Mt 21,12-17; Mk 11,15-19; Iv 2,13-22)

⁴⁵ Kănd auntrat ăn dvorištja alu Hramuluj, Isusu ančiput dăn jel s putirjaskă p tuată lumja karje ănklo vindje. ⁴⁶ Isusu lja zăs: “Skris je ăn Svăntă pismă: ‘Alu mjov Hramu s fije loku d rugală’,[☆] a voj pretvorit ăn lok undje s strănde lopovi!”[☆]

⁴⁷ Dăpă aja Isusu tuată zuva ănvăca ăn dvorištja alu Hramuluj. Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š alcă vođe alu židovilor s ujta kum s l apuče p Isusu š s l osudjaskă p muartje. ⁴⁸ Ali jej nu ja putut nimika s ji fakă daja če tot narodu upija tuată vorba karje Isusu rubja.

20

Vođilje alu židovilor izazivjašte p Isusu činje aluj ja dat vlast

(Mt 21,23-27; Mk 11,27-33)

¹ Ăn una zuvă kănd Isusu ănvăca ăn dvorištja alu Hramuluj š rubja alu lumjej Bună vorbă d Dimizov avinjit upruapje la jel glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije š vođilje. ² Š jej la antribat: “Zi nuavă, dundjec pravo s fač aštja stvarurj? Činje ca dat vlast d asta?”

³ A Isusu lja zăs alor: “Š jo osă ăntrijeb p voj. Zăčec mije ⁴ činje adat vlast alu Ivan karje bătjază s rubjaskă š s fakă aja ča fukut, Dimizov ili lumja?”

⁵ Jej raspravlja ăntră jej če s zăkă alu Isusuluj. Jej azăs: “Akă zăčem: ‘Dimizov’, osă nji ăntrjabă: ‘Dăce atunča nu ja krizut?’ ⁶ A akă zăčem: ‘Lumja’, tuată lumja osă arunče buluvanji š osă nji muară daja če je uvjeric k je Ivan proroku.” ⁷ Atunča jej zăče alu Isusuluj k jej nu štije činje adat vlast alu Ivan.

⁸ A Isusu lja zăs: “Kum voj mije nu zăčec činje alu Ivan adat vlast, š jo nu zăk vuavă činje mije adat vlast!”

Vorba d om karje aiznajmit vinogradu aluj alu lumje rovj

(Mt 21,33-46; Mk 12,1-12)

⁹ Atunča Isusu lji spunje asta vorbă alu lumjej: “Njeki om asadit vinograd š adat ăn zajam alu omuluj karje lukrjază ku vinogradu. Atunča omula apljikat š na vinjit mult lunj. ¹⁰ Kănd avinjit vrijamja d strugurj s lja dună, atrimjes gazda alu vinograduluj p argatu aluj s ja talu aluj d berbă. Ali lumja karje lukrjază ăn vinograd je la butut p argatu š la trimjes ăndrăt ku mănilje gualje. ¹¹ Atrimjes omu p altu argat, ali š p jel la butut š la dat d rušunje š la trimjes ăndrăt ku mănilje gualje. ¹² Gazda alu vinograduluj atrimjes aldă trje (3) argat, ali jej p jel la ranit š la putirit.

¹³ Atunča gazda alu vinograduluj zăče: ‘Če s fakă? Osă trimjet p bijatu mjov karje jo vrjauv. Vjerovatno p jel osă l pošujaskă.’

¹⁴ Ali kănd lumja dăn vinograd avizut p bijatu, sa dogovorit š azăs: ‘Ăsta osă nasljedjaskă imanja. L umurăm š atunča imanja osă fije nostru!’ ¹⁵ La putirit dăn vinograd š la umurăt.

Če găndic k osă fakă gazda alu vinograduluj kănd osă audă ča fost? ¹⁶ Osă vije š osă umuară p lumja dăn vinograd, a vinogradu osă dja ăn najam alu alcilor.”

Lumja karje punje urjajke la Isusu, ja zăs: “Nikad nu fičem nješto aša rov!”

¹⁷ Atunča Isusu binje s ujta p jej š zăče: “A če značăšte atunča aja čije skrisă ăn Svăntă pismă:

Š 19:45 lumja karje ănklo vindje – Aja s odnosašte p Židovj karje vindja živutinj š altje stvarurj karje lumja atribja s pošujim p Dimizov s ji prinsaskă žrtvă. Lumja vindje iskorištja p lumja š ji naplatja mult banji d stvaruštja. Majdăpartje, lumja karje vindă afar p dvorištja alu Hramuluj, karje irja jedini lok p karje alu lumjej karje nuje židovj afost dopustic s utrje, a aja lji spriča s s ruadje š s pošujaskă p Dimizov. ☆ 19:46 Iz 56,7 ☆ 19:46 Jr 7,11

‘Buluvan karje graditelji arunkat
postanit glavni buluvan alu zgradej’?✠

¹⁸ Toc karje kadje p buluvanula osā spardje kašā gāvanu d glinā, š akā kadje āla buluvanu p njeko osā fije māčinat.”

¹⁹ Učitelji d zakonu alu Mojsije š glavni popurlje avrut odma s la puče p Isusu d aja k jej binje aštijut k Isusu rubjaštje aja vorbā d jej. Ali na fukut aja k lji irja frikā k lumja osā okrunjaskā pāntruv jej.

Popurlje pokušaštje s ānšalā p Isusu s zākā nješto če nuje binje

(Mt 22,15-22; Mk 12,13-17)

²⁰ Učitelji d zakon alu Mojsije š glavni popurlje la sljedit p Isusu š atrimjes dāpā jel špijunurj karje sa fukut k je iskreni. Avrut s apuče p Isusu k azās nješto rov kum s l predajaskā alu upravitelj alu rimuluj ān asta regija kum aputja s kaznjaskā p Isusu.

²¹ Špijunurlje azās alu Isusuluj, “Učiteljulje, štijem k rubješt š ānvāc istinā š k nu ješt naklon alu unu om maj mult d altu, već ispravno ānvāc p lumja s trijaskā aša kum Dimizov vrja s jej trijaskā. ²² Spunje nuavā dali je dopustit s platim porezu alu caru alu Rimuluj ili nuje.”*

²³ Ali Isusu avizut k pokuša s l puče ān zamkā š lja zās: ²⁴ “Rātācām kovanica d arđint† ku karje s platjaštje porezu. Alu činje je slikaja š alu činje lumje p ja?”

Jej aodgovorit: “Alu caruluj.”

²⁵ Isusu lji zāča: “Atunča dāc alu caru čije alu caruluj, ali alu Dimizov dāc čije alu Dimizovuluj.” ²⁶ Daja na putut p Isusu pānglā toc s l optužaskā k azās nješto če nuje binje, već atikut š sa mirat la vorbaja.

Saduceji pokušaštje s ānšalā p Isusu s zākā nješto če nuje binje

(Mt 22,23-33; Mk 12,18-27)

²⁷ Atunča avinjit la Isusu njeki saduceji.‡ Saduceji nu kridja k lumja s skualā dāla morc, daja jej azās alu Isusu: ²⁸ “Učiteljulje, Mojsije askris ān zakonu alu nostru k akā njeki om amurit š alāsāt dāpā jel mujarja ali na vut kupi, fratilje aluj mora s ānsuarje p mujarja alu fratusov kum ja aputja s fakā bijat. Āla bijat osā fije nasljedniku alu pāmāntuluj alu omula karje amurit š s adukā lumje aluj.Š✠ ²⁹ Udatā afost šaptje (7) frac. Prvi fratje sa ānsurat š amurit frzdā kupi. ³⁰ Atunča altu fratje sa ānsurat ku mujarja alu fratusov karje amurit, ali š jel amurit. ³¹ Isto aša aldā trje (3) fratje sa ānsurat š amurit. Š toc fracā karje arāmas sa ānsurat ku ja š toc d šaptje (7) frac amurit frzdā kupi. ³² Maj ānklo amurit š mujarja. ³³ Akā una zuvā toc morcā osā skualje, alu činje ja osā fije mujarja ān zuvaja kānd irja mārtatā dāpā toc šaptje (7) frac?”

³⁴ Isusu lja zās: “Lumja p pāmāntusta s suarā š s mārītā. ³⁵ Ali lumja karje s skualā dāla morc trijaštje p pāmāntu alu nov. Š p ālja karje Dimizov smatraštje k je dostojni s trijaskā p pāmāntula, nusā ānsuarā nič s miritje. ³⁶ Osā fije kašā andeli daja če nikad nusā muarā. Jej jaštje kupi alu Dimizov daja če Dimizov lja tors dāla morc. ³⁷ Ali akuma, dal morcā osā skualje dāla muartje? Čak š Mojsije apokazāt k morcā osā skualje. Mojsije aja apokazāt ān odlomaku d grmu karje ardje undje Mojsije azās k Domnu jaštje ‘Dimizov

✠ **20:17** Ps 118,22 * **20:22** Jej sa nadit k Isusu osā zākā ili “da” ili “nu”. Akā zāče “da”, atunča židovi arfi nikāžāc p jel če lja rubit k mora s platjaskā porezu alu altā vlast. Akā zāče “nu”, atunča vođilje aputja s zākā alu Rimljanilor k Isusu ānvācā p lumja s prekršaskā zakonu alu rimuluj. † **20:24** kovanica d arđint – Ān grčki original skrije: “denari”. Denar afost banji d arđint alu rimulor. Vridja kašā dnevica d obični radnik. ‡ **20:27** saduceji – Saduceji afost važne grupā alu židovilor ān bātārñ pāmānt Palestina. D razlikā d farizeji, jej nu prihvātja usmena vāncalā, već samo čije skris ān knjige alu Mojsije. Također nu kridja ān uskrisnjalā (vjez “Saduceji” ān rječnik). § **20:28** kum ja aputja s fakā bijat. Āla bijat osā fije nasljedniku alu omula karje amurit š s adukā lumje aluj – Ān grčki original skrije: “adrikā porodu alu fratusov.” ✠ **20:28** ZakPon 25,5

alu Abraham š alu Izak š alu Jakov.* A jej amurit mult aj majdată Mojsije azăs aja. ³⁸ A Dimizov nuje Dimizov alu älja karje rämänje morc, već Dimizov alu lumje karje vije! Dimizov p tuatä lumja smatnjaštje k jej vij.”†

³⁹ Atunča azăs njeki učitelji d zakonu alu Mojsije: “Učiteljulje, binje ajzäs!”‡ ⁴⁰ Däpä aja nu sa osudit s äntrijabä p Isusu aša pitanja.

Mesija je bijatu alu David
(Mt 22,41-46; Mk 12,35-37)

⁴¹ Atunča Isusu lja tribat p lumja: “Däče učitelji začje k je Kristu bijatu alu Caru David?

⁴² K David sāngur začje än knjigä alu Psalam undje askris:

‘Domnu azăs alu Domnuluj alu mjov:

Šäz p dirjaptä amja, s vladješt ku minje

⁴³ pänd nu puj p dušmanji alji tej kašä klupa dusu pičuarje alji tijalje.’☆

⁴⁴ Jasno je k David p Mesija akimat ‘Domnu alu mjov’. Kum atunča Mesija puatje s fije samo potomaku alu David?”§

Isusu upozorjaštje p učenikurlje aluj s s päzaskä d učiteljurj d zakonu alu Mojsije
(Mt 23,1-36; Mk 12,38-40; Lk 11,37-54)

⁴⁵ Pänd narodu apus urjajke, Isusu azăs alu učenikurlje aluj: ⁴⁶ “Päzäcävä d učitelji d zakonu alu Mojsije! Jej vrja s umblje okolo ku aljinilje alji marj š lumja s lji pozdravjaskä ku marje poštujaš p ulic. Jej vrja s šagä p počasne lokurj än sinagogje š la nutje. ⁴⁷ P prjevarä ja imanja alu udovicilor, a s ruagä mult s puatä lumja s lji vjadä. Jej osä fije kaznic maj rov d alcä lumje.”

21

Udovica dä alu Dimizov tot če arje
(Mk 12,41-44)

¹ Isusu än Hram avizut p bogataši kum ubacät banji än blagajnä alu hramuluj. ² Atunča avizut š p njeka udovicä kum arunkä samo duavä (2) maj mič kovanic. ³ Isusu azăs alu učenikolor: “Punjec urjajke, k istina je, asta sarakä udovicä apus maj mult njego jej toc zajedno! ⁴ K toc jej adat ča vut viška, a ja, aša d sarakä, adat tot če arje.”

Isusu rubjaštje d uništjala alu Hramuluj š d altje rovrurj karje osä vije
(Mt 24,1-22; Mk 13,1-20)

⁵ Känd njeki učenikurlje alu Isusuluj arubit kum je Hramu sagradit d maj mändru buluvan š ukrasät ku maj mändri darurj karje lumja adat alu Dimizov, Isusu začje: ⁶ “Osä vije vrijamja känd nusä rämije nič unu buluvan p buluvan d Hramusta če vu ujtac. Tot s fije duburät.”

☆ 20:37 Iš 3,6 * 20:37 Än rječnik, vjez “Abraham”, “Izak” š “Jakov”. † 20:38 Abraham, Izak š Jakov amurit, ali na prestatit s postojaskä. Još afost vij š ašiptat zuva känd Dimizov osä lji dja nuavä tjela karje trijaštje frzdä muartje. ‡ 20:39 Večina učiteljurj d zakon alu Mojsije afost farizeji. D razlikä dälä saduceji karje nu kridja k Dimizov una zuvä osä uskrisnjaskä p morcä, farizeji än aja akrizut pa sa složät ku odgovoru alu Isusuluj. ☆ 20:43 Ps 110,1 § 20:44 Än zavjetu alu Bätärn arje proročanstva d sāmānca alu caru David karje una zuvä osä spasaskä p narodu Izrael dälä dušmanji aluj š uspuštavjaštje pravdä p pämant zauvje (na primjer, vjez Iz 9,6-7; 11,1-5; 42,1-4; Jr 23,5-6). Maj änklo Židovi äla izbavitelj karje obečit akimat “Mesija” š “bijatu alu David”. Pänd pämantu alor afost alu rimuluj, mulc inš Židovi agändit k Mesija osä fije vladaru p pämantusta karje osä lji oslobodjaskä patjalä dälä abandi š dän jej jar osä stvorjaskä capän narod d karje afost än vrijamje alu caru David š alu bijatu alu Salomon. Isusu ispravljaštje aja če jej pogrešno ashvatit d Mesija. Dokazaštje k je Mesija njeko maj marje dälä David, maj marje dän bilo karje vladar p pämantusta. Aja lumja još na razumit.

⁷ Š daja jej la antribat: “Učiteljulje, känd tot aja osă dogodjaštje? D karje znak osă najavljaskă d tot aja če vinje?”

⁸ Ja zăs Isusu: “Păzăcăvă s nu vu ănşalje! Mulc osă vije ş osă zăcă: ‘Jo sânt Mesija’* ş osă zăcă avinjit kraju! Nu lji kridjec. ⁹ Känd audjec d raturj ş d pobună, na vjec frikă. Tot aja mora s dogodjaskă, ali kraju alu pământuluj nusă vije još.” ¹⁰ Zăče još: “Narodu osă zaratjaskă pântruv narod ş cara pântruv cară. ¹¹ Osă fije marj potresurj. Osă fije fuamja ş kuga p altje lokurj. Osă fije dogadajurj d karje lumja osă fije frikă ş znakurj p čerj k vinje nješto rov.

¹² Ali majdată d aja če s fije, osă vu apukă ş osă vu maltetirjaskă. Osă vu dja ăn sinagogă la sud ş p voj osă trimjată ăn kisuarje. Osă vu dukă la intja alu carurj ş la upraviteljurj daja če sljadic p minje. ¹³ Osă vu zadisaskă p voj s putjec s rubic svjedočala avuastră d minje. ¹⁴ Nu vu brinic akuma če s zăcec d minje ăn obrană ¹⁵ k jo osă vu dav vorbilje ş mudrost karje ničunu alu voştri protivnikurj nusă puată s odoljaskă nič s ăntuarkă vorba. ¹⁶ Čak ş roditelji, fracă, familija, ş ortači osă vu predajaskă. Osă vu umuară p njeko d voj. ¹⁷ Toc osă vu zamrzaskă daja če sljadic p minje. ¹⁸ Ali ničuna d ănştja stvarurj vuavă stvarno nu puatje s vu naştitjaskă.† ¹⁹ Osă dobidic život akă mije răminjec vjerni.”

Isusu rubjaštje d uniştijala alu Jeruzalem
(Mt 24,15-21; Mk 13,14-19)

²⁰ “Känd vidjec k vuastja opkoljaštje Jeruzalemu, osă ştije k avinjit vrijamja d uniştijala alu Jeruzalem. ²¹ Ālja karje sa trefit ăn Judeja atunča s fugă ăn djal. Činje je ăn trg atunča s fugă dăn jel, a Ālja karje s găsaštje ăn okolică atunča s nu untră ăn trg. ²² K aja osă fije zăljlje alu Dimizovuluj d kaznjala ku karje osă ispunjaskă tot če skrije ăn Svântă pismă d asta vrijamje. ²³ Grjev alu trudnicilor ş alu mujerj karje dă s sugă ăn vrijamjaja daja če osă vije marje rovu ăn pământusta ş marje gnjev osă kadă p narodusta. ²⁴ Vuastja osă umuarje p njeka lumja ş p alci osă lja dukă kaşă p ratne zarobljenikurlje ăn tot pământu. Neţidovi osă gazaskă p Jeruzalemu pănă god nu triča vrijamja alor.”

Isusu rubjaštje d ăntručala aluj p pământ
(Mt 24,23-35; Mk 13,21-31)

²⁵ “Osă pojavjaskă čudne znakurj p suarje, p lună ş p stjalje. A p pământ osă fije marje zbunjala, ka valurlje alu apăj ăntră marje oluje. Pântruv aja tot narodu osă fije mult zabrinic ş ispunic ku frikă. ²⁶ Čak ş stjaljlje p čerj osă skutirje. Lumja osă muarje d frikă ş d marje užas karje osă vije p pământ. ²⁷ Atunča tuată lumja osă vjadă p minje, Bijatu alu Omuluj, kum viuv p oblak‡ ăn marje moć ş ăn slavă. ²⁸ Känd aja tot ănčapje s dogodjaskă, avjec inimă ş fic pljinj d nadă k Dimizov osă vu oslobodjaskă ăndată.”

Isusu rubjaštje d smokvă
(Mt 24,32; Mk 13,28)

²⁹ Atunča Isusu lja rubit asta vorbă: “Ujtacăvă la smokvă ili bilo d karje ljemn. ³⁰ Känd vidjec pupu alu smokvăj atunča ş sângurj ştije k je vara apruapje. ³¹ Isto aşa känd vidjec k vinje aja d čaja amrubit, atunča putjec s fic sigurni k je cara alu Dimizovuluj apruapje.

* **21:8** Mulc osă vije ş osă zăcă: ‘Jo sânt Mesija’ – Ān grčki original skrije: “Mulc osă vije ăn lumilje alu mjov ş osă zăcă: ‘Jo sânt.’ ” Aja puatje s značaskă k jej tvrdjaštje k je sângurj Isusu ili k arje autoritetu alu Isusuluj. † **21:18** Ali ničuna d ănştja stvarurj vuavă stvarno nu puatje s vu naştitjaskă – Ān grčki original skrije: “Ali nusă kadă nič fir dăn kapu alu vostru”. Isusu rubjaštje d unu maj mik dio dăn tjelă alu omuluj. P načinula naglaşaštje k nu lji trjebje s lji brinjaskă sigurnost alor. Ş akă njeko dăla jej osă muarje daja če sljedbenikurlje aluj, tjela alor sigurno osă uskrisnjaskă ăn vječni život p altu pământ. Daja če sljedbenikurlje aluj čak ş muartja nuje nješto d čaja trjebje s arje frikă. ‡ **21:27** viuv p oblak – Vjez Dn 7,13.

³² Istina je zăk vuavă, asta generacija nusă trjakă pând tot asta nu s dogudja. ³³ Čerju š pământu osă trjakă, ali vorba amja s rămăje zauvjek!”

Isusu ānvacă p učeníkurlje aluj s fije uvjek spremic d vinjala aluj
(Mt 24,36-51; Mk 13,32-37)

³⁴ Isusu azăs: “Păzăcāvă š nu fic kašă lumja karje je tupavj d mamurluk š d bjarje ili briga alu životusta. Inače, aja zuvă ruavă p voj osă iznenadjaskă ³⁵ kašă zamka. K osă vije p tuată lumje karje stanujaštje p pământ. ³⁶ Ān tuată vrijamja păzăcāvă š rugacāvă s putjec s avjec snagă s izdržic aštja stvarurj če vinje š fic spremic s stăc la intja amja, la intja alu Bijatu alu Omuluj.”

³⁷ Isusu tuată zuvă ānvăca ān Hram, š sara pljika š provodja nuaptja p djat Masline.

³⁸ A tot narodu s skula dānzorja š pljika ān Hram s puje urjajke la Isusu.

22

Juda pristanjaštje s izdajaskă p Isusu
(Mt 26,1-5, 14-16; Mk 14,1-2, 10-11; Iv 11,45-53)

¹ S približa Prazniku d mălaj frzdă germă. Āsta praznik s kima š Pasha.* ² Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije kăta kum s l apuče p Isusu š s l osudjaskă p muartje, ali lja fost frikă d lumje s nusă bunjaskă.

³ Ān vrijamaja Sotona auntrat ān Juda Iškariot karje je unu dān jej duavăsprjače (12) apostolurj. ⁴ Jel apljikat š sa dogovorit ku glavni popurlje š ku zapovidnikurlje alu stražaj d Hram kum s lja ažutje s apuče p Isusu. ⁵ Jej s raduja š ja obečit k ji dă banj. ⁶ Juda apristanit. Aša jel kăta bună vrijamja s lji dja p Isusu kănd lumje nusă fije upruapje.

Isusu trimjatje p doj (2) učeníkurj s pripremjackă vičera alu Pasha
(Mt 26,17-19; Mk 14,12-16)

⁷ Avinjit zuva s ānčapje Prazniku d mălaj frzdă germă, kănd s žrtvujaštje vuaje d vičera alu Pasha. ⁸ Isusu atrimjes p Petar š p Ivan: “Fuđic š pripremic vičera alu Pasha s mănčkăm una.”

⁹ Učeníkurlje antribat p Isusu: “Undje vrjaj s mănčkăm?”

¹⁰ Lji začē aša: “Čim untrăc ān trg Jeruzalem, osă vu sretnjaskă unu om karje aduče apă ān bukal. Fuđic dăpă jel ān kasă karje untră ¹¹ š začec alu domăčinuluj: ‘Učitelju āntrijabă ān karje sobă puatje s mălănče vičera alu Pasha ku učeníkurlje aluj.’ ¹² Jel osă vu ratje marje sobă p kat, karje spremită. Ačija pripremic vičera.” ¹³ Petar š Ivan sa dus ān trg š jej angăsăt tot kum Isusu lja zăs š ačija apriprimit vičera alu Pasha.

Isusu š učeníkurlje mălănkă vičera alu Pasha
(Mt 26,20-30; Mk 14,17-26; Iv 13,21-30; 1 Kor 11,23-25)

¹⁴ Kănd avinjit vrijamja d vičera alu Pasha, Isusu alat loku la astal ku apostoli.† ¹⁵ Jel azăs: “Amčeznit ku tot sufljetu s mălănk ku voj asta vičera alu Pasha majdată d muka

Š 21:32 Jaštje altje načínurj s s razumjaskă āsta stih: 1. “asta generacija” rubjaštje d ālja karje afost vij ān vrijamjaja pând Isusu arubit, a aja značaštje k uništjala alu Jeruzalem š altje znakurj karje osă fije pānla vinjala alu Kristuluj osă ānčapje s fije aja pând jej d vij; 2. “asta generacija” rubjaštje d alta lumje karje je rov š s protivijaštje alu Isusuluj, a aja značaštje k uvjek osă vije lumja karje nu krajde š s suprostavjaštje alu Isusuluj tot pānla vrijamje kănd jel s ānturčja p pământ; 3. “asta generacija” značaštje “asta rasă” š rubjaštje d Židovj, a aja značaštje k rasa alu židovilor osă trijaskă š kănd Isusu osă āntuarkă p pământ; ili 4. “asta generacija” rubjaštje d lumja karje osă trijaskă ān vrijamje kănd vinja kraju, š aja značaštje k osă s dogodjaskă događajurlje karje s spominjaštje ān stihurj 25-26, a aja značaštje k Isusu osă āntuarkă p pământ d život alu aja generacije. * 22:1 Pasha je prazniku karje Židovi slavja ān tot anu p zuvă majdată s ānčapje prazniku d mălajurj frzdă germje. Vorba Pasha maj mult s koristja d označală d tuatje opt (8) zălje karje uključuja š zuva d Pasha š šaptje (7) zălje d praznik d mălajurj frzdă germje. † 22:14 apostoli – Āštja je duavăsprjače (12) d apostolurj maj upruapje d učeníkurj karje Isusu akuljes (Vjez Lk 6,13).

amja. ¹⁶ Vu zăk k nu maj mālănk vičera alu Pasha pând nu vinja zuva s s mālănce ăn cara alu Dimizov.”†

¹⁷ Atunča alat paru ku vinu, azahvaljit alu Dimizov š začē: “Lăc š podjeljic vinu ănră voj. ¹⁸ Vu zăk d akuša nu maj bjav vin pând nu vinje cara alu Dimizovuluj.”

¹⁹ Atunča alat mālaju š zahvaljit alu Dimizov, la frănt š la dat alu učenikolor, š azăs: “Asta je tjela amja karje s predajaštje d voj. Mănkac asta mije d spomen.” ²⁰ Dăpă vičeră, aša alat š paru ku vinu š azăs: “Asta je sândilje alu mjov karje s varsă kašă žrtva d voj. Ku sândilje alu mjov Dimizov fače novi savez ku narodu aluj.

²¹ Pănglă tot jakă, izdajniku alu mjov šadje ku minje la astal. ²² Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s mor kum je odredit, ali grjev alu ăla karje izdajaštje p minje!” ²³ Učenikurlje ănčapje ănră jej s ăntrjabă činje dăn jej putja s fakă aša rov.

Činje maj marje ăn cara alu Dimizov

(Mt 20,25-28; 19,28; Mk 10,42-45)

²⁴ Učenikurlje ănčiput s s prepirjaskă d aja činje dăn jej arfi maj marje. ²⁵ Isusu azăs: “Carulje alu pământusta vladjaštje p narodu alor š provodjaštje vlastu p jej. Š ălja carurj vrja s lji faljaskă narodu k je maj bunj. ²⁶ Ali voj nu fičec kašă jej! Naprotiv, maj marje ănră voj s fije kašă ăla maj mik, a vođa kašă argatu. ²⁷ Mi začec, činje je maj marje, ăla karje šadje la astal ili ăla karje l služaštje? ăla la astal, dănă? Ali nu ănră voj, k, jakă, jo sânt ănră voj kašă argatu.

²⁸ Voj afost pănglă minje ăn kušnjilje alji mjalje. ²⁹ Vu dauv s vladic ăn cara alu Dimizov, kašă Tatimjov ăn čerj če ma dat mije. ³⁰ Voj osă mănăc š osă bijec la astalu mjov ăn cara amja. Osă šidjec p prijestolje š osă vladic p duavăsprjače (12) sāmăncje alu Izrael.”

Isusu začē alu apostolurj osă lji vije kušnje š problemurj

(Mt 26,31-35; Mk 14,27-31; Iv 13,36-38)

³¹ Isusu azăs: “Šimune, Šimune, Sotona ăcirut s puată s iskušaskă vjera avuastră kašă omu karje prosijaštje gruvu. Š ³² Ali mam rugat d tinje vjera ata s c nu nistanjaskă. Aša, kănd t torč mije, učvrstjaštje vjera alu alc učenikurlje!”

³³ Petar azăs: “Domnulje, jo sânt spremi s pljek ku tinje ăn tamnică š ăn muartje!”

³⁴ Isusu azăs: “C zăk, Petre, majdată če kukošu mănje diminjacă kăntă, d trje (3) vorj osă t odriknještj k uopče m kunoštj.”

³⁵ Isusu lji ăntrjabă: “Kănd p voj atrimjes p drum frzdă banj, frzdă tašnă š sandalje, dali vuavă čiva afaljit?”

Jej odgovorit: “Na faljit.”

³⁶ Isusu azăs: “Ali akuša, činje arje banj, săla dukă! Tašna isto! Činje narje mač, s vindă cualjilje š s kumpră d jel.* ³⁷ Kvu zăk, mora s ispunjaskă aja če d minje skrije ăn Svăntă pismă: ‘L smatrja k je zločinac.’* Tot če prorokurlje askris d minje uskoro osă s ispunjaskă.”

† **22:16** pând nu vinja zuva s s mālănce ăn cara alu Dimizov – ăn grčki original skrije: “pând god nusă ispunjaštje ăn cara alu Dimizovuluj”. Pasha lji da d gănd p narodu alu Izrael p aja kum Dimizov lja izbavit d Egipat undje afost roburj kănd žrtvujit mjelu š apus sândilje aluj p ušilje alu kăsilje alor. Isto aša, Isusu je mjelu alu Dimizovuluj š sândilje alu Isusuluj oslobodjaštje p narodu aluj d grešală. Isusu jar osă vije š s vladjaskă kašă caru, a atunča lumja karje krjadje osă fakă nuntă š s slavjaskă k Dimizov lja izbavit. **Š 22:31** Gruvu s razdvaja ăn čur kum bobu s odvaja dăla pljavă karje afost mistikată ku jel. Daja če, asta metaforă rubjaštje d ispitujală vjera alu učenikolor kum s pokaza dal š majdăpartje kridja ăn Kristu ili osă s udaljaskă dăla jel. * **22:36** Kănd učenikurlje majdată ănčiput s pripovidjaskă, na tribut nimika s adukă dăpă jej, k aputut s očekujaskă k njeka lumje dočekujaštje š s lji oskrbljaskă. Stvarulje sa prominjit učenikurlje nu trjebje s očekujaskă binje s lji primjaskă. Osă fije kašă omu karje pljakă p drum rov obično ku jel aduče banj, tašna š maču. Isusu d aja rubja figurativno kum začă k š jel š učenikurlje aluj osă trjakă vrijamja d testiranje. Ali učenikurlje na razumit k Isusu rubjaštje figurativno š afost spremic d borbă (vjez22,38, 49-51). * **22:37** Iz 53,12

³⁸ Jej azās: “Domnulje, avjem ačija doj (2) mačurj!”

Isusu azās: “Dăstul je! Nu maj rubic d aja.”

Isusu s ruagă ăn Getsemanija

(Mt 26,36-46; Mk 14,32-42)

³⁹ Atunča Isusu sa dus dăn trg ș apljikat, kașă obično, p Maslinskă goră. Učenikurlje sa dus dăpă jel. ⁴⁰ Kănd ažuns, lji zăče: “Rugăcăvă s nu kidjec ăn kušnjel!”

⁴¹ Sa udaljtit dăla jej otprilike kăt puatje buluvanu s s arunče. A kleknit ș sa rugat:

⁴² “Tato, akă tu vrjaj, uklonjaštje asta dăla minje s nu bjav dăn parusta d patjală! Ipak, s fije kum vrjaj tu, a nu kum vrjauv jo.” ⁴³ Š atunča ji sa pokazăt andêlu ș la fukut maj capăn. ⁴⁴ Tot će maj tarije sa rugat, ăn marje munkă, a znoju ji postanjaštje kașă kaplja dăn sănde ča kăzut p pămănt.† ⁴⁵ Kănd azavrșăt ku rugala sa skulat, sa tors la učenikurj ș lja găsăt kum s kulkă, iscrpic d žalost. ⁴⁶ Isusu lji ăntrjaba: “Dăče vu kulkăc? Skulăc ș rugăcăvă s nu kidjec ăn kušnjel!”

Juda izdajaštje p Isusu ș vođilje alu židovilor l pukă

(Mt 26,47-56; Mk 14,43-50; Iv 18,3-11)

⁴⁷ Pănd Isusu arubit, sa pojavit mult lumje, karje lja dus Juda, unu dăn jej duavăsprjače (12) apostolurj. S približa la Isusu ș la pozdravit ku poljubacu ăn falkă. ⁴⁸ Isusu aluj azās: “Juda, dali ku poljubacu izdaještj p minje, p Bijatu alu Omuluj?”

⁴⁹ Kănd učenikurlje avizut će s spremjaštje, jej azās: “Domnulje, s lji napadnim ku mačurlje?” ⁵⁰ Š unu dăn jej aluvit p argatu alu marje popăj ș ja tijat dirjapta urjajke.

⁵¹ Ali Isusu azās: “Lji dopustic! Nu vu odupiric vișe!” A dirit alu argatuluj urjajka ș la iscjelit. ⁵² Atunča azăs alu lumjej karje avinjit s la puče, alu glavni popilor, stražari alu hramuluj ș vođilje alu židovilor: “Aspljikat p minje ku mačurlje ș ku toljagurlje ka p pobunjenik! ⁵³ Dăče nu mas pukat ăn Hram? Tuată zuva irjam ănklo ku voj. Ali asta je trenutku alu vostru vrijamja kănd vladjaštje săla alu nuaptjej.”‡

Petar s odriknjaštje d Isusu

(Mt 26,67-75; Mk 14,66-72; Iv 18,15-18, 25-27)

⁵⁴ P Isusu la apukat čuvari ș la dus ăn kasă alu marje popăj. A Petar lji pratja. ⁵⁵ Ăn mižlokuluj d bătutură stražari aprins fok ș jej karje irja aiča sa ănklăzăt pănglă ja. Petar așăžut ku jej. ⁵⁶ Njeka argata s ujtă kum jel šadje pănglă fok, l sljedjaštje ș zăče: “Š ăsta irja ku omusta karje pukat!”

⁵⁷ A Petar sa odriknit: “Pa jo nič k l kunoskă, mujarjo!”

⁵⁸ Nješta maj ănklo, njeko altu la vizut ș azăs: “Š tu ješt unu dăn jej!”

Petar aodgovorit: “Nu sănt, omulje!”

⁵⁹ Dăpă otprilike unu sat, njeko altu tvrdja: “Ăsta om zaista irja ku jel k jel je d regija Galileja, kașă ș Isusu p karje la pukat!”

⁶⁰ Petar azăs: “Nu štiv d čaja rubještj, omulje!” Ăn trenula, pănd još arubit, akăntat kukošu. ⁶¹ Atunča Domnu Isusu s okrinjaštje ș s ujtă p Petar, a Petar sa dat d gănd kum ja zăs Isusu: “Ăn diminjacă, majdată će kukošu kăntă, d trje (3) vorj osă t odriknještj k uopće m kunoštj.” ⁶² Aișăt Petar dăn bătutură ș aplăns amară.

⁶³ Čuvari ančiput s s ljađe d Isusu ș s l bată. ⁶⁴ Jej ja ănviljit vojki ș ja zăs: “Tu ješt proroku. Spunje činje ta butut!” ⁶⁵ L vridja još maj mult ku altje vorbje urătje.

Isusu je la intja alu vođilje alu židovilor

(Mt 26,59-66; Mk 14,55-64; Iv 18,19-24)

† 22:44 Njeki grčki rukopisurj narje 43 ș 44 redu. ‡ 22:53 vladjaštje săla alu nuaptjej značaštje: “vrijamja s djelujaskă Sotona”.

⁶⁶ Känd sa spart zuva, sa sträns Vječa amarje alu Židovilor. Aja afost vođilje alji bătărni karje afost glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije. Čuvari adus p Isusu la jej ⁶⁷ š ja zäs: “Spunje nuavă dali tu ješt Kristu.”

Isusu začec: “Akă vu zăk k sănt, nusă mi kridjec, ⁶⁸ akă vu ăntrijeb nješta, osă nu mi začec.” ⁶⁹ Ipak jo, Bijatu alu Omuluj, ändată osă šăg p lok d čast š d moć pănglă Dimizov.”

⁷⁰ Känd auzăt aja, toc jej astrigat: “Dal tvrdješt k ješt Bijatu alu Dimizovuluj?”

Lja zäs: “Aša je kum voj aja začec.”

⁷¹ P aja jej azäs: “Če maj fičem ku još dokazurj? Aja sângurj noj auzăt dăn gura aluj!”

23

Pilat, upravitelju alu rimuluj p regija Judeje, ispitujaštje p Isusu

(Mt 27,11-14; Mk 15,1-5; Iv 18,28-37)

¹ Atunča tuatä Vječa amarje sa skulat š jej adus p Isusu la Pilat karje je upravitelju alu rimuluj.* ² Ačija jej ančiput s l optužaskä: “Noj apukat p omusta kum vrja s stričje p lumja anuastră. Rubjaštje nuavă s nu platim porezu alu caruluj alu Rimuluj, a d jel tvrdjaštje k je Kristu, caru.”

³ Pilat antribat p Isusu: “Ješt tu caru alu Židovilor?”

Isusu azäs: “Aša je kum tu aja zăč.”

⁴ Pilat atunča začec alu glavni popilor š alu naroduluj: “Jo nam găsăt k omusta na fukut nimika rov.”

⁵ Ali jej ănčapje još maj mult s navaljaskä: “Jel ănvacă p lumja ăn tot pămăntu alu nostru† š lji navadjaštje p pobună! Ančiput ăn Galileja š avinjit tot pănla aiča ăn Jeruzalem!”

⁶ Känd Pilat auzăt aja, antribat: “Pa dali je jel d regija Galileja?” ⁷ Känd jej azäs: “Da”, Pilat atrimjes p Isusu la Herod, karje vladjaštje p Galileja.‡ Herod baš atunča sa găsăt ăn Jeruzalem.

Herod, vladaru p regija Galileja, ispitujaštje p Isusu

⁸ Känd Herod avizut p Isusu, mult sa bukurat d aja k d jel mult auzăt. D multă vrijamje Herod avrut s l vjadă d aja če s nadja k pănglă jel osă fakă čudă. ⁹ Jel antribat p Isusu pitanje dăpă pitanje, ali Isusu p ničunu pitanje na odgovorit. ¹⁰ Glavni popurlje š učitelji d zakonu alu Mojsije astat ačija š ku nikižala la optužăt. ¹¹ Herod š vuastja aluj s ljiga d Isusu š rădja d jel. L ănbrakă ăn cualje d carurj š l trimjatje ănđrăt la Pilat. ¹² Herod š Pilat, karje irja dušmanj, ăn zuvaja apostanit ortač.

Pilat p Isusu l osudjaštje p muartje

(Mt 27,15-26; Mk 15,6-15; Iv 18,39-19,16)

¹³ Pilat akimat la jel p glavni popurlje, p vođilje alu židovilor š p lumja ¹⁴ š lja azäs: “Mas dus p omusta p optužbă k adrikat pobună ăntră lumja. Lam ispitujit pănglă voj, ali nam vizut divina d karje las optužăt. ¹⁵ Nič Herod na găsăt divina aluj š aša la trimjes ănđrăt la noj. Āsta om na fukut nimika s zaslužaskä kaznă d muartje. ¹⁶ Atunča osă lji zăk s l bată ku biču, š atunča l las.”

¹⁷⁻¹⁸ Š Ali toc ăn unu glas astrigat: “P jel umuară, a lasinje p Baraba!” ¹⁹ Baraba irja ăn kisuarje daja če irja umješăt ăn pobună ăn Jeruzalem š daja ča murăt. ²⁰ Pilat jar sa obratit alu toc k avrut s oslobodjaskă p Isusu. ²¹ Ali jej astat s stridje: “Razapnjaštălăj! Razapnjaštălăj!”

☆ **22:68** Lk 20,1-8 ☆ **22:69** Ps 110,1 * **23:1** Vođilje alu židovilor na vut vlast d muartje, pa adus p Isusu la upravitelju alu rimuluj, Pilat, karje avut vlast s umuarje p Isusu. † **23:5** p lumja ăn tot pămăntu alu nostru – Ān grčki original skrije: “ăn tuatä Judeja”. Vjez fusnota ăn 4,44. ‡ **23:7** Herod, karje vladjaštje p Galileja – Vjez fusnota ăn 3,1. § **23:17-18** Doj trje grčki rukopisurj dodajaštje aštja vorbje la ănčipjală kašă stihu 17: 17 “Avut običaj k p praznikusta upravitelju afost datorj s lasă p unu d kisuarje p slobodă.” (Vjez Mt 27,15; Mk 15,6.)

²² Pilat sa obratit š d trje (3) vorj: “Ali d karje rov afukut? Nam utvrdit k afukut nimika če zaradjaštje kaznā d muartje. Zāk s l batā ku biču, š atunča l las.”

²³ Ali, jej š maj dāpartje astrigat š akātat s l razapnjaskā. Jej napokon adobidit aja če jej avrut. ²⁴ Pilat aodlučit s fakā p voja alor. ²⁵ Oslobodit p āla karje afost ān kisuarje dān pobunā š daja ča murāt, k jel irja omu p karje avrut Pilat s l oslobodjaskā. A p Isusu la predajit la vuastja aluj s l umuarje kum toc avrut.

P Isusu l razapnjaštje

(Mt 27,32-44; Mk 15,21-32; Iv 19,17-27)

²⁶ Vuastja aduče p Isusu ku kruča p umirje aluj. Pānd jej pljika, apukat p njeiki om dān Cirena karje s kima Šimun karje sa tors d sat š ja pus p umirje kruča s la dukā dāpā Isusu.

²⁷ Dāpā Isusu apljikat multā lumje š multā mujerj karje aplāns š tuguja. ²⁸ Ali Isusu s okrinjaštje kātri jej š lja zās: “Mujeri d Jeruzalem, nu plāndec d minje, njego d voj š d kupi alji voštri. ²⁹ K vinje zāljlje* kānd osā s rubjaskā: ‘Blago alu mujerilor karje narje kupi. Blago alu mujerilor karje na fukut, š alu amižduavje tjepturj karje na supt!’† ³⁰ Ān aja vrijamje lumja osā zākā alu planinālor: ‘Kādijec p noj’ š alu djalulor: ‘Āviljicānje!’✠ ³¹ Akā ān fok ardje ljemnu vjardje, kāt osā argā još ljemnu auskat?”‡

³² A vuastja aduče š p doj (2) kriminalcurj s lji razapnjaskā ku Isusu. ³³ Kānd avinjit la lok karje s kjamā Lubanja, la razapinjit, a š ku jel š p doj (2) kriminalcurj, p unu p dirjaptā alu Isusuluj, a p altu p stāngā.

³⁴ Isusu sa rugat: “Tato, oprostjaštālje k nu štije če fače!”Š Vuastja atunča arunkat kockā š aša podjeljaštje cualjlje alu Isusuluj āntrā jej.✠

³⁵ Lumja astat š toc s ujta, pānd poglavari alor sa ljigat d Isusu š lja zās: “P alci jel aspasāt. Akuša s spasaskā sāngur p jel akā je stvarno Kristu, izabraniku alu Dimizovuluj!” ³⁶ Sa strābat š vuastja d jel. Avinjit la jel š ji nudja akru vin.*✠ ³⁷ Jej azās alu Isusuluj: “Spasaštje p tinje akā ješt caru alu Židovilor!” ³⁸ Dāpā jel astat natpisu: “ĀSTA JE CARU ALU ŽIDOVILOR.”

³⁹ Unu dān kriminalcurj karje visja p kruče l uvridja ku vorbilje: “Tu ješt Kristu, dānā? Spasaštje atunča š p tinje š p noj!”

⁴⁰ Ali altu kriminalc la ukurit: “Dali nu c frikā d Dimizov? Trpještj ista kazna kašā jel. ⁴¹ Ali p pravdā je noj s trpim k noj zaslužām kaznā d djela alu nostru. Ali omusta na fukut numik rov.” ⁴² Azās atunča: “Isusulje, kānd ānčipja s vladješt ka caru, smilujaštije p minje.”

⁴³ Isusu ja zās: “Istinā c zāk: astāz osā fi ān raj ku minje.”

Muartja alu Isusuluj

(Mt 27,45-56; Mk 15,33-41; Iv 19,28-30)

⁴⁴ Kānd afost njeđe duavāsprjače (12) satje, suarilje aprestit s sajaskā š nuaptja prekrijit tot pāmāntu pānla trje (3) satje posljepodne. ⁴⁵ Lumina alu suarilje anistanit,

* **23:29** Aša vrijamje avinjit šaptjezāč (70) d aj dāpā Kristu. Vuastja alu Rimuluj okolit š uništīt p Jeruzalem š amurāt mult židovurj (21,20–24). † **23:29** Ān aja vrijamje kupi ān Jeruzalem osā trpjaskā marje patnje. Atunča narodu osā pomisljaskā k majbinje d lumje karje narje kupi. Narje tugā kānd vjadje kum kupi alor patjaštje š tugujaštje. ✠ **23:30** Hoš 10,8 ‡ **23:31** Akā ān fok ardje ljemnu vjardje, kāt osā argā još ljemnu auskat – Ān grčki original skrije: “K akā s fače aša d ljemn vjardje, če s fije d ljemnu auskat?” Ljemnu auskat ardje majdatā njego alu vjerz. “Ardjala” s ja kašā metafora d patjalā ili kaznā. Isusu afost kašā ljemnu alu vjardje karje na fost spremna. Isusu na zaslužāt s l kaznjaskā Dimizov k afost frzdā grešalā. Lumja karje odbacāt p Isusu afost kašā ljemnu auskat karje afost spremīt s argā. Jej azaslužāt s lji kaznjaskā Dimizov d grešala alor. § **23:34** Tato, oprostjaštālje k nu štije če fače – Ān njeiki grčki rukopisurj nu s nalazaštje aštja vorbje. ✠ **23:34** Ps 22,18 * **23:36** Ji nudja akru vin, ali vuastja s ljiga d Isusu. S pretvarja k s ponašaštje kātri jel kašā kātri caru, ali ji da vinu karje nuje bun d car. ✠ **23:36** Ps 69,21

š daturdată firjanga alu Hramuluj† sa rupt p mižlok. ⁴⁶ Atunča Isusu ăntarje strigă: “Tato, predajesk sufljetu alu mjov ăn mănilje alji tjalje!” Ćim azăs aja, aslubuzăt sufljetu.

⁴⁷ Kănd kapetanu alu rimuluj avizut ăa fost, ančiput s slavjaskă p Dimizov š zăča: “Omusta sigurno irja pravedan!” ⁴⁸ Maj ănklo, lumja karje afost ačija š avizut ăe sa dogodit sa razilazăt š s bătja ăn tjept d marje žalost. ⁴⁹ A toc karje aštijut p Isusu š mujerilje karje avinjit dăpă jel dăn Galileja astat maj dăpartje š s ujta la tot ăe sa dogodit.

Isusu je ăngrupat

(Mt 27,57-61; Mk 15,42-47; Iv 19,38-42)

⁵⁰⁻⁵² Š jakă njeki om, karje s kima Josip d Arimateja, trgu ăn Judeja, apljikat la Pilat š akătat s ji dja tjela alu Isusuluj. Jel afost članu d Vječa amarje alu Židovilor, ali nu sa slažăt ku jej daja ăa pukat š osudit p Isusu p muartje. Jel afost bun š pravedan om karje štipta cara alu Dimizov. ⁵³ Š Josip askinit tjela alu Isusuluj dăpă kruče, š l umotjaštje ăn skumpă albă plahtă š l punje ăn grupă isklesătă ăn stijenă, ăn karje još nimilja nuje ăngrupat.

⁵⁴ Suarilje kădja, š sămbăta samo ăe na vinjit.‡

⁵⁵ Mujerilje karje avinjit ku Isusu dăn Galileja, apljikat dăpă Josip š avizut undje grupa š ăa fukut ku tjela alu Isusuluj. ⁵⁶ Atunča sa tors akasă s pripremjackă jarbilje š ulje karje miruasă d tjela. Sămbătă sa udinit, d aja k poštuja zakonu alu Mojsije.

24

Isusu s skuală dăla morc

(Mt 28,1-10; Mk 16,1-8; Iv 20,1-9)

¹ Dănzorja ăn duminikă mujeri apljikat la grupă ku jarbilje š ku unturilje karje miruasă ăe lja pripremit. ² Kănd jalje ažuns, avizut k je buluvanu karje ăvilja ulazu la grupă runkat ăn partje.* ³ Auntrat ănontru, ali na găsăt tjela alu Domnuluj Isusuluj. ⁴ Pănd jalje aša astat zbunjitje păntruv aja ăe sa dogodit, daturdată pănglă jej sa pojavit doj (2) omurj ăn cualje karje blistjaštje. ⁵ Mujerilje sa spirjat š sa poklonit ku lica kătri pămănt. Doj (2) omurj lja tribat: “Dăče kătăc p viuv ăntră morc? ⁶ Nuje aiča. Auskrăsnit! Dali nu vu găndic ăe vam zăs još ăn Galileja: ⁷ ‘Jo, Bijatu alu Omuluj, mora s fiuv predajit ăn mănj alu grešnikulor š jej p minje osă m razapnjaskă, ali jo aldă trje (3) zălje osă m skol dăla morc.’”☆

⁸ Jalje sa dat d gănd k Isusu aja azăs. ⁹ Š sa tors dăla grupă s javjaskă alu unsprjače (11) apostolurj š alu toc alcilor. ¹⁰ Irja alja Marija d trg Magdala, Ivana š Marija, mama alu Jakov, š još njeke mujerj. Arubit tot alu apostolilor ăe sa dogodit, ¹¹ ali alu apostolilor sa spurut k tot aja mujerj aizmislit. Š nu lja krizut alu mujerilor. ¹² Ipak, Petar dă fuga pănla grupă. Kănd ažuns, s ujtă ănontru ali na vizut nimika osim skumpă albă plahtă ăn karje irja Isusu. Apljikat dăla grupă š s ăntriba ăe sa dogodit.

Isusu s ukazaštje alu učenikulor p drum ăn Emaus

¹³ ăn zuvaja doj (2) učenikurj alu Isusuluj pljakă ăn sat Emaus, dăpartje d Jeruzalem njeđe unsprjače (11) kilomjatrje.† ¹⁴ P drum arubit d tot ăa fost. ¹⁵ Pănd jej aša arubit š raspravlja ăntră jej, avinjit Isusu š pljakă ku jej. ¹⁶ Ali alu vojki alor irja skuns s l kunaskă.

¹⁷ Isusu lja antribat: “D ăaja aja raspravljič pănd putujic?”

† **23:45** firjanga alu Hramuluj – ăsta firjangă afost pisti 25 mitjarje d marje š odvaja loku karje irja maj svănt d altu lokurj ăn Hram. ‡ **23:54** D Židovurj, zuva završaštje kănd suarilje kadje. Židovurlje nu kutiza s lukrjazje sămbătă š daja Josip s pripja s završaskă lukru majdată d zuvă d odmor; karje ănčipja ăn vinjerj kănd kidja suarilje. * **24:2** buluvanu karje ăvilja ulazu la grupă – Asta irja marje okrugli buluvan atăta d marje s zaklunjaskă skroz ulazu ăn grupă. Afost potrebno doj trje omurj s l kotrljaskă. ☆ **24:7** Lk 9,22 † **24:13** njeđe unsprjače (11) kilomjatrje – ăn grčki original skrije: “šajzăč (60) stadia”.

Jej astat pljinj d tugă. ¹⁸ Unu dăn jej, karje s kjamă Kleofa, ja odgovorit: “Tu ješt jedini om karje avinjit d praznik ăn Jeruzalem karje nu štije ăa fost ăn zuviljaštja.”

¹⁹ Isusu ăntrijabă: “Ĉe afost?”

Azăs: “Pa aja ăa fost ku Isusu dăn Nazaret. Jel irja proroku š tuată lumja aputut s vjadă ku vorbilje š ku djela aluj k la trimjes Dimizov. ²⁰ Pănglă aja glavni popurlje š alji noštri altje ălanurlje alu vječe Amarje la predajit s fije osudit p muartje š la dat s l razapnjaskă. ²¹ A noj njam nadit k jel ăla karje osă spasaskă p narodu alu Izrael dăla dušmanu aluj, već atrikut trje (3) zălje d kănd je mort. ²² Ali aja nuje tot k š njeke mujeri karje l pratja ku toc noj, nja zbunjit p noj: ăim asvanit zuva jalje apljikat la grupă, ²³ ali ačija na găsăt tjela aluj. Avinjit š azăs k lji sa pokazăt andelurlje š lja zăs k Isusu viuv. ²⁴ Njeki dăn noj adat fuga la grupă š angăsăt k je grupa guală baš kum azăs mujerilje, ali na vizut p Isusu k je viuv.”

²⁵ P aja Isusu lja zăs: “O kum ištjec nerazumni! Dăce vuavă grjev s kridjec ăn aja ăa zăs prorokurlje? ²⁶ Dali nu tribja Kristu s trpjaskă tot majdată njego ăe s ănčapje s vladjaskă p toc?” ²⁷ Aša Isusu lja objasnit tot ăe Mojsije š toc prorokurlje azăs ăn Svăntă pismă d jel.

²⁸ Kănd avinjit upruapje d sat undje pljakă, Isusu sa fukut k vrja s pljače maj dăpartje. ²⁹ Ali jej la nagovorit: “Rămăj ku noj! Več je sara. Vinje nuaptja!” Aša auntrat ăn kasă s rămăje ku jej. ³⁰ Pănd afost ku jej la astal, Isusu alat mălaju, zahvaljit alu Dimizovuluj, la frănt š la dat alor. ³¹ Atunča alor sa diškis vojki š jej la kunuskut. Ali jel la vojki alor anistanit.

³² A jej azăs unu alu altuluj: “Kum nja fost pljinje inimilje kănd p drum rubja ku noj š nji objasnja Svănta pisma!” ³³ Sa skulat š sa tors ăn Jeruzalem. Apljikat la lok undje sa străns unsprjače (11) apostolurj š p alcă sljedbenikurj alu Isusuluj. ³⁴ Jej zăče: “Istina je, Domnu Isusu auskrisnit. Sa ukazăt alu Šimunuluj!” ³⁵ Atunča š ăštja alji doj (2) rubja ăe sa dogodit p drum š kum akunuskut p Isusu pănd jel afrănt mălaju.

Isusu s pojavjaštje păngl učenikurj (Iv 20,19-23)

³⁶ Pănd jej doj (2) rubja, Isusu dăturdată astat ăntră jej toc. Lji zăče: “Mir vuavă!” ³⁷ Ali lja afost frikă daja ăe găndit k vjadje măroj. ³⁸ Š Isusu lji zăče: “Dăce vu frikă? Dăce ăn voj s fače sumnje ăn inimă?” ³⁹⁻⁴⁰ Atunča lja arătăt mănjlje š pičuarilje š azăs: “Ujtacăvă la rănj! Jo sânt aja! Punjec mănjlje p minje š osă vidjec! Măroji narje karnje š vuasă kašă ăe lji am jo!”

⁴¹ A jej d radost na putut s krjadă alu vojki alor, njego sa mirat. Jel ăntrijabă: “Avjec čiva d mănkăt?” ⁴² Ja dat krod d pjaštje pržăt, ⁴³ a jel l ja š mălănk pănglă jej.†

⁴⁴ Atunča zăče: “Asta ăe sa dogodit upravo aja ăe vam zăs k osă dogodjaskă. Pănd majdată amfost ku voj, vam zăs: atribut s s ispunjaskă tot ăe skrije d minje ăn zakonu alu Mojsije, ăn knjige d prorokurj š ăn Psalmi.” ⁴⁵ Atunča lja žutat s razumjaskă čije skris ăn Svăntă pismă. ⁴⁶ Kănd azavršăt jel azăs: “Kašă kum vidjec, aša skrije ăn Svăntă pismă k jo, Kristu, trjebje s trpjesk š s mor š aldă trje (3) zălje s m skol dăla morc ⁴⁷ š ku autoritetu alu mjov s rubjaskă alu tuată lumja k trjebje s s okrinjaskă dăla grešală š Dimizov osă lji oprostjaskă grešala. Osă ănčipjec ăn Jeruzalem ⁴⁸ s zăcec alu alcilor aja ăe voj auzăt š avizut dăla minje.

⁴⁹ A jo osă vu trimjet p Sufljetu alu Svăntuluj, p karje Tatimjov ăn ăerj aobečit k vuavă osă vije. Răminjec ăn trg Jeruzalem pănd Dimizov nu trimjatje p voj săla d sus!”Š

† 24:43 Aja afukut s lji pokazaskă k nuje sufljet, k sufljetu nu mălănkă. Š 24:49 pănd Dimizov nu trimjatje p voj săla d sus – ăn grčki original skrije: “pănd nu fic ănbrăcac ku săla dăpă sus”. Sufljetu alu Dimizovuluj osă vije p jej kašă cualjlje ăe viljaštje p omu. Ku altje vorbje, osă primjaskă snaga alu Sufljetu alu Svănt kum aputja s svedočaskă alu alcilor d Isusu.

Isusu s äntuarčje p čerj

(Mk 16,19-20; Ap 1,9-11)

⁵⁰ Isusu atunča askos p učenikurlje aluj d trg Jeruzalem pänla lok upruapje d sat Betanija. Änklo adrikat mänilje š sa rugat s lji blagoslovjaskä Dimizov. ⁵¹ Pänd lja blagoslovit, Isusu afost drikat p čerj tot pänd nu lja nistanit dän vojk. ⁵² Učenikurlje sa poklonit la Isusu, a atunča jej sa tors ku marje radost än Jeruzalem. ⁵³ Atunča irja stalno än Hram š slavja p Dimizov.